

Názov stratégie CLLD:

Stratégia CLLD Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy

Názov MAS:

Miestna akčná skupina Strážovské vrchy

Verzia 1.1 zo dňa 10.04.2019

V znení dodatku č.1 zo dňa 1.12.2016

V znení dodatku č.2 zo dňa 28.6.2017

Abstrakt

Stratégia komunitne vedeného miestneho rozvoja územia miestnej akčnej skupiny je strednodobým koncepčným dokumentom regiónu pôsobnosti MAS pre programové obdobie 2014–2020. Hlavnou úlohou stratégie je sformulovať rozvojové aktivity tak, aby prispievali k vyváženému a trvalo určiteľnému rozvoju regiónu a umožňovali racionálne využitie prostriedkov.

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy pre obdobie 2014-2020 je hlavným nástrojom na podporu rozvoja územia v danom programovom období EÚ a pre uplatnenie komunitne vedeného miestneho rozvoja (CLLD). Stratégia CLLD má sedem základných častí:

- 1) Základné informácie o MAS – identifikačné údaje MAS a vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje
- 2) Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD – rámec fungovania MAS
- 3) Analytický rámec – zachytenie situácie v území
- 4) Strategický rámec – stanovenie smerovania rozvoja a spôsobov naplňania rozvoja, t. j. definovanie vízie, strategického cieľa, priorít, špecifických cieľov a opatrení.
- 5) Implementačný rámec – stanovenie riadiaceho a implementačného procesu, špecifikácie opatrení, monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD
- 6) Finančný rámec – alokovanie finančných prostriedkov do jednotlivých opatrení
- 7) Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť – definovanie prínosov stratégie CLLD k jednotlivým oblastiam uvedených v programoch PRV a IROP

Obsah

Zoznam povinných príloh stratégie CLLD	5
1. Základné informácie o MAS	11
1.1. Identifikačné údaje MAS	11
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje.....	12
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD	12
2.1. Vznik a história partnerstva	13
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	15
3. Analytický rámec.....	17
3.1. Analýza zdrojov územia	17
3.1.1. Všeobecná charakteristika územia.....	18
3.1.1.1. Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia (geografická, administratívno-správna poloha a pod.).....	19
3.1.1.2. Geografická charakteristika	20
3.1.1.3. Historický vývoj	20
3.1.1.4. Doterajší rozvoj územia	23
3.1.1.5. Zvláštnosti a špecifiká územia, typické črty	24
3.1.2. Popis prírodných, ľudských, kultúrno-historických, ekonomických, inštitucionálnych a iných zdrojov	27
3.1.2.1. Demografická situácia.....	27
3.1.2.2. Infraštruktúra	37
3.1.2.2.1. Dopravná infraštruktúra	37
3.1.2.2.2. Technická infraštruktúra	39
3.1.2.2.3. Environmentálna infraštruktúra.....	40
3.1.2.3. Situácia v školstve, zdravotníctve, sociálnych a verejných službách	41
3.2. SWOT analýza	64
3.3. Identifikácia potrieb	72
4. Strategický rámec.....	75
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa.....	75

4.2.	Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	76
4.3.	Súhrn strategického rámca	88
4.4.	Integrované znaky stratégie CLLD	91
4.5.	Inovatívne znaky stratégie CLLD	92
5.	Implementačný rámec	94
5.1.	Popis riadiaceho a implementačného procesu.....	94
5.1.1.	Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS	94
5.1.2.	Implementačný proces	98
5.2.	Akčný plán	105
5.3.	Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	125
5.3.1.	Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD	125
5.3.2.	Monitorovacie ukazovatele	132
6.	Finančný rámec.....	136
6.1.	Financovanie stratégie CLLD	136
6.2.	Finančný plán pre opatrenia	139
7.	Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť.....	141
7.1.	Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	141
7.2.	Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	143
7.3.	Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP.....	145
7.4.	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD.....	146
7.4.1.	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať 146	
7.4.2.	Synergie a komplementarity	148
7.5.	Popis multiplikačných efektov	149

Zoznam povinných príloh stratégie CLLD

- Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS
- Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS
- Príloha č. 3: Mapa územia MAS
- Príloha č.4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)
- Príloha č.5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva
- Príloha č. 5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)
- Príloha č. 6: Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov
- Príloha č. 7: Organizačná štruktúra MAS
- Príloha č. 8: Personálna matica MAS
- Príloha č. 9: Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

Zoznam tabuliek

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS.....	11
Tabuľka č. 2: Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácia územia	19
Tabuľka č. 3: Zaujímavosti, atraktivity a špecifiká v obciach MAS Strážovské vrchy.....	25
Tabuľka č. 4: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 - 2014	27
Tabuľka č. 5: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 - 2014, jednotlivé obce	29
Tabuľka č. 6: Demografický vývoj v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 - 2014	30
Tabuľka č. 7: Veková štruktúra obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy rokoch 2007 - 2010	31
Tabuľka č. 8: Veková štruktúra obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy rokoch 2011 - 2014	32
Tabuľka č. 9: Vzdelanostná štruktúra MAS Strážovské vrchy v roku 2011	34
Tabuľka č. 10: Náboženská štruktúra v MAS Strážovské vrchy v roku 2011	36
Tabuľka č. 11: Národnostná štruktúra v MAS Strážovské vrchy v roku 2011.....	37
Tabuľka č. 12: Domový a bytový fond v MAS Strážovské vrchy v roku 2011	43
Tabuľka č. 13: Prehľad významných rodákov územia MAS Strážovské vrchy – špecifiká územia	45
Tabuľka č. 14: Právnické osoby v MAS Strážovské vrchy	54
Tabuľka č. 15: Fyzické osoby v MAS Strážovské vrchy.....	54
Tabuľka č. 16: Odvetvia hospodárstva, v ktorých pracujú obyvatelia MAS Strážovské vrchy za rok 2011, (TOP 10 odvetí)	55
Tabuľka č. 17: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v MAS Strážovské vrchy	56
Tabuľka č. 18: Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Trenčín v období 2007-2014	57
Tabuľka č. 19: Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Bánovce nad Bebravou v období 2007-2014	58
Tabuľka č. 20: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v rámci celkovej výmery územia MAS Strážovské vrchy v m ²	59
Tabuľka č. 21: Rozdelenie územia MAS Strážovské vrchy v rámci poľnohospodárskej pôdy	60
Tabuľka č. 22: Spracovanie a výroba potravín	61
Tabuľka č. 23: SWOT analýza - oblasť pôdohospodárstvo, priemysel a podnikanie	66
Tabuľka č. 24: SWOT analýza – oblasť cestovný ruch	67
Tabuľka č. 25: SWOT analýza – oblasť životné prostredie.....	68
Tabuľka č. 26: SWOT analýza – oblasť doprava a technická infraštruktúra.....	69
Tabuľka č. 27: SWOT analýza – oblasť komunitné, kultúrne a voľnočasové aktivity	70

Tabuľka č. 28: SWOT analýza - oblasť Komunita a sociálna sféra (zdravotníctvo, vzdelávanie a školstvo).....	71
Tabuľka č. 29: Súhrnný prehľad strategického rámca	88
Tabuľka č. 30 A Opatrenie stratégie CLLD	106
Tabuľka č. 31 B Opatrenie stratégie CLLD	109
Tabuľka č. 32 C Opatrenie stratégie CLLD	111
Tabuľka č. 33 D Opatrenie stratégie CLLD	112
Tabuľka č. 34 E Opatrenie stratégie CLLD.....	114
Tabuľka č. 35 F Opatrenie stratégie CLLD.....	116
Tabuľka č. 36 G Opatrenie stratégie CLLD	117
Tabuľka č. 37 Y: Opatrenie PRV - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu	119
Tabuľka č. 38 Z: Opatrenia IROP - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	122
Tabuľka č. 39: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR.....	133
Tabuľka č. 40: Celkové verejné výdavky – PRV SR	133
Tabuľka č. 41: Povinné ukazovatele na úrovni IROP	133
Tabuľka č. 42: Povinné ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení:	134
Tabuľka č. 43: Dodatočné ukazovatele na úrovni priorít:	135
Tabuľka č. 44: Dodatočné ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení:	135
Tabuľka č. 45: Dodatočné vlastné merateľné ukazovatele:	135
Tabuľka č. 46: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	136
Tabuľka č. 47: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov.....	136
Tabuľka č. 48: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov.....	138
Tabuľka č. 49: Sumárna tabuľka finančného plánu	139
Tabuľka č. 50: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu	140
Tabuľka č. 51: Zameranie stratégie podľa sektorov	140

Zoznam grafov

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v období 2007 – 2014.....	28
Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v období rokov 2007 – 2014 – muži a ženy	28
Graf č. 3: Prírastok/úbytok obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007-2014	30
Graf č. 4: Vývoj indexu starnutia v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 – 2014	32
Graf č. 5: Veková štruktúra obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy v roku 2014	33
Graf č. 6: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva MAS Strážovské vrchy z hľadiska ekonomickej aktivity v rokoch 2007 – 2014.....	33
Graf č. 7: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva MAS Strážovské vrchy v roku 2011 v percentuálnom vyjadrení.....	35
Graf č. 8: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 – 2014.....	57
Graf č. 9: Vývoj v počte nezamestnaných v okrese Trenčín v rokoch 2007 – 2014	58
Graf č. 10: Vývoj v počte nezamestnaných v okrese Bánovce nad Bebravou v rokoch 2007 – 2014.....	59
Graf č. 11: Rozdelenie územia MAS Strážovské vrchy v rámci poľnohospodárskej pôdy....	60
Graf č. 12: Rozdelenie územia MAS Strážovské vrchy v rámci nepoľnohospodárskej pôdy	60
Graf č. 13 : Grafické znázornenie strategického rámca	86

Zoznam skratiek

CLLD	Miestny rozvoj vedený komunitou
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CR	Cestovný ruch
ČOV	Čistička odpadových vôd
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
IBV	Individuálna bytová výstavba
IKT	Informačné a komunikačné technológie
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
LEADER	Spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka
MSP	Mikro, malý a stredný podnik
MŠ	Materská škola
NFP	Nenávratný finančný príspevok
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
PRV	Program rozvoja vidieka
ReS	Realizátor stratégie CLLD
RO	Riadiaci orgán
SHR	Samostatne hospodáriaci roľník
SODB	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SR	Slovenská republika
SV	Strážovské vrchy
ŠR	Štátny rozpočet
ŠÚ	Štatistický úrad
TSK	Trenčiansky samosprávny kraj
ÚPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
VSR	Verejná rádiatelefonná sieť
VÚC	Vyšší územný celok
ZŠ	Základná škola
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
ŽoP	Žiadosť o platbu

ŽoPr	Žiadosť o príspevok, ktorú predkladá žiadateľ (subjekt uchádzajúci sa o postavenie realizátora časti príslušnej stratégie CLLD spolufinancovanej IROP) konkrétnej MAS
ŽP	Životné prostredie

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

V podkapitole sú zhrnuté základné údaje o MAS Strážovské vrchy. Nasledujúca tabuľka podáva prehľad identifikačných údajov.

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Miestna akčná skupina Strážovské vrchy
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	Dňa 12. decembra 2007 pod číslom VVS/1-900/90-31129.
	Sídlo	M. R. Štefánika 4, 914 51 Trenčianske Teplice
	IČO	420 256 64
	DIČ (ak relevantné)	202 24975 10
Údaje o banke	Názov banky	Prima banka, a.s.
	Číslo účtu	683423001/5600
	IBAN	SK 86 5600 0000 0006 8342 3001
	SWIFT	KOMASK2X
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Mgr. Alojz Marček
	E-mail	info@mas-sv.sk
	Telefón	+421 32 655 67 32
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Daniel Pavlačka
	E-mail	pavlacka@mas-sv.sk
	Telefón	+421 917 838 354

Zdroj: vlastné spracovanie

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Miestna akčná skupina Strážovské vrchy sa nachádza na území Trenčianskeho samosprávneho kraja v okresoch Trenčín a Bánovce nad Bebravou. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva je v súlade s predkladanou stratégiou CLLD, ktorú chce verejno-súkromné partnerstvo uskutočňovať, a je odôvodnené touto stratégiou, pričom sú splnené minimálne nasledovné podmienky:

- populácia cieľových oblastí nemá byť nižšia ako 10 000 obyvateľov, aby bolo dosiahnuté kritické množstvo potrebné na uskutočnenie stratégie CLLD. Tiež by nemala presiahnuť 150 000 obyvateľov, aby bol zabezpečený zmysel pre identitu a miestni ľudia mohli byť priamo zapojení do rozhodovania (údaje platné k 31.12.2014);

Podmienka splnená. Populácia cieľovej oblasti územia Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy k 31.12.2014 je 16 360.

- územie MAS má byť tvorené minimálne 7 obcami;

Podmienka splnená. Územie Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy je tvorené 18 obcami.

- celková hustota obyvateľstva celého územia MAS nemá presiahnuť 150 obyv./km² (údaje platné k 31.12. 2014);

Podmienka splnená. Celková hustota obyvateľstva celého územia Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy k 31.12.2014 je 69,34 obyv./km².

- zároveň má ísť o súvislé územie, výnimkou môžu byť územia, ktoré sú prerušené napr. vojenskými obvodmi.

Podmienka splnená. Územie Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy, na ktoré sa vzťahuje stratégia CLLD, pokrýva súvislé územie ohraničujúce katastre všetkých zahrnutých obcí. Výnimku si neuplatňujeme, súvislosť územia nie je prerušená vojenským obvodom.

Povinné prílohy:

Príloha č. 1: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha č. 2: Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha č. 3: Mapa územia MAS

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

Obce Trenčianske Teplice, Trenčianska Teplá, Omšenie a Dolná Poruba dlhodobo spolupracujú a koordinujú rozvoj svojho územia. Dôkazom toho bolo vytvorenie združenia obcí Teplička, ktoré pripravovalo Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mikroregiónu Teplička, ktorý bol spracovaný v rámci projektu Vidieckeho parlamentu Trenčianskeho kraja pod názvom „Trvalo udržateľný rozvoj v oblastiach s intenzívnou poľnohospodárskou produkciou“ v rámci Technickej pomoci SAPARD, Ministerstva pôdohospodárstva SR v roku 2004.

V roku 2007, na základe iniciácie mesta Trenčianske Teplice, bol položený základ pre vznik verejno-súkromného partnerstva a to založením občianskeho združenia Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička na ustanovujúcom Valnom zhromaždení dňa 9. novembra 2007 konaného v Trenčianskych Tepliciach, ktorého zakladajúcimi členmi boli práve mesto Trenčianske Teplice a obce Trenčianska Teplá, Omšenie a Dolná Poruba. Zakladajúci členovia deklarovali na ustanovujúcom valnom zhromaždení víziu pre MAS mikroregiónu Teplička – aby sa organizácia stala silnou a stabilnou organizáciou poskytujúcou služby všetkým sektorom, inštitúciám, sociálnym a ekonomickým vrstvám pôsobiacich na území mikroregiónu. Občianske združenie bolo následne riadne zaregistrované na Ministerstve vnútra SR dňa 12. decembra 2007 pod číslom VVS/1-900/90-31129.

Vo svojej krátkej histórii sa organizácii v roku 2008 podarilo úspešne sa uchádzať o finančnú podporu z Trenčianskeho samosprávneho kraja. Finančná podpora bola určená na prípravu a vypracovanie integrovanej stratégie rozvoja regiónu v pôsobnosti MAS.

Od začiatku roka 2008 predstavitelia obcí prezentovali vo svojej obci činnosť MAS mikroregiónu Teplička s cieľom zabezpečiť pre organizáciu početnú členskú základňu aktívnych členov. Tento cieľ bol komunikovaný predstaviteľmi obcí dostupnými komunikačnými kanálmi: webová stránka (mesto Trenčianske Teplice pre MAS mikroregiónu Teplička zriadilo na vlastnej stránke samostatnú sekciu), lokálna televízia, návšteva zasadnutí iných združení a prezentovanie činnosti MAS mikroregiónu Teplička.

Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička získala štatút v auguste roku 2009, čím sa stala úspešným žiadateľom a na základe vyhlasovania výziev začala s implementáciou Integrovanej stratégie rozvoja územia. Prostredníctvom prístupu LEADER sa jej podarilo podporiť nielen aktérov samosprávy, ale aj subjekty súkromného a občianskeho sektora.

Počas svojej činnosti sa MAS mikroregiónu Teplička venovala predovšetkým zavádzaniu nových prístupov, inovácií a stimulov v rámci územia v oblasti technologických a výrobných

procesov a informačných a komunikačných technológií, zvyšovaniu kvality miestnych služieb so starostlivosťou o krajinu, ochranou prírodných a kultúrnych hodnôt a o zavedenie jednotného systému propagácie mikroregiónu. Realizáciou aktivít sa MAS snažila o zvyšovanie konkurencieschopnosti sektora poľnohospodárstva a lesného hospodárstva mikroregiónu, taktiež o zvyšovanie kvality života v regióne. Prostredníctvom organizovania propagačných a vzdelávacích aktivít postupne zapájala jednotlivé skupiny obyvateľov vidieckeho priestoru do rozhodovacieho procesu ohľadom rozvoja mikroregiónu.

Najdôležitejšou úlohou bola koordinácia rozvoja mikroregiónu v zmysle Ministerstvom pôdohospodárstva SR schválenej Integrovannej stratégie rozvoja územia. S odstupom času sa MAS mikroregiónu Teplička formovala a zlúčila sa s mikroregiónmi Uhrovská dolina a Podhorie.

Mikroregióny Uhrovská dolina a Podhorie sa uchádzali o udelenie štátu MAS, pričom v rámci tejto prípravy mali taktiež vypracovanú Integrovanú stratégiu rozvoja územia. Nestali sa však podporenou miestnou akčnou skupinou.

Mikroregión Uhrovská dolina tvorí sedem obcí, ktoré sa nachádzajú v úpäťí Strážovských vrchov, pričom na území žije takmer 3000 obyvateľov. Sú to obce Uhrovec, Žitná – Radiša, Uhrovské Podhradie, Omastiná, Kšinná, Miezgovce a Horné Naštice.

Spoločenstvo obcí mikroregiónu Podhorie bolo zaregistrované 17.01.1996. Mikroregión sa rozprestiera v severnej časti okresu Bánovce nad Bebravou na hornom toku rieky Bebravy. Väčšia časť územia zaberá južnú časť Strážovských vrchov, menšia na juhozápade Podhoria Bánovskú pahorkatinu. Tvorí ho 11 katastrov obcí z toho členmi MAS Strážovské vrchy sú obce Čierna Lehota, Krásna Ves, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Šípkov, Timoradza, Trebichava.

Hlavní predstavitelia mikroregiónov sa dohodli na novom názve Miestna akčná skupina Strážovské vrchy a dňa 13.03.2015 Valné zhromaždenie schválilo rozšírenie MAS prijatím nových členov a zmenu názvu. Tomuto kroku predchádzali stretnutia v roku 2014, kedy sa zástupcovia mikroregiónov aktívne stretávali a pracovali na formovaní partnerstva. Tým sa územie MAS zväčšilo z pôvodných štyroch obcí na súčasných 18 obcí. Ďalej sa v združení nachádzajú právnické a fyzické osoby, pričom združenie predstavuje verejno-súkromné partnerstvo, v ktorom majú svoje zastúpenie miestne komunity, podnikatelia, verejná správa, poľnohospodárske a lesnícke subjekty, mladí ľudia, ženy a iní dôležití aktéri na miestnej úrovni. Fotografie a údaje o aktivitách a zrealizovaných projektoch v rámci formovania partnerstva MAS Strážovské vrchy sa nachádzajú na internetovej stránke www.mas-sv.sk.

MAS Strážovské sa po predložení stratégie CLLD venovala činnostiam v súvislosti s povinnosťami, ktoré jej vyplývali v rámci výziev na doplnenie žiadostí podopatrení 19.1 a 19.2. Následne po obdržaní pozitívnej hodnotiacej správy sa MAS Strážovské vrchy vo februári 2016 zapojila do druhého kola výzvy a predložila na PPA žiadosť o schválenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a udelenie štatútu miestnej akčnej skupiny. Dokumenty - rozhodnutie o schválení NFP a zmluva o poskytnutí NFP pre podopatrienie 19.1 boli združeniu zaslané v júli 2016. Následne MAS Strážovské vrchy začala pripravovať žiadosť o platbu. Taktiež sa MAS zapojila do výzvy na vypracovanie Dodatku č. 1 k Stratégii CLLD. Kontrola na mieste v rámci žiadosti o platbu (podopatrienie 19.1) sa uskutočnila v kancelárii MAS Strážovské vrchy v marci 2017. V rámci týchto aktivít sa uskutočnili všetky potrebné zasadnutia orgánov MAS SV na schvaľovanie a aktualizovanie požadovaných dokladov zo strany PPA.

2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Pri príprave stratégie CLLD bolo využitých viacero foriem prieskumu na získavanie názorov verejnosti a na zostavenie projektových zámerov. MAS Strážovské vrchy využila dotazníkový a anketový prieskum, v rámci ktorých bola verejnosť informovaná o tvorbe stratégie CLLD, o doterajšej činnosti MAS a o pripravovaných aktivitách v prípade úspešnosti schválenia stratégie.

Ďalšou formou zapájania obyvateľov regiónu do tvorby stratégie boli pracovné a neformálne stretnutia, propagačné aktivity, semináre a prednášky. MAS organizovala taktiež stretnutia pre podnikateľov, v rámci ktorých bolo prezentované programové obdobie 2014 – 2020 a možnosti čerpania pre podnikateľské subjekty.

V rámci spoločných stretnutí sa vyformovali 3 pracovné skupiny zložené z predstaviteľov samosprávy („verejný sektor“), podnikateľských subjektov („súkromný sektor“) a občianskeho sektora („občiansky sektor“). Následne sa pracovné skupiny postupne stretávali, čím sa profilovali jednotlivé časti stratégie CLLD. Úlohou pracovných skupín bolo najmä analyzovanie územia, zadefinovanie silných a slabých stránok jednotlivých oblastí života v regióne, určenie príležitostí a hrozieb v nadväznosti na prednosti a nedostatky regiónu, taktiež sa pracovné skupiny zaoberali zostavením priorít v území, vytýčenie strategických cieľov, určením vízie a smerovaním rozvoja územia. Záverom stretnutí boli zostavené analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia regiónu, definície špecifických cieľov a priorít. Jednotlivé

časti v rámci záverov zo stretnutí vychádzali z potrieb komunity. Sumarizácia výstupov pre stratégiu bola predmetom spoločného stretnutia zástupcov pracovných skupín.

Stretnutia pre občanov boli verejné, pričom pozvánky boli rozposlané všetkým členom združenia, ktorí ich uverejnili na svojich internetových stránkach, samosprávy ich rozdistribuovali do verejných budov a na vývesky, taktiež boli občania informovaní prostredníctvom rozhlasu. Všetky dôležité informácie boli taktiež pravidelne zverejňované na internetovej stránke najskôr MAS Teplička, neskôr MAS Strážovské vrchy. Dôležitú úlohu pri komunikácii s občanmi zohrávali aj sociálne siete, kde boli pravidelne zverejňované pozvánky na stretnutia a workshopy v rámci prípravy stratégie miestneho rozvoja. Na týchto internetových stránkach a sociálnych sieťach bol uverejnený aj dotazníkový prieskum a anketa. Pozvánky na úvodné stretnutia s podnikateľmi boli rozposielané mailom všetkým fyzickým a právnickým osobám, ktoré pôsobia v oblasti poľnohospodárstva, na vidieku, v cestovnom ruchu, agroturistike a ďalším osobám, ktoré by mohli byť oprávneným žiadateľom. Všetci občania alebo subjekty, ktoré prejavili záujem o spoluprácu, boli oslovení, aby sa stali členmi MAS Strážovské vrchy.

Miestna akčná skupina Strážovské vrchy sa taktiež propagovala na podujatiach a spoločenských akciách v rámci celého regiónu. K dispozícii pre širokú verejnosť boli nielen propagačné materiály vrátane brožúr a spravodaja, ale občania mohli tiež vyplniť dotazník a vyjadriť sa tak k problémom, s ktorými sa každodenne stretávajú a čo by podľa nich mohla miestna akčná skupina zastrešiť. Vzor dotazníka a projektového zámeru, slovné vyhodnotenie dotazníka, printscreeny internetových stránok sú súčasťou prílohy č. 5. 1 k stratégii CLLD.

Miestne zainteresované strany sa zapájali od prvého dňa navrhovania stratégie až do ukončenia procesu vykonávania. Stratégia CLLD a projekty, ktoré z nej vyplývajú, vychádzajú z komunity. Z toho vyplýva, že zapojenie verejnosti nie je a nebolo len doplnkom vykonávaným na začiatku prípravy stratégie.

V auguste 2016 sa MAS Strážovské vrchy zúčastnila poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex, kde propagovala svoj región a prezentovala činnosť združenia formou zapojenia aktívnych ľudí pôsobiacich v území. Združenie sa ďalej propagovalo na rôznych kultúrno-spoločenských a športových podujatiach, ktoré organizovali jeho členovia. Dňa 3.11.2016 sa v Trenčíne konal seminár s názvom: „Informačný seminár k výzve na predkladanie žiadostí o schválenie stratégie CLLD“, ktorý organizovala Regionálna anténa Národnej siete rozvoja vidieka SR pre Trenčiansky kraj. Seminára sa zúčastnil manažér MAS Strážovské vrchy. Seminár bol určený pre zástupcov miestnych akčných skupín a verejno-súkromných partnerstiev. Jeho hlavným cieľom bolo poskytnúť účastníkom informácie o

Programe rozvoja vidieka SR 2014-2020, špecifikovať výzvu č.20/PRV/2016 na predkladanie žiadostí o schválenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a udelenie štatútov miestnych akčných skupín a vysvetliť metodický pokyn pre zapracovanie Dodatku č. 3 Systému riadenia CLLD do stratégie CLLD. Ďalej sa zástupcovia MAS Strážovské vrchy zúčastnili školenia k zmenám Systému Riadenia CLLD pre programové obdobie 2014 – 2020, ktoré sa konalo dňa 10.mája 2017 v Nitre. Zápisy, fotografie a prezenčné listiny sa nachádzajú v prílohe č. 5.1 k stratégii CLLD. MAS Strážovské vrchy sa propagovala aj na výstave cestovného ruchu regiónov s názvom „Region Tour Expo“, ktorá sa konala v dňoch 12. - 13. mája 2017 v Trenčíne. Fotodokumentácia zo spomínaných aktivít tvorí prílohu č. 5. 1 k stratégii.

Povinné prílohy:

Príloha č. 4: Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha č. 5: Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva

Príloha č. 5.1: Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

Obsahom tejto časti je charakteristika územia a analýza súčasného stavu, následne sa taktiež sleduje vývoj v jednotlivých oblastiach. V analýze jednotlivých oblastí sú definované ich pozitíva a negatíva, pričom analýza vychádza z kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov.

3.1.1. Všeobecná charakteristika územia

Riešené územie Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy leží v okrese Trenčín a v okrese Bánovce nad Bebravou v strednej časti regiónu Trenčianskeho kraja. Miestna akčná skupina Strážovské vrchy je tvorená tromi mikroregiónmi, a to mikroregión Teplička, Uhrovská dolina a Podhorie. MAS Strážovské vrchy tvoria obce Čierna Lehota, Horné Naštice, Krásna Ves, Kšinná, Miezgovce, Omastiná, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Šípkov, Timoradza, Trebichava, Uhrovec, Uhrovské Podhradie, Žitná-Radiša, Trenčianska Teplá, Omšenie, Dolná Poruba a mesto Trenčianske Teplice, ktoré je vzdialené od okresného mesta Trenčín 14 km.

Najväčší kataster má obec Kšinná (4 124,15 ha), najmenší Horné Naštice (856,54 ha). Najvyššie položená je obec Dolná Poruba, najnižšie položená je obec Horné Naštice. Na území vykazujú obce rôznu hustotu osídlenia v rozmedzí od 3,07 obyvateľov/km² po 395,91 obyvateľov/km².

Z geografického hľadiska územie mikroregiónu Teplička patrí do oblasti Strážovských vrchov. Územím mikroregiónu preteká rieka Teplička, pozdĺž ktorej sa tiahne Trenčiansko – teplická kotlina, ktorá sa v obci Trenčianska Teplá vlieva do Váhu.

Územie mikroregiónu Uhrovská dolina je obklopené Strážovskými vrchmi, pričom je tvorené obcami Uhrovec, Žitná – Radiša, Uhrovské Podhradie, Omastiná, Kšinná, Miezgovce a Horné Naštice. Územím preteká rieka Radiša, ktorá sa v meste Bánovce nad Bebravou vlieva do rieky Bebrava.

Územie mikroregiónu Podhorie leží severne od okresného mesta Bánovce nad Bebravou, na hornom toku rieky Bebravy. Tvoria ho obce Čierna Lehota, Krásna Ves, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Šípkov, Timoradza a Trebichava. Územím preteká rieka Bebrava, ktorá sa vlieva do rieky Nitra.

Rozloha miestnej akčnej skupiny je 235,93 km², z toho výmera lesnej pôdy je 154 998 756 ha a poľnohospodárskej pôdy 64 733 371 ha.

3.1.1.1. Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia (geografická, administratívno-správna poloha a pod.)

Územie Miestnej akčnej skupiny Strážovské vrchy sa nachádza v okresoch Trenčín a Bánovce nad Bebravou v strednej časti Trenčianskeho samosprávneho kraja na povodí riek Teplička Bebrava a Radiša. Na východe susedí s okresom Prievidza a na juhu s okresom Partizánske.

Región tvorí 18 obcí, z toho jediné mesto Trenčianske Teplice. Obce sú prepojené cestnou sieťou I., II. a III. triedy, významná dopravná trasa prechádza územím Trenčianskej Teplej, a to štátna cesta I/61 smer Trenčín – Žilina.

Tabuľka č. 2: Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácia územia

Výhody	Nevýhody
Región má v prevažnej miere podhorský charakter s dlhodobou tradíciou kúpeľnej liečby, ktorá je poskytovaná na základe využívania trenčiansko-teplických sírnatých termálnych prameňov. Územie mikroregiónu má výhodnú polohu a dobrú dopravnú dostupnosť. Blízkosť diaľnice D1 dáva vynikajúce predpoklady a vhodné podmienky pre intenzívnejší rozvoj cestovného ruchu a v širšom kontexte pre rozvoj malého a stredného podnikania zameraného predovšetkým na cestovný ruch ale aj rozvoj priemyselnej výroby založenej na využití miestnych zdrojov a surovín a kvalifikovaného ľudského potenciálu. Rozvoj cestovného ruchu nielen na báze kúpeľnej liečby, ale aj na základe bohatej histórie dáva predpoklady pre možnosti skvalitňovania služieb pre občanov a návštevníkov regiónu a dáva predpoklady na intenzívnu spoluprácu verejno-súkromného	Za nevýhodu lokalizácie územia možno považovať fakt, že územie mikroregiónu využíva tranzitná doprava (najmä kamiónová). V dôsledku blízkosti väčších miest (Trenčín, Dubnica nad Váhom, Bánovce nad Bebravou) nie je v obciach mikroregiónu dostatočne vybudovaná obchodná sieť, čo následne vedie k vyšším cenám tovarov a väčšie množstvo ekonomicky aktívneho obyvateľstva dochádza za prácou mimo mikroregiónu. Blízkosť väčších aglomerácií sa podpísala aj pod zníženie počtu poskytovateľov zdravotníckych a sociálnych služieb. Nevýhodou Uhrovskej doliny a Podhoria je tiež nedostatočne vybudovaná základná infraštruktúra. Do menších obcí je zhoršená dostupnosť.

partnerstva. Poloha Uhrovskej doliny a Podhoria dávajú vhodné predpoklady pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Okolie bohaté na prírodné krásy a zaujímavosti ponúka možnosti športového a rekreačného vyžitia.	
--	--

Zdroj: vlastné spracovanie

3.1.1.2. Geografická charakteristika

Mikroregión Teplička patrí do územia Strážovských vrchov, ktoré sú podľa geomorfologického členenia súčasťou spomínanej Fatransko-tatranskej oblasti. Vývoj reliéfu v Strážovských vrchoch bol v značnej miere podmienený vonkajšími eróznymi činiteľmi. V rôzne odolných horninách, z ktorých je územie budované (série Chočského, strážovského a križňanského príkrovu), selektívna erózia podmienila vznik drobných eróžno-tektonických kotlín a brázd ako napríklad: Omšenská kotlina, Porubská brázda. Z odolnejších vápencov a dolomitov sa vytvorili vysočiny často brálnej povahy z trosiek už spomínaných príkrovov (Vápeč 956 m n. m., Homôlka 907 m n. m.). Tektonicko-erózneho pôvodu je Teplická dolina s termálnymi kúpeľmi.

Severovýchodnú hranicu Uhrovskej doliny tvorí hrebeň horskej skupiny Rokoš (1010 m) a Čierny vrch (998 m). V pásme vyniká Jankov výšok. Vodnú os doliny tvorí potok Radiša s prítokmi. Uhrovská dolina leží v severovýchodnej časti Nitrianskej sprašovej pahorkatiny pri výbežku Strážovskej hornatiny, na nive potoka Radiša.

Mikroregión Podhorie leží na juhozápadnom úpätí Strážovskej hornatiny, na hornom toku rieky Bebravy, ktorá vyviera v Čiernej Lehote. Do nej sa vlieva potok Kopanička, prameniáci v katastri obce pod Veľkými Lúkami - Svitana.

3.1.1.3. Historický vývoj

História regiónu Miestnej akčnej skupiny Strážovských vrchov je veľmi pestrá a bohatá, o čo sa pričínilo spojenie rôznych mikroregiónov, dá sa povedať, že každý z nich si písal svoju vlastnú históriu. Toto jedinečné spojenie mikroregiónov však dáva veľký priestor na využitie tohto historického potenciálu a zveľaďovanie kultúrohistorického dedičstva.

História Tepličky je spätá od počiatku s termálnymi prameňmi a s Trenčianskym hradom. Bezprostredné okolie teplých prameňov nebolo vhodné na osídlenie. Bol tu močaristý a vlhký terén, preto údolie Tepličky bolo osídľované na hornom toku pri Omšeni a Dolnej Porube, a to už v dávnoveku, mladšej dobe bronzovej (1800 - 700 p. n. l.) i neskoršej dobe železnej. Dokazujú to náleziská z týchto čias. Všetky obce boli kráľovskými obcami a patrili až do roku 1909 do trenčianskeho panstva. Ako sa menili majitelia hradu, tak sa menili aj páni týchto obcí. Prvé stavby z konca 15. storočia pri trenčianskoteplických prameňoch dali vybudovať Zápoľskovci, ktorí tu mali svoje vidiecke sídlo. Pravdepodobne oni dali vybudovať jednoduché drevené nádrže v jazierkach. V 16. storočí boli už kúpele hojne navštevované. Návštevníci bývali u sedliakov v Trenčianskej Teplej a vznešenejší pod stanmi na okolitých lúkach pri prameňoch. Chudobní bývali v búdach upletených z čečiny a šúštia. Na vzhľade Trenčianskych Teplíc sa najviac podpísali dva rody - Illésházyovcov a Sinaovcov. V roku 1885 prišlo riaditeľstvo kúpeľov spolu s obcou k nákladnej výstavbe vodovodu, kanalizácie a začalo s dláždením ulíc a chodníkov. Na konci 19. storočia sa vybuďovalo množstvo penziónov a hotelov, ktorých budovy stoja doposiaľ. Na zvyšovanie návštevnosti mala vplyv aj výstavba železnice – v roku 1883 dobudovali celý železničný úsek Bratislava – Žilina. Prevádzka na elektrifikovanej trati Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice sa začala 27. 7. 1909. Od roku 1896 mali Trenčianske Teplice vlastnú elektrárňu, ktorá dodávala v sezóne prúd na osvetlenie ulíc kúpeľného streda a domov v správe riaditeľstva kúpeľov. Na verejnú sieť boli napojené celé Trenčianske Teplice v roku 1906-1907 po vybudovaní elektrárne v Trenčianskej Teplej. Telefón bol zavedený v roku 1906.

V rámci Uhrovskej doliny má významné postavenie Uhrovský hrad. Prvou písomnou správou o existencii už vybudovaného hradu a panstva je listina Ostrihomskej kapituly z roku 1295. V nej sa konštatuje, že Matúš Čák sa rozhodol vymeniť svoje majetky v Tekove za hrad Uhrovec (castrum Ugrog) a dediny Podlužany, Bánovce, Horné Naštice, Uhrovec, Bancúch, Žitná, Radiša, dedinu ležiacu pod hradom, ktorá sa volala Močiarnik (dnešné Podhradie) a Šípkov. Od druhej polovice 16. storočia boli vlastníckmi celého Uhrovského panstva príslušníci rodiny Zay, ktorá tu žila až do druhej svetovej vojny. V priebehu 18. storočia hrad pomaly strácal svoju funkčnosť a okrem niekoľkých drábov na ňom majitelia trvalo nesídlili. Využíval sa ako väznica. Zayovci z piety k svojmu rodovému sídlu nechali ešte roku 1802 núdzovo poopravovať časť striech hradu, ktoré boli strhnuté počas víchrice. V júli 1848 bol hrad podpálený a začal pustiť. Obyvateľstvo sa zaoberalo najmä poľnohospodárstvom, pestovalo víno vo vinohradoch a ovocie v niekoľkých sadoch, ktoré spracovávali sušením. Okrem toho tu bolo i niekoľko rybníkov. Postupne sa začal zvyšovať počet remeselníkov a rozvíjať

priemysel. V obci Uhrovec vznikla súkenka, neskôr tu bola vybudovaná vychýrená skláraň. Jej výrobky boli známe po celom svete. V druhej polovici 19. storočia bola založená továrňa na výrobu rôznych drobných výrobkov z dreva, ktorá sa neskôr preorientovala na výrobu vychádzkových palíc. V roku 1875 vznikla rezbárska škola, ktorá bola na úrovni umeleckej priemyslovky. Pred prvou svetovou vojnou sa skláraň s celým osadenstvom presťahovala do Lednických Rovní. V Uhrovci zostal už iba drevospracujúci priemysel. Po II. svetovej vojne nastal nový rozmach Uhrovca. Rozvoj drevárskeho priemyslu od paličkárne až po dnešnú Drevovýrobu, s. r. o. a bývalej píly cez závod Mier, po dnešný Avaks, s. r. o. si vyžiadala i novú bytovú výstavbu, vybudovanie nových ulíc, novej technickej infraštruktúry, školských zariadení, športovísk, miestnych komunikácií i plynofikácie. Za najdôležitejšiu zmienku z historického hľadiska stojí rodný dom Ľudovíta Štúra (nar. 28. októbra 1815) v Uhrovci, v ktorom sa o 106 rokov neskôr narodil aj Alexander Dubček (nar. 27. novembra 1921). Dom je národnou kultúrnou pamiatkou, pričom prvá výstava sa konala v roku 1965. Expozície sú venované obom významným Slovákom.

Stopy po osídlení mikroregiónu Podhoria siahajú do neskorej doby kamennej – eneolitu (2 000 r. pr. n. l.), keď sa v Jaskyni Dupná diera v Slatinke nad Bebravou našli hroby lengyelskej kultúry. Osídľovanie súvisí s klimatickými zmenami, keď sa v dôsledku sucha obyvateľstvo sťahovalo do hôr, kde bolo viac zrážok. V neskorej dobe bronzovej prenikal zo severu na územie Podhoria ľud lužickej kultúry (1300-900 r. pr. n. l.), ktorý po sebe zanechal mohylové a žiarové pohrebisko v Krásnej Vsi a žiarové pohrebisko v Timoradzi. Z vyššie uvedených období sa materiálne dôkazy o pobyte človeka nenašli. Archeologicky doložené sídliska sú až z 11. – 13. storočia. Z tohto obdobia pochádzajú aj hrádky v Čiernej Lehote a v Šípkove. Písomné pramene dokladajú Krásnu Ves v roku 1208 ako Baznan, Šípkov v roku 1295 ako Sonko. Existencia fary v rokoch 1332-1337 v Slatine nad Bebravou dokazuje skoršie existovanie obce, ktorá pôvodne tvorila so Slatinkou nad Bebravou jeden celok. Timoradza sa prvýkrát spomína ako villa Timoraz v roku 1355, no kostol dokazuje jej staršiu existenciu. Trebichava bola založená v roku 1396 na zákupnom práve. Územie Podhoria administratívne patrilo do Trenčianskej stolice, neskôr župy. Od roku 1871, keď bol prijatý prvý zákon o obciach a obecnom zriadení, patrilo územie do okresu Bánovce nad Bebravou.

Čo sa týka vojnových udalostí medzi Trenčianskymi Teplicami a Omšením v časti Kamenica sa 17. 12. 1944 zrútil americký bombardér. Na tomto mieste je doteraz Pamätník amerických letcov s pozostatkami bombardéra. Uhrovec je známy svojou odbojovou činnosťou v II. svetovej vojne a najmä v SNP. Tu pôsobila partizánska brigáda Jána Žižku pod vedením plk. Teodora Polu, ktorú podporovalo obyvateľstvo celej doliny. Na Jankom vršku sa nachádza

pamätník partizánskych bojov v SNP, ktorý patrí k najvýznamnejším pamätníkom tohto druhu. Súčasťou je symbolický cintorín, amfiteáter a partizánske bunkre. Pamätníky padlým či už vo vojne, alebo v SNP sa nachádzajú v takmer každej členskej obci.

3.1.1.4. Doterajší rozvoj územia

Prostredníctvom implementácie integrovanej stratégie rozvoja územia sa v predchádzajúcom programovom období v mikroregióne Teplička realizovali viaceré investičné projekty, ktoré boli určené nielen na podporu samosprávy ale aj na rozvoj podnikateľskej činnosti. V rámci projektov pre samosprávu bolo podporené predovšetkým dobudovanie základnej infraštruktúry zahŕňajúce rekonštrukciu chodníkov a miestnych komunikácií, rekonštrukciu obecných budov, revitalizáciu verejných priestranstiev, vybudovanie športovísk. V regióne sa v rámci podpory podnikateľov rozvíjal najmä cestovný ruch formou budovania nízkokapacitného ubytovania a marketingových aktivít zameraných na propagáciu územia.

Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička (pôvodný názov) sa vo významnej miere zaslúžila o rozvoj územia aj prostredníctvom úspešnej realizácie projektov spolupráce. S partnerskou miestnou akčnou skupinou z Českej republiky Mikroregión Ostrožsko realizovali projekt, v rámci ktorého sa v oboch regiónoch zaviedol jednotný systém propagácie územia. Na slovenskej strane išlo o vydanie propagačných materiálov mikroregiónu, ktoré poskytujú nielen základný prehľad o mikroregióne, ale aj pomoc pri geografickej orientácii v regióne. Pre každú obec mikroregiónu bol spracovaný leták a orientačný plán obce. Taktiež bola vytlačená mapa celého mikroregiónu. V rámci projektu sa spustila interaktívna webová stránka určená pre turistov a návštevníkov regiónu. Tlačové materiály boli podporené elektronickou propagáciou vo forme turistického webového portálu, ktorý poskytuje návštevníkom informácie o mikroregióne, jeho základné charakteristiky a atrakcie, prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení a ďalšie ponuky služieb cestovného ruchu. Následne sa vybudoval orientačný informačný systém, ide o prvok uzatvárajúci štandardné vybavenie turistického centra (stĺpiky so smerovými šípkami). Systém upozorňuje najmä na významné turistické ciele a smeruje návštevníkov k poskytovateľom základných verejných a súkromných služieb (najmä v oblasti cestovného ruchu). Predmetom projektu bola tiež rekonštrukcia náučných chodníkov spočívajúca vo vybudovaní nových odpočívadiel a vyhliadok.

Rozvoj územia regiónov Uhrovská dolina a Podhorie sa realizoval predovšetkým v rámci rozpočtových možností jednotlivých obcí, pričom obce sa uchádzali o štátne dotácie a snažili

sa získať prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ. Projekty boli zamerané najmä na dobudovanie technickej infraštruktúry, rekonštrukciu ciest, mostov, lávok a chodníkov, oprava kultúrohistorických pamiatok. Išlo o dotácie z Ministerstva financií, Ministerstva kultúry, niektoré obce čerpali finančné prostriedky taktiež zo štrukturálnych fondov EÚ, predovšetkým však z PRV SR 2007-2013 v rámci opatrení 3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo a 3.4.2 Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb. V mikroregiónoch Uhrovská dolina a Podhorie boli realizované viaceré zaujímavé a prínosné projekty cezhraničnej spolupráce, ktoré boli zamerané najmä na ochranu životného prostredia a zachovanie kultúrneho, historického a prírodného bohatstva. V rámci týchto projektov bola spracovaná spoločná štúdia regionálneho rozvoja, bol vybudovaný zberný dvor pre Uhrovskú dolinu, robila sa osвета v oblasti ochrany životného prostredia, inštalovali sa informačné tabule. Taktiež sa konali odborné semináre, vytvoril sa náučný chodník vodných a mokradových ekosystémov. Cieľom projektu „Informačné systémy pre kultúrne a prírodné zaujímavosti mikroregiónu Uhrovská dolina a Buchlov“ bola výroba a inštalácia smerovníkov a informačných tabúl, ktoré obsahujú ucelené informácie o mikroregiónoch a ich bohatom kultúrno-historickom dedičstve. V rámci projektu „Živá škola – Živá voda“, ktorý sa zameriaval na environmentálnu výchovu, bol vytvorený portál www.zivaskola.uhrovec.sk. Okrem projektov spolupráce sa mikroregióny snažili získať finančné prostriedky z rôznych grantov. Mikroregión Podhorie realizoval projekt s názvom „K prameňom Bebravy po novom náučnom chodníku“. Projekt sa zrealizoval vďaka finančnej podpore Nadačného fondu Slovenskej sporiteľne v Nadácii Pontis, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v rámci programu Podpora a ďalších sponzorov a partnerov. Nadobudnuté skúsenosti s realizáciou menších i väčších projektov by hlavní aktéri mikroregiónov chceli využiť pri implementácii stratégie miestneho rozvoja. Všetky doteraz úspešne zrealizované aktivity predstavujú akúsi nadstavbu pre ďalší rozvoj územia a určujú, akým smerom sa dané územie plánuje uberať.

3.1.1.5. Zvláštnosti a špecifiká územia, typické črty

Mikroregión Teplica patrí k osvedčeným a vyhľadávaným lokalitám. Malebné územie na úpätí Strážovských vrchov ponúka pestrú škálu kúpeľných možností vrátane originálnej ponuky vidieckeho cestovného ruchu. Kúpeľné turistické chodníky doplnené nadregionálnymi i medzinárodnými turistickými trasami, cykloturistika, jazda na koňoch, skalolezectvo, rybolov a poľovačka sú jedinečnými možnosťami ako stráviť voľný čas. Termálne pramene s kúpeľnou

tradíciou svetového mena sú symbolom tohto regiónu. V mikroregióne sa zároveň rozvíja aj kongresový cestovný ruch vďaka možnosti skĺbiť vzdelávanie, kultúru a oddych.

Najväčším bohatstvom mikroregiónu Podhoria sú podzemné vody, ktoré sa zhromažďujú vo vápencoch a dolomitoch Slatinského krasu, pričom ide o jednu z najvýznamnejších vodohospodárskych oblastí Slovenska. Zrážková voda tu preniká do podzemia, na povrch sa dostáva krasovými prameňmi, ktoré sú výdatné a poskytujú kvalitnú pitnú vodu. Na území mikroregiónu sa nachádzajú významné prírodné rezervácie. Cez katastre obcí mikroregiónu Podhoria vedie náučný chodník s názvom Slatinským krasom, ktorý je dlhý 12 km, pričom začína v Krásnej Vsi a končí v Slatine nad Bebravou. Okrem turistiky a cykloturistiky môžu návštevníci regiónu využiť aj lyžiarsky vleč, ktorý sa nachádza neďaleko obec Trebichava v časti Dubová. Región tiež ponúka možnosti rybolovu.

Mikroregión Uhrovská dolina je bohatý na kultúrno – historické pamiatky. Svojou bohatou históriou je predurčený na rozvoj poznávacieho cestovného ruchu. V území sa nachádza viacero turisticky atraktívnych zaujímavostí.

Tabuľka č. 3: Zaujímavosti, atraktivity a špecifiká v obciach MAS Strážovské vrchy

Názov obce	Zaujímavosti a špecifiká
Trenčianska Teplá	Cukrovar Električka T. Teplá – T. Teplice
Trenčianske Teplice	Kúpeľné mesto Kúpeľný park Turecký kúpeľ Hammam Vyhliadka Jeleň a vyhliadka Klepáč Heinrichov prameň Vrch Machnác (569,1 m. n. m.) Jánošíkova jaskyňa Prameň Ifigénia Cesta hrdinov SNP
Omšenie	Prírodná rezervácia Žihľavník – Baske Vrch Baske (955 m. n. m.) – chata Baske Omšenská baba (667,9 m. n. m.)
Dolná Poruba	Homôľka – lyžiarsky vleč, chata Omšensko – porubská brázda Dolnoporubská pálenica

Krásna Ves	Náučný chodník Slatinským krasom
Čierna Lehota	Hrádok – múry hradu z čias Matúša Trenčianskeho
Šípkov	Chatové osady Lupenice, Jamy a Močidlá Náučný chodník Slatinským krasom
Slatina nad Bebravou	Prírodná rezervácia Udrina Viaceré jaskyne a vyvieračky Náučný chodník Slatinským krasom
Slatinka nad Bebravou	Vodný prameň Vrchovište – najvýdatnejší prameň na Slovensku a druhý najvýdatnejší prameň v Európe Jaskyňa Dúrna diera – nález pozostatkov 5 000 rokov starých kostí Prírodná rezervácia Žrebíky – skalný útvar Bukovinská skala Náučný chodník Slatinským krasom
Timoradza	Prírodná rezervácia Smradľavý vrch – chránená rastlina škumpa vlasatá Prírodná rezervácia Ľútovský drieňovec – ochrana lesných a lesostepných spoločenstiev na dolomitoch
Trebichava	Prírodná rezervácia Kňaží stôl Klasicistická zvonica zo začiatku 19. storočia Tradičné sušiarne ovocia – jedna z nich bola zrekonštruovaná Lyžiarsky vleč
Uhrovec	Rodný dom Ľudovíta Štúra a Alexandra Dubčeka Uhrovske múzeum Uhrovský kaštieľ zo 16. storočia a park Chránené územie Jankov výšok
Žitná – Radiša	Barokový zvon v obecnej zvonici
Uhrovské Podhradie	Uhrovský hrad
Kšinná	Románsky kostolík sv. Kozmu a Damiána z 13. storočia
Horné Naštice	Kamenný Trojičný stĺp
Miezgovce	Zvonička
Omastiná	Jaskyňa Vlčí dol – odkryté sídlisko s kanelovanou keramikou Ľudová architektúra obce

Zdroj: vlastné spracovanie

3.1.2. Popis prírodných, ľudských, kultúrno-historických, ekonomických, inštitucionálnych a iných zdrojov

Hodnotenie je zamerané na získanie základnej charakteristiky územia v oblastiach demografie, infraštruktúra, vybavenosť obcí, služby, život v obciach, podnikanie a zamestnanosť, vzdelávanie, riadenie obcí, bezpečnosť a turistický ruch pre potreby vyhodnotenia rozvojového potenciálu území.

3.1.2.1. Demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no sčasti je aj odrazom postavenia regiónu v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Ku dňu 31.12.2014 mala MAS Strážovské vrchy 16 360 obyvateľov, z čoho bolo 7 974 mužov a 8 386 žien. Oproti predchádzajúcemu roku počet obyvateľov klesol. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza vývoj počtu obyvateľov od roku 2007 až do roku 2014. Počas sledovaného obdobia bolo najmenej obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v roku 2007. Najviac obyvateľov bolo v roku 2012.

Tabuľka č. 4: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 - 2014

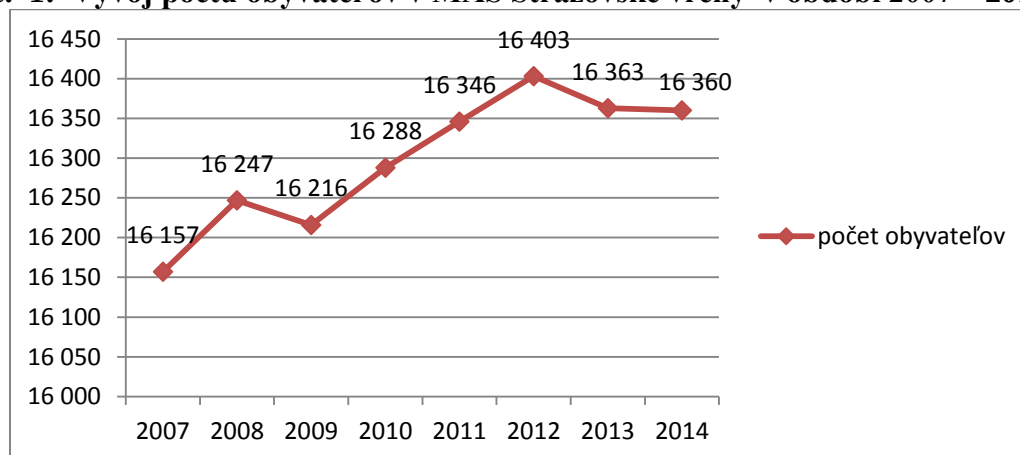
Rok	Počet obyvateľov	Muži	Ženy	Prírastok/Úbytok absolútne/ v %		Index rok 2000 = 100
2007	16 157	7 825	8 332	-37	0,23	98,96
2008	16 247	7 893	8 354	90	0,56	99,52
2009	16 216	7 890	8 326	-31	-0,19	99,33
2010	16 288	7 933	8 355	72	0,44	99,77
2011	16 346	7 957	8 389	16	0,09	99,86

2012	16 403	7 993	8 410	57	0,35	100,21
2013	16 363	7 976	8 387	-40	-0,24	99,97
2014	16 360	7 974	8 386	-3	-0,02	99,95

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Na nasledujúcom grafe môžeme vidieť vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy počas obdobia rokov 2007 – 2014.

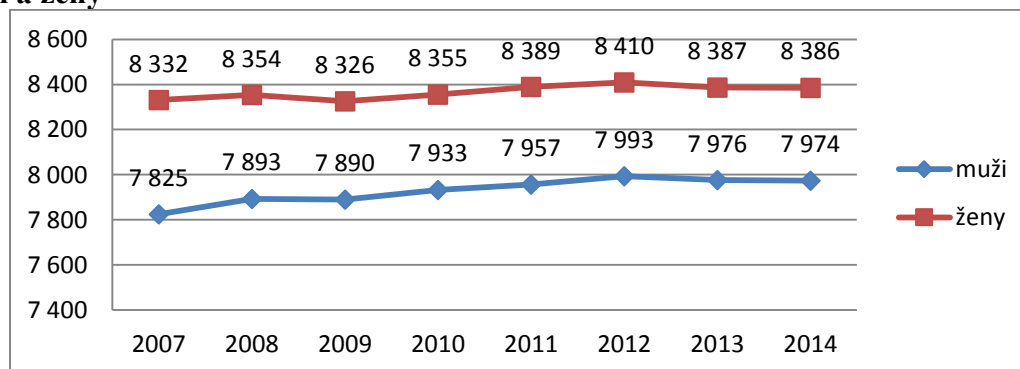
Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v období 2007 – 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Na grafe č. 2 je zachytený vývoj počtu obyvateľov podľa mužského a ženského pohlavia. Môžeme konštatovať, že počet žien prevláda nad počtom mužov. Z celkového počtu obyvateľov predstavovali v roku 2014 ženy 51,26 % a muži 48,74 %. Z dlhodobého hľadiska prevláda počet žien nad počtom mužov.

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v období rokov 2007 – 2014 – muži a ženy

Zdroj: Vlastné spracovanie

V tabuľke č. 5 sa nachádza počet obyvateľov v jednotlivých obciach MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 – 2014. Najväčší počet obyvateľov malo ku 31.12.2014 mesto Trenčianskej Teplice, pričom malo najviac obyvateľov v roku 2007. Najmenej obyvateľov malo mesto Trenčianske Teplice v roku 2010. K tomuto dátumu mala najmenej obyvateľov obec Trebichava a obec Omastiná. Obidve obce mali 39 obyvateľov.

Tabuľka č. 5: Vývoj počtu obyvateľov v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 - 2014, jednotlivé obce

Obec/rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Čierna Lehota	136	129	120	116	131	127	121	110
Horné Naštice	402	407	410	412	408	423	418	430
Krásna Ves	504	521	527	527	534	546	537	535
Kšinná	528	520	515	504	506	520	524	519
Miezgovce	251	265	268	267	264	271	271	280
Omastiná	40	39	36	35	40	41	41	39
Slatina nad Bebravou	467	460	467	462	450	446	437	435
Slatinka nad Bebravou	203	209	205	203	203	201	195	191
Šípkov	146	146	148	152	145	145	139	143
Timoradza	493	502	507	518	518	526	523	529
Trebichava	37	38	37	38	43	42	41	39
Uhrovec	1 493	1 521	1 533	1 554	1 521	1 540	1 5266	1 510
Uhrovské Podhradie	36	36	37	38	37	38	37	40
Žitná-Radiša	448	450	455	464	462	465	470	454
Dolná Poruba	824	838	836	833	807	802	799	788
Omšenie	1 959	1 959	1 980	1 994	1 978	1 979	1 015	1 008
Trenčianska Teplá	3 934	3 995	3 995	4 046	4 138	4 140	4 168	4 192
Trenčianske Teplice	4 256	4 212	4 140	4 125	4 161	4 151	4 144	4 130
Spolu	16 157	16 247	16 216	16 288	16 346	16 403	16 363	16 360

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Počet obyvateľov je výsledkom populačnej dynamiky - pôrodnosti, úmrtnosti a migrácie. Samotný vývoj pôrodnosti je v celoslovenskom meradle hlavným faktorom, ovplyvňujúcim celkovú trajektóriu populačného vývoja. Zároveň v predpokladoch má táto zložka vysokú mieru neurčitosti.

V tabuľke č. 6 je zobrazený demografický vývoj v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 – 2014. Najviac detí sa narodilo v roku 2008 a najmenej detí sa narodilo v roku 2013. Najväčší úbytok obyvateľov bol v roku 2013, čo bolo spôsobené záporným demografickým saldom.

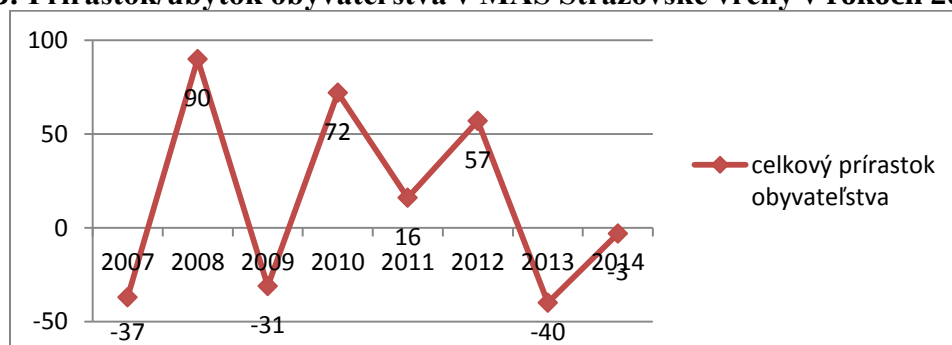
Tabuľka č. 6: Demografický vývoj v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 - 2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	16 157	16 247	16 216	16 288	16 346	16 403	16 363	16 360
Narodení	120	162	128	150	121	148	119	120
Zomrelí	229	198	215	204	180	206	204	192
Demografické saldo	-109	-36	-87	-54	-59	-58	-85	-72
Prist'ahovaní	320	390	322	314	330	357	273	353
Vyst'ahovaní	248	264	266	188	255	242	228	284
Migračné saldo	72	126	56	126	75	115	45	69
Celkový prírastok/úbytok	-37	90	-31	72	16	57	-40	-3

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Na nasledujúcom grafe sa nachádza zobrazenie prírastku resp. úbytku obyvateľov v MAS Strážovské vrchy počas rokov 2007 – 2014. V rámci sledovaného obdobia zaznamenávame kolísanie počtu obyvateľov.

Graf č. 3: Prírastok/úbytok obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007-2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Dôležitejšou demografickou charakteristikou ako počet obyvateľov, je úroveň populačného starnutia. Dobre ju vystihujú priemerný vek obyvateľstva (vážený aritmetický priemer podľa početnosti obyvateľov v jednotlivých vekoch) a index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov). V rámci Slovenskej republiky oba ukazovatele jednoznačne dokumentujú trend intenzívneho starnutia slovenskej populácie. Opakom indexu starnutia je index vitality. Ten sa rovná pomeru predproduktívneho obyvateľstva k obyvateľstvu v poproduktívnom veku. Index starnutia nad úrovňou 100 % znamená starnutie populácie, keďže počet ľudí v poproduktívnom veku

prevyšuje počet ľudí v predproduktívnom veku. Index starnutia v MAS Strážovské vrchy je počas celého sledovaného obdobia nad hodnotou na úrovni Trenčianskeho kraja, pričom môžeme sledovať jeho postupné zvyšovanie. V kraji sa index starnutia taktiež zvyšuje. Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2014 dosiahol index starnutia úrovne Trenčianskeho kraja hodnotu 115,30 %. Rovnaká situácia je aj v rámci Slovenskej republiky. Index starnutia sa postupne zvyšuje, je však pod hodnotou 100 %. V roku 2014 mal podľa údajov ŠÚ SR index starnutia hodnotu 91,17 %.

Tabuľka č. 7: Veková štruktúra obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy rokoch 2007 - 2010

Veková kategória	2007		2008		2009		2010	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Počet obyvateľov celkom	16 157	100	16 247	100	16 216	100	16 288	100
muži	7 825	48,43	7 893	48,58	7 890	48,66	7 933	48,70
ženy	8 332	51,57	8 354	51,42	8 326	51,34	8 355	51,30
Predproduktívny vek - muži (0 - 14)	1 122	6,94	1 107	6,81	1 086	6,70	1 086	6,67
Predproduktívny vek - ženy (0 - 14)	1 066	6,60	1 047	6,44	1 019	6,28	1 033	6,34
Predproduktívne obyvateľstvo celkom	2 188	13,54	2 154	13,26	2 105	12,98	2 119	13,01
Produktívny vek - muži (15-64)	5 675	35,12	5 740	35,33	5 735	35,37	5 793	35,57
Produktívny vek - ženy 15-64)	5 565	34,44	5 581	34,35	5 567	34,33	5 586	34,30
Produktívne obyvateľstvo celkom	11 240	69,57	11 321	69,68	11 302	69,70	11 379	69,86
Poproduktívny vek - muži (65+)	1 028	6,36	1 046	6,44	1 069	6,59	1 054	6,47
Poproduktívny vek - ženy (65+)	1 701	10,53	1 726	10,62	1 740	10,73	1 736	10,66
Poproduktívne obyvateľstvo celkom	2 729	16,89	2 772	17,06	2 809	17,32	2 790	17,13
Priemerný vek u mužov	40,98	-	41,11	-	41,57	-	41,82	-
Priemerný vek u žien	45,81	-	45,67	-	45,76	-	45,64	-
Priemerný vek obyvateľstva celkom	43,44	-	43,41	-	43,68	-	43,74	-
Index starnutia	-	124,73	-	128,69	-	133,44	-	131,67

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

V MAS Strážovské vrchy zaznamenávame počas sledovaného obdobia kolísanie počtu obyvateľov a nárast spomínaného indexu starnutia. Vyššia hodnota indexu starnutia znamená, že sa zvýšil podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva a klesol podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva. Úbytok obyvateľstva môže zmierniť migrácia. Zrýchľujúci sa proces populačného starnutia však zrejme významnejšie neovplyvní. Priemerný vek predstavuje vážený aritmetický priemer počtu rokov, ktoré prežili príslušníci danej populácie do daného

okamihu. V území MAS Strážovské vrchy sa priemerný vek obyvateľov postupne zvyšuje. Situácia v MAS kopíruje stav v kraji, nakoľko priemerný vek obyvateľov Trenčianskeho kraja za posledných desať rokov vzrástol o tri roky na rovných 41 rokov.

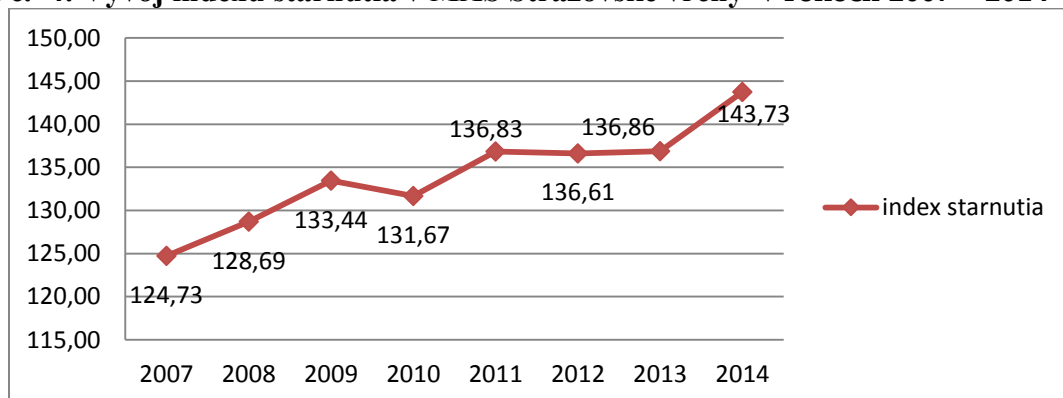
Tabuľka č. 8: Veková štruktúra obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy rokoch 2011 - 2014

Veková kategória	2011		2012		2013		2014	
	A	%	A	%	A	%	A	%
Počet obyvateľov celkom	16 346	100	16 403	100	16 363	100	16 360	100
• muži	7 957	48,68	7 933	48,36	7 796	47,64	7 974	48,74
• ženy	8 389	51,32	8 410	51,27	8 387	51,26	8 386	51,26
Predproduktívny vek - muži (0 - 14)	1 062	6,50	1 085	6,61	1 090	6,66	1 054	6,44
Predproduktívny vek - ženy (0 - 14)	1 042	6,37	1 051	6,41	1 045	6,39	1 052	6,43
Predproduktívne obyvateľstvo celkom	2 104	12,87	2 136	13,02	2 135	13,05	2106	12,87
Produktívny vek - muži (15-64)	5 780	35,36	5 765	35,15	5 744	35,10	5 717	34,94
Produktívny vek - ženy 15-64)	5 583	34,16	5 584	34,04	5 562	33,99	5 510	33,68
Produktívne obyvateľstvo celkom	11 363	69,52	11 349	69,19	11 306	69,09	11 227	68,62
Poproduktívny vek - muži (65+)	1 115	6,82	1 143	6,97	1 142	6,98	1 203	7,35
Poproduktívny vek - ženy (65+)	1 764	10,79	1 775	10,82	1 780	10,88	1 824	11,15
Poproduktívne obyvateľstvo celkom	2 879	17,61	2 918	17,79	2 922	17,86	3 027	18,50
Priemerný vek u mužov	42,05	-	41,89	-	42,3	-	42,9	-
Priemerný vek u žien	45,92	-	45,97	-	46,32	-	46,1	-
Priemerný vek obyvateľstva celkom	43,93	-	43,85	-	44,24	-	44,44	-
Index starnutia	-	136,83	-	136,61	-	136,86	-	143,73

Zdroj: ŠÚ SR –pracovisko Trenčín

Graf č. 4 zobrazuje index starnutia v regióne MAS Strážovské vrchy počas rokov 2007 – 2014, ktorý sa od roku 2007 zvýšil o 19 %.

Graf č. 4: Vývoj indexu starnutia v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 – 2014

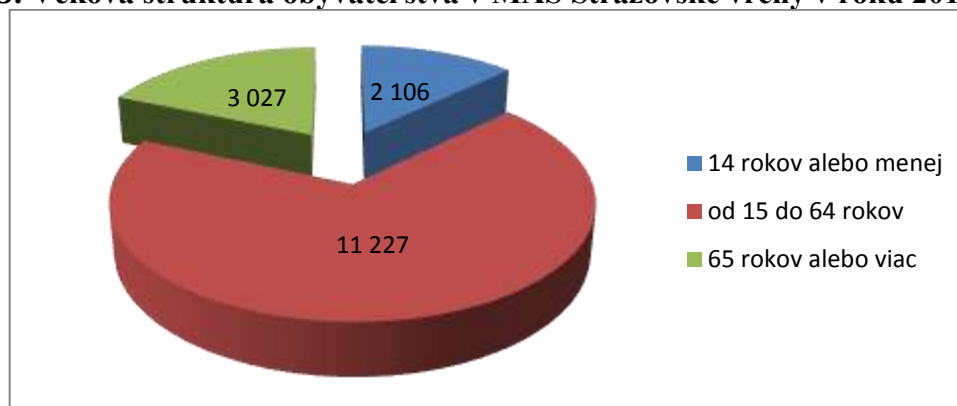

Zdroj: vlastné spracovanie

Zobrazenie vekovej štruktúry obyvateľov v roku 2014 v regióne MAS Strážovské vrchy zaznamenáva graf č. 4, pričom zložka obyvateľov v poproduktívnom veku prevláda nad

zložkou obyvateľov v predproduktívnom veku, čo znamená, že index starnutia je nad hodnotou 100 %. Najviac obyvateľov v roku 2014 bolo vo veku od 15 do 64 rokov, pričom táto zložka predstavuje obyvateľov v produktívnom veku. Išlo o 68,62 %.

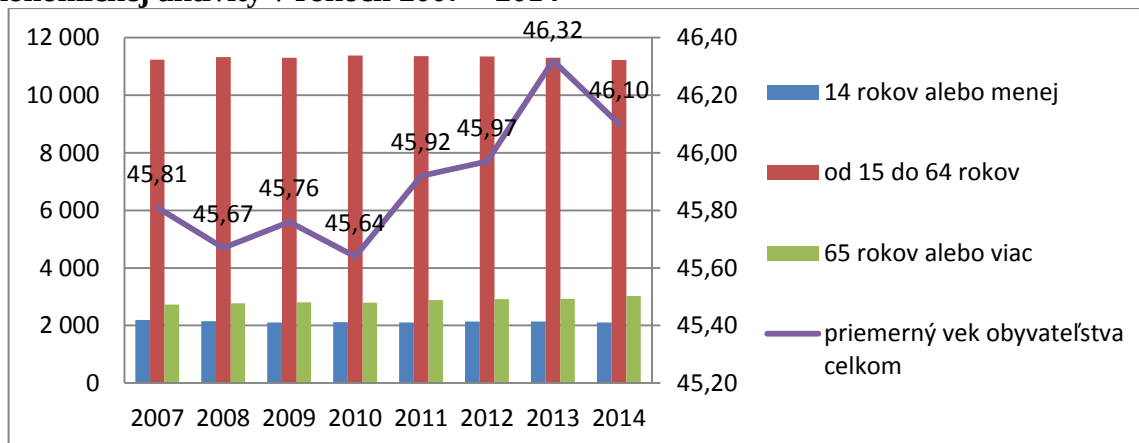
Graf č. 5: Veková štruktúra obyvateľstva v MAS Strážovské vrchy v roku 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Vývoj počtu mužov a žien v produktívnom veku a priemerný vek obyvateľstva počas obdobia v rokoch 2007 – 2014 zaznamenáva graf č. 5. Najvyšší priemerný vek v MAS Strážovské vrchy bol v roku 2014. V rámci produktívnej zložky obyvateľstva prevláda v súčasnosti počet mužov nad ženami.

Graf č. 6: Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva MAS Strážovské vrchy z hľadiska ekonomickej aktivity v rokoch 2007 – 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny.

Obyvateľstvo v území MAS Strážovské vrchy má priemernú resp. dobrú vzdelanostnú štruktúru, nakoľko 28,77 % obyvateľov z celkového úhrnu má ukončené stredné vzdelanie

s maturitou. Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo je na úrovni 11,15 %. Stav vzdelanostnej štruktúry udáva tabuľka č. 9, pričom údaje sú z roku 2011, kedy sa uskutočnilo sčítanie obyvateľov.

Metodická vysvetlivka k stavom obyvateľstva:

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. daného roku býva štandardne zhodný so stavom k 1.1. nasledujúceho roku. Zároveň platí, že stav k 1.1. daného roku plus celkový prírastok v danom roku sa rovná stavu k 31.12. daného roku. Výnimky sú v roku sčítania obyvateľov, domov a bytov (napr. SODB 2001, 2011), kedy sa údaje k 1. 1. rebilancujú z údajov zo SODB na základe údajov o demografickom pohybe obyvateľstva (prirodzenom a migračnom), spracovaných v období od 1. 1. do dátumu SODB (napr. do 20. 5. 2011) vrátane. Z tohto dôvodu stav obyvateľstva k 1.1. roku SODB nie je rovný stavu obyvateľstva k 31.12. predchádzajúceho roku.

Tabuľka č. 9: Vzdelanostná štruktúra MAS Strážovské vrchy v roku 2011

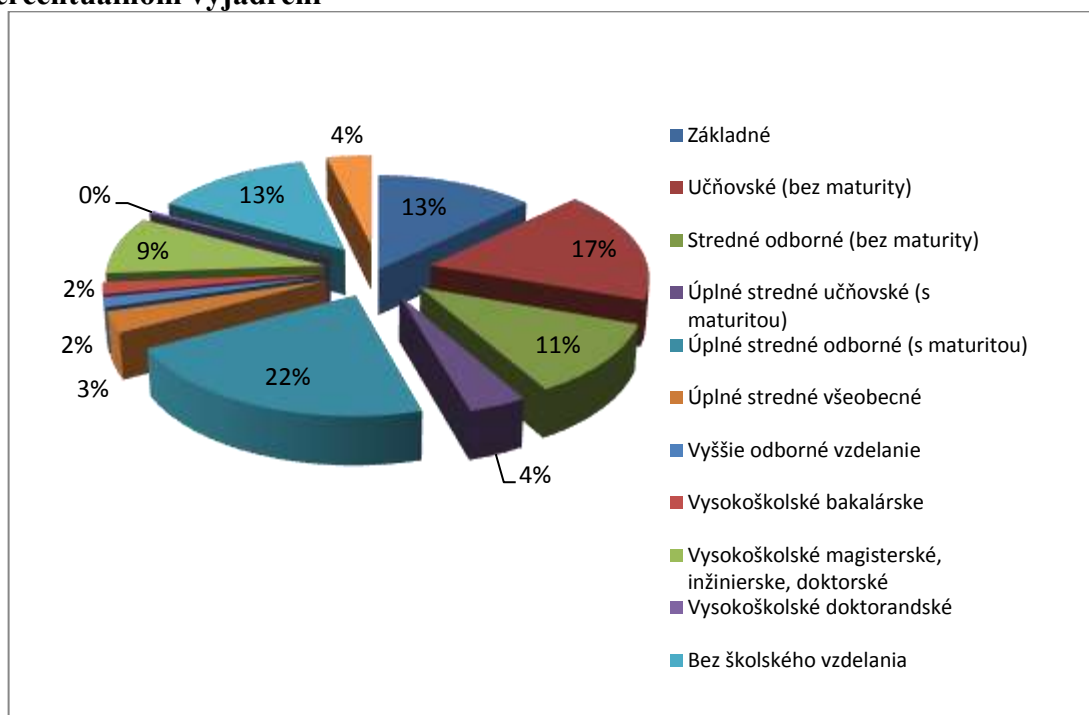
Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Základné		714	1 400	2 114
Učňovské (bez maturity)		1 691	1 160	2 851
Stredné odborné (bez maturity)		1 064	788	1 852
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		370	255	625
Úplné stredné odborné (s maturitou)		1 623	1 929	3 552
Úplné stredné všeobecné		174	353	527
Vyššie odborné vzdelanie		88	157	245
Vysokoškolské bakalárske		108	192	300
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		668	789	1 457
Vysokoškolské doktorandské		35	31	66
Vysokoškolské spolu		811	1 012	1 823
Študijný odbor	prírodné vedy	20	34	54
	technické vedy a náuky	366	172	538
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a	62	41	103
	zdravotníctvo	48	95	143
	spoločenské vedy, náuky a služby	269	613	882
	vedy a náuky o kultúre a umení	9	11	20
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	16	5	21
	nezistený	21	41	62

Bez školského vzdelania	1 094	1 054	2 148
Nezistené	329	285	614
Úhrn	7 958	8 393	16 351

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2011

Percentuálne vyjadrenie vzdelanostnej štruktúry v regióne MAS Strážovské vrchy zaznamenáva graf č. 7, pričom údaje sú z roku 2011, kedy sa uskutočnilo sčítanie domov a bytov. V regióne MAS Strážovské vrchy má najvyššie dosiahnuté vzdelanie na úrovni úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou najväčší počet obyvateľov. Najmenej obyvateľov má dosiahnuté vzdelanie na úrovni vysokoškolské doktorandské. V rámci vysokoškolského vzdelania ukončilo štúdium najviac obyvateľov v odbore spoločenské vedy, náuky a služby. V študijnom odbore vedy a náuky o kultúre a umení skončilo najmenej absolventov vysokoškolského vzdelania.

Graf č. 7: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva MAS Strážovské vrchy v roku 2011 v percentuálnom vyjadrení

Zdroj: vlastné spracovanie

Vývoj náboženskej štruktúry obyvateľstva Slovenska bol ovplyvnený do veľkej miery kresťanstvom, a preto za posledných 130 rokov na našom území prevažujú kresťanské konfesie. Náboženská štruktúra Slovenska v medzivojnovom období bola výsledkom dlhodobého historického vývoja. Viac ako dvojtretinovou väčšinou tu prevažovalo rímskokatolícke

obyvateľstvo, ktoré bolo rozšírené najmä medzi obyvateľstvom československej, ale z časti i maďarskej národnosti.

V regióne MAS Strážovské vrchy sa v rámci sčítania obyvateľstva v roku 2011 k rímskokatolíckej cirkvi hlásilo 10 712 obyvateľov, čo predstavuje 65,51 %. Druhá najvyššia časť z hľadiska náboženskej štruktúry je tvorená obyvateľmi s vierovyznaním evanjelická cirkev augsburského vierovyznania sa hlásilo 2 320 obyvateľov, pričom ide o 14,19 %.

Tabuľka č. 10: Náboženská štruktúra v MAS Strážovské vrchy v roku 2011

Vierovyznanie	počet
Rímskokatolícka cirkev	10 712
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2 320
Gréckokatolícka cirkev	31
Reformovaná kresťanská cirkev	2
Pravoslávna cirkev	28
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	24
Evanjelická cirkev metodistická	13
Kresťanské zbory	13
Apoštolská cirkev	24
Bratská jednota baptistov	1
Cirkev adventistov siedmeho dňa	9
Cirkev bratská	4
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	1
Starokatolícka cirkev	0
Cirkev československá husitská	2
Bahájske spoločenstvo	2
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	5
Iné	41
Bez vyznania	1 560
Nezistené	1 559
SPOLU	16 351

Zdroj: ŠÚ SR- pracovisko Trenčín; údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2011

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby heterogénne, s prevahou obyvateľov slovenskej národnosti. K slovenskej národnosti sa hlási 91,82 %. Podľa aktuálneho Atlasu

rómskych komunít na Slovensku 2013 predstavuje v obci podiel etnických Rómov 10,8%.
K rómskej národnosti sa hlási 27 obyvateľov, čo predstavuje 0,17 %.

Tabuľka č. 11: Národnostná štruktúra v MAS Strážovské vrchy v roku 2011

Nár.	Slovenská	Maďarská	Rómska	Rusínska	Ukrajinská	Česká	Nemecká	Poľská	Chorvátska	Srbská	Ruská	Židovská	Moravská	Bulharská	Ostatné	Nezistené	Spolu
Počet	15 013	11	27	1	4	104	9	4	2	5	7	0	12	3	24	1 125	16 351

Zdroj: ŠÚ SR- pracovisko Trenčín; údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2011

3.1.2.2. Infraštruktúra

3.1.2.2.1. Dopravná infraštruktúra

Pre zaistenie dopravnej obsluhy územia slúži sieť pozemných komunikácií, ktorá sa podľa legislatívy delí na diaľnice, rýchlostné komunikácie a cesty I. triedy, ktoré sú v majetku SR, cesty II. a III. triedy, ktoré sú v majetku krajov, miestne komunikácie I., II., III. a IV. triedy, ktoré sú v majetku jednotlivých obcí a účelové komunikácie, ktoré sú majetkom právnických alebo fyzických osôb.

Cesta I. triedy má význam najmä pre medzinárodnú a celoštátnu dopravu a označuje sa dvojmiestnym číslom. Cesta II. triedy má význam najmä pre dopravu medzi krajmi a okresmi a označuje sa trojmiestnym číslom. Cesta III. triedy má spravidla miestny význam a označuje sa štvormiestnym alebo päťmiestnym číslom, podľa číselného označenia najbližšej cesty II. triedy, výnimočne I. triedy. Miestna komunikácia je pozemná komunikácia, ktorá je súčasťou dopravného vybavenia určitého sídelného útvaru alebo vytvára dopravné spojenie v jeho záujmovom území. Podľa urbanisticko – dopravnej funkcie sa miestne komunikácie delia na: rýchlostné, zberné, obslužné a nemotoristické. Účelová komunikácia je pozemná komunikácia umožňujúca dopravné spojenie výrobného závodu, uzavretých priestorov, osamelých objektov a pod. so sieťou pozemných komunikácií, napr. aj poľné a lesné cesty alebo vytvárajúca

dopravné spojenie vnútri uzavretých priestorov a objektov. Účelové komunikácie sa členia na verejné, neverejné a čiastočne neprístupné verejnej premávke.

Cestná sieť

Cestnú sieť tvoria cesty II (č. 574 - Dolná Poruba, č. 516 – Trenčianska Teplá, Trenčianske Teplice). a III. kategórie (č. 1893 – Omšenie, Dolná Poruba, č. 1896 – Čierna Lehota, Šípkov, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, č. 1849 – Slatina nad Bebravou, Trebichava, č. 1824 – Timoradza, Krásna Ves, č. 1831 – Kšinná, Uhrovec, č. 1832 – Žitná Radiša, Omastiná, č. 1833 – Uhrovské Podhradie, č. 1770 – Uhrovec, Horné Naštice, č. 1834 - Miezgovce). Iba cez Trenčiansku Teplú prechádza štátna cesta I. triedy - I/61. Cestná sieť je v pomerne uspokojivom stave.

Železničná sieť

Obcou Trenčianska Teplá vedie železničná trať v dĺžke 5 km, pričom sa v obci nachádza aj železničná stanica. Ide o jednu zo zastávok na trase Bratislava – Žilina – Košice. Z Trenčianskej Teplej do Trenčianskych Teplíc vedie úzkokoľajová električka v dĺžke 7 km. V centre mesta Trenčianske Teplice je situovaná stanica železničnej dopravy úzkorozchodovej trate č.122, zabezpečujúca len osobnú dopravu, pre ktorú zostávajú platné podmienky z ÚPN SÚ Trenčianske Teplice z roku 2002. Táto trať je priamym napojením na trať ŽSR č. 120 Bratislava – Košice. Trať je v súčasnosti občasne využívaná.

V obciach mikroregiónu Uhrovská dolina a mikroregiónu Podhorie sa železničná trať nenachádza. Obce z mikroregiónu Podhorie majú najbližšiu železničnú stanicu v obci Horné Ozorovce. Obec Čierna Lehota je od Horných Ozoroviec vzdialená 22 km. Obce mikroregiónu Uhrovská dolina majú najbližšiu železničnú stanicu v meste Bánovce nad Bebravou. Obec Kšinná je od Bánoviec vzdialená 17,8 km.

V rokoch 1925 – 1927 dal gróf Zay vybudovať z Bánoviec do Kšínnej úzkokoľajnú železniciu, ktorá prechádzala aj cez obec Radišu, popri potoku Radiša. Slúžila na odvoz dreva z vtedajších grófskych lesov. Táto železnica sa veľmi dobre osvedčila a bola v prevádzke do roku 1940.

Dopravné spojenie

Z hľadiska dostupnosti verejnou dopravou je najlepšie vybavená Trenčianska Teplá, ktorej obyvatelia využívajú vlakové spoje a okrem prímestskej dopravy i expresné autobusové linky. Dobré dopravné spojenie majú aj obyvatelia Trenčianskych Teplíc, okrem električky v meste stoja i expresné autobusové spoje. V ostatných obciach je dostupná len prímestská autobusová doprava.

3.1.2.2.2. Technická infraštruktúra

Kvalita technickej infraštruktúry je dôležitým kritériom rozvoja územia. Musí však rešpektovať územné obmedzenia a požiadavky, ktoré kladie na ďalší rozvoj regiónu koncepcia udržateľného rozvoja. Medzi technickú vybavenosť regiónu patrí predovšetkým napojenie regiónu na rozvod elektrického prúdu, úroveň vodovodných sietí a kanalizácie, plynofikácie a dostupnosť telekomunikačných sietí a internetu. V dobrovoľnej prílohe č.1 v tabuľke č. 1 sa nachádzajú základné informácie o technickej infraštruktúre v obciach.

Plynofikácia

V regióne MAS Strážovské vrchy nie sú všetky obce splynofikované. Plynofikácia nie je vybudovaná v obciach Čierna Lehota, Kšinná, Omastiná, Šípkov, Trebichava, Uhrovské Podhradie, Žitná-Radiša, Dolná Poruba

Kanalizácia

Kanalizáciu nemá vybudovanú väčšina z obcí územia MAS Strážovské vrchy. Úplne vybudovanú kanalizáciu má obec Trenčianska Teplá a mesto Trenčianske Teplice, pričom jej dĺžka je 36,78 km. V súčasnosti prebieha budovanie kanalizácie v obci Omšenie z prostriedkov EÚ.

Verejný vodovod

Vodovodná sieť je vybudovaná v takmer všetkých obciach okrem obcí Čierna Lehota, Miezgovce a Trebichava. Prostredníctvom nej sú obce zásobované kvalitnou pitnou vodou. Vodovodná sieť je v správe Trenčianskej vodohospodárskej spoločnosti a.s.

V nasledujúcej tabuľke sa nachádza prehľad jednotlivých druhov vybudovanej technickej infraštruktúry v obciach regiónu MAS Strážovské vrchy.

Vedenie elektrickej energie

Všetky obce sú zásobované elektrickou energiou vzdušnými prípojkami. V súčasnosti je hlavným napájacím bodom pre zásobovanie riešeného územia mikroregiónu Uhrovská dolina a Podhorie elektrickou energiou z hľadiska širších územných vzťahov elektrická rozvodňa a transformovna Rz 110/22 kV v okresnom meste Bánovce nad Bebravou. Z tejto rozvodne a transformovne sú vyvedené 22 kV distribučné linky.

Spôsob vykurovania

Pri riešení spôsobu zásobovania teplom v riešenom území bude potrebné vychádzať z prioritných funkcií regiónu, ktorými sú najmä obytná funkcia a cestovný ruch. Zachovanie čistoty ovzdušia v celom území si vyžaduje použitie ušľachtilých médií, akými je elektrická energia a zemná plyn. Postupne je potrebné nahradiť všetky zdroje tepla so spaľovaním tuhého paliva novou technológiou, ktorá využíva ekologické druhy palív. Prechod na využívanie energií nezaťažujúcich životné prostredie je však obmedzený, nakoľko ekonomická situácia obyvateľstva neumožňuje využívať v plnej miere na vykurovanie elektrickú energiu.

Komunikačná infraštruktúra

Vo všetkých obciach sú vybudované miestne telefónne rozvody, ktoré sú vedené vzdušnými káblovými vedeniami. Územia obcí sú dobre pokryté signálom Verejnej rádiatelefónnej siete (VSR). Telekomunikačné služby zabezpečujú slovenskí mobilní operátori – spoločnosť Slovak Telekom a.s., Orange Slovensko, a.s. a O2 Slovakia, s.r.o.

3.1.2.2.3. Environmentálna infraštruktúra

Nakladanie s komunálnym odpadom

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne krajský úrad, samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Program je v súlade so štátnou environmentálnou politikou.

Každá obec v regióne MAS Strážovské vrchy separuje odpad. Zberný dvor sa nachádza v obci Čierna Lehota, Slatina nad Bebravou, Trenčianska Teplá, Trenčianske Teplice. V obci Uhrovec sa nachádza novovybudovaný zberný dvor spolu s kompostárňou. Zberný dvor bol realizovaný v rámci projektu cezhraničnej spolupráce, pričom slúži pre celý mikroregión Uhroveckej doliny. Zaujímavosťou kompostoviska je kompostovanie pomocou dážďoviek.

V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 2 sa nachádzajú dostupné údaje o odpadovom hospodárstve v jednotlivých obciach regiónu MAS Strážovské vrchy.

3.1.2.3. Situácia v školstve, zdravotníctve, sociálnych a verejných službách

Školstvo

V regióne MAS Strážovské vrchy sa základné školy pre 1. – 9. ročník nachádzajú v obciach Slatina nad Bebravou, Uhrovec, Dolná Poruba, Omšenie, Trenčianska Teplá a v meste Trenčianske Teplice. Materskou školou disponuje obec Horné Naštice, pričom ide o súkromnú materskú školu. Ďalej sa materská škola nachádza v obciach Krásna Ves, Kšinná, Slatina nad Bebravou, Timoradza, Uhrovec, Žitná Radiša, Dolná Poruba, Omšenie, Trenčianska Teplá a v meste Trenčianske Teplice. V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 3 sa nachádzajú informácie o školských zariadeniach v regióne MAS Strážovské vrchy.

Zdravotníctvo

V rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti je najlepšie vybavené zdravotníckou infraštruktúrou mesto Trenčianske Teplice a obec Trenčianska Teplá. Najbližšia nemocnica a pohotovosť sa nachádza v meste Trenčín a v meste Bánovce nad Bebravou. V dobrovoľnej

prílohe č. 1 v tabuľke č. 4 sa nachádzajú informácie o zdravotníckych zariadeniach v jednotlivých obciach.

Sociálne služby

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálnu pomoc v zmysle zákona NR SR č. 195/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov. Nasledujúca tabuľka prezentuje ako jednotlivé obce regiónu MAS Strážovské vrchy zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb.

V obci Trenčianska Teplá sa nachádza denný stacionár s chránenou dielňou s názvom Aliis, n.o.. Ide o neziskovú organizáciu, ktorá v zmysle § 2 ods.2. zák. č. 213/1997 Z.z. v znení neskorších predpisov poskytuje všeobecne prospešné služby v oblasti sociálnych služieb pre ľudí s mentálnym postihnutím a ich rodinným príslušníkom.

V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 5 sa nachádzajú informácie o poskytovaných službách v rámci sociálnej oblasti.

Verejné služby a obchod

V rámci obchodu a služieb v budúcnosti MAS Strážovské vrchy chce podporiť najmä potravinárske subjekty a spracovateľov. Príležitosť vidí v podpore predaja výrobkov lokálnych producentov a spracovateľov. MAS by sa chcela zamerať aj na podporu predaja z dvora.

Táto oblasť je najlepšia vybavená v meste Trenčianske Teplice, v obciach Trenčianska Teplá a Uhrovec. Najslabšie vybavená je obec Omastinná. V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 6 je uvedený prehľad služieb v poskytovaných v území MAS Strážovské vrchy.

Čo sa týka športu a voľnočasových aktivít v regióne MAS Strážovské vrchy sa obce chcú zamerať najmä na budovanie multifunkčných športových areálov, rekonštrukciu detských ihrísk a dopĺňanie prvkov zelenej infraštruktúry na verejné priestranstvá. Potenciál regiónu v rámci voľnočasových aktivít je v budovaní cyklotrás, ich značení a dopĺňaní o odpočinkové miesta, informačné a propagačné tabule.

V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 7 a v tabuľke č. 8 sa nachádzajú informácie o možnostiach využívania voľného času, ktoré jednotlivé obce regiónu MAS Strážovské vrchy ponúkajú. A taktiež údaje o športových areáloch, ktoré sa v obciach nachádzajú.

V rámci infraštruktúry voľnočasových a športových aktivít je najlepšie vybavené mesto Trenčianske Teplice, obec Trenčianska Teplá a obec Uhrovec. V katastri obce Kšinná sa nachádza lyžiarsky vlek. Mesto Trenčianske Teplice disponuje dvomi vonkajšími fitness. MAS Strážovské vrchy by sa prostredníctvom implementácie stratégie miestneho rozvoja chcela zamerať aj na podporu občianskych združení pôsobiacich v oblasti športu, turistiky a voľnočasových aktivít.

Bývanie

Funkcia bývania v regióne MAS Strážovské vrchy je zastúpená rodinnými domami a bytovými jednotkami, pričom prevyšujú bytové domy. V území MAS Strážovské vrchy sa v roku 2011, kedy prebehlo sčítanie obyvateľstva, nachádzalo 4 949 domov, z toho najviac bolo trvalo obývaných domov a najmenej bolo domov určených na rekreáciu. V regióne sa nachádzalo 34 domov s nezistenou obývanosťou. Počet bytových jednotiek bol 7 250, čo predstavuje 59,43 % z celkového počtu domov a bytov.

Tabuľka č. 12: Domový a bytový fond v MAS Strážovské vrchy v roku 2011

4 949 rodinných domov	3 591 domov trvalo obývaných
	1 324 domov trvalo neobývaných
	z toho 622 domov určených na rekreáciu
	34 nezistená obývanosť
7 250 bytových jednotiek	5 613 bytových jednotiek trvalo obývaných
	1 568 bytových jednotiek trvalo neobývaných
	69 nezistená obývanosť

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

3.1.2.4. Kultúrne a historické zdroje

V regióne MAS Strážovské vrchy sa nachádzajú významne kultúrohistorické pamiatky. K najvýraznejším nepochybne patrí turecký kúpeľ Hammam a početné kúpeľné domy v Trenčianskych Tepliciach, Uhrovský hrad, mohyla na Jankovom Vášku či pamätná izba Ľudovíta Štúra a zároveň aj Alexandra Dubčeka.

Obec Krásna Ves je najstaršou obcou, prvá písomná zmienka o nej pochádza už z roku 1208. Najmladšou obcou je Uhrovské Podhradie, nakoľko prvá písomná zmienka pochádza z roku 1481. Je to jediná obec, ktorej prvá písomná zmienka pochádza z 15. storočia. Pri väčšine obcí prvé písomné zmienky pochádzajú zo 14. storočia. Bližšie informácie o jednotlivých

pamiatkach, významných kultúrnych a historických zdrojoch sa nachádzajú v dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 9.

Prehľad pamiatok poskytuje dobrovoľná príloha č. 1, tabuľka č. 10, v ktorej sú kultúrne pamiatky v rámci Pamiatkového úradu SR. Údaje v tabuľke sú z roku 2015. Databáza, z ktorej boli informácie čerpané, je informatívna a podlieha periodickej aktualizácii.

V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 11 je uvedená kultúrna infraštruktúra MAS. Vo väčšine obcí sa nachádzajú kultúrny dom, kostol a knižnica. V meste Trenčianske Teplice sa nachádza kino s názvom „Prameň“. V roku 2013 bolo kino zdigitalizované. V roku 2014 prebehla kompletná rekonštrukcia vykurovania a vzduchotechniky v kine. Bolo vymenené sedenie a položený koberec.

Tradície

Obec regiónu MAS Strážovské vrchy udržujú kultúrne tradície ako sú Fašiangy, Stavanie mája, Festival dychových hudieb, Vatra SNP, Mikuláš a pod. V obci Trebichava sa pravidelne konáva podujatie s názvom „Podhorské dni ovocia a medu“. Sprievodnými aktivitami sú súťaže o najkrajšie plody jesene a najlepšiu pálenku. Tradíciu v území MAS má aj folklór, z územia pochádzajú mnohé krásne piesne a tance. Dominantou je kroj a ľudový odev. Významné postavenie má teplanský kroj, ktorý je charakteristický pestrofarebnou výšivkou na rukávcoch a zástere. Geometrické ornamenty spolu s kvetinovými a živočíšnymi motívmi páva, kohúta, vtáka patria medzi najpôsobivejšie a sú vrcholom slovenského výšivkárskeho umenia. Obec Uhrovec pravidelne organizuje Pamätné dni Alexandra Dubčeka a celonárodnú spomienku na Ľudovíta Štúra. Bohatá história a významné kultúrne dedičstvo dávajú priestor na zachovanie súčasných a obnovenie dávnejších tradícií, na ich rozvoj a podporu. V rámci implementácie stratégie by sa formou propagačných aktivít a realizácie projektov spolupráce MAS chcela zamerať aj na ochranu kultúrneho bohatstva a podporu tradícií.

Duchovné dedičstvo

V obciach regiónu MAS Strážovské vrchy funguje bohatá klubová činnosť, obyvatelia obce sú členmi rôznych spoločenských združení, v ktorých vyvíjajú aktivity podporované obcou v prospech kultúrno-spoločenského života obce, rozvoja tradícií a spolkovej činnosti, ku ktorej významne prispievajú vybudované domy kultúry. Okrem spoločenských združení majú

dlhodobú tradíciu v obciach aj športové kluby. V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 12 sa nachádzajú združenia a spolky, ktoré pôsobia v jednotlivých obciach MAS.

Významní rodáci

Mená významných rodákov v obciach sú najviac spojené s literárnym a hudobným umením, politikou s čím súvisia aj rozsiahle zručnosti miestneho obyvateľstva v tejto oblasti a bohatý kultúrny a spoločenský život v súčasnom období na území. Nepochybne k najvýznamnejším rodákom patria Ľudovít Štúr a Alexander Dubček. Nasledujúca tabuľka udáva prehľad významných osobností, ktoré sa narodili a pôsobili v území MAS.

Tabuľka č. 13: Prehľad významných rodákov územia MAS Strážovské vrchy – špecifiká územia

Obec	Meno	Pôsobenie
Uhrovec	Ľudovít Štúr	slovenský národný buditeľ, kodifikátor spisovnej slovenčiny, politik, filozof, historik, jazykovedec, pedagóg, spisovateľ, básnik, publicista a redaktor
Uhrovec	Alexander Dubček	slovenský politik, hlavná osobnosť Pražskej jari 1968
Trenčianske Teplice	Andrej Bagar	slovenský herec, divadelný režisér a politik
Trenčianske Teplice	Ilja J. Marko	básnik
Trenčianska Teplá	Štefan Straka	maliar
Trenčianska Teplá	Ján Šandora	maliar
Omšenie	Daniel Krman ml.	spisovateľ
Dolná Poruba	Ľudovít Nedielka	riaditeľ trnavského divadla
Slatina nad Bebravou	Artúr Szalatnai - Slatinský	architekt židovského pôvodu, projektoval kúpeľnú infraštruktúru v meste Trenčianske Teplice

Zdroj: Informačné dokumenty obcí, r. 2015

Typické črty územia, ktoré môžu byť základom pre budovanie identity

Vychádzajúc z bohatej histórie územia je určite základným portfóliom pre budovanie identity množstvo atraktívnych objektov, ktoré sa v území MAS Strážovské vrchy nachádzajú. Uhrovský hrad, mohyla na Jankovom vršku, pamätná izba Ľudovíta Štúra a Alexandra

Dubčeka, zachovávanie tradícií a ľudových zvykov, bohatá činnosť spoločenských organizácií, medzinárodné podujatia (Artfilm fest, Československé Dni, Cena Karla Čapka, Medzinárodné preteky automobilov do vrchu Maverick Rescue Euro Cup Jankov Vŕšok, Pamätné dni Alexandra Dubčeka, Celonárodná spomienka na Ľudovíta Štúra, Slovensko-poľské dni, Obecné slávnosti, Mikroregionálne slávnosti, Oslavy SNP a pod.) a množstvo zaujímavostí dávajú určité smerovanie k budovaniu identity ako územia so širokospektrálnym charakterom.

Dalším faktorom v tomto smere je možnosť budovania identity na prírodných zdrojoch, ktorými územie disponuje. Na jednej strane tiché a čisté prostredie Strážovských vrchov poskytuje zázemie pre oddych a relax s využitím možnosti poľovačiek, turistiky, na strane druhej rušný život v meste Trenčianske Teplice v rámci rozvinutej kúpeľnej infraštruktúry. Špecifikom územia je bohatá zásoba podzemných vôd a početné prírodné rezervácie. Rozdielny reliéf územia poskytuje priestor pre pešiu turistiku, cykloturistiku, zber liečivých bylín či húb.

3.1.2.5. Prírodné zdroje

Geomorfologické pomery a geológia

Územie MAS Strážovské vrchy patrí do oboch podsústav Alpsko-himalájskej sústavy, ktoré zasahujú na Slovensko. Centrálna, vyššie položená časť oblasti patrí k podsústave Karpát a okrajové, nižšie položené časti do podsústavy Panónskej panvy.

Klimatické pomery

Klimatické podmienky sú výrazne ovplyvnené reliéfom a nadmorskou výškou. Priemerná ročná teplota vzduchu je 8,6 °C. V nižších polohách na okraji Strážovských vrchov je priemerná teplota v najteplejšom mesiaci (júl) i najchladnejšom mesiaci (január) asi o 1 až 2 stupne vyššia ako vo vyšších častiach pohoria. Trenčiansko - teplická kotlina má v priemere 269 dní v roku s teplotou nad 0 °C a asi 69 dní s mrazom, letných dní s priemernou teplotou nad 15 °C býva 53 (v Trenčianskej Teplej 55). V priebehu roka sa v kotline vyskytujú teplotné inverzie, ktoré spôsobujú nižšie teploty ako na svahoch vo vyšších polohách.

Z hľadiska začlenenia polohy katastrov mikroregiónu najnižšie polohy patria do kotlinovej klímy:

- teplej, kde januárové teploty dosahujú od -2 °C do + 4 °C, júlové teploty od 18,5 °C do 20 °C, ročný úhrn zrážok je 600 až 700 mm.

- mierne teplej, kde januárové teploty dosahujú od -2,5 °C do 2 °C, júlové teploty sú od 17 °C do 18 °C, ročný úhrn zrážok je 600 až 800 mm.

Vyššie polohy katastrov patria do horskej klímy, kde januárové teploty dosahujú od -6 °C do -4 °C, júlové teploty sú od 16 °C do 17 °C a ročný úhrn zrážok je 800 až 900 mm. Ročne spadne v území MAS priemerne 839 mm zrážok, najviac zrážok pripadá na letné obdobie. Priemerný počet dní so snehovou prikrývkou v kotline je 60 až 80 za rok, v pohorí 100 za rok. rozloženie zrážok z hľadiska vegetácie je priaznivé. Prevažujú západné a severozápadné vetry.

Pedologické pomery

Hlavný pôdny kryt v regióne je tvorený týmito pôdnymi druhmi: kambizemami, fluvizemami a rendzinami.

Kambizeme tvoria hlavný pôdny kryt v okolitých pohoriach. Sú to stredne úrodné pôdy, vhodné len pre užší sortiment poľnohospodárskych plodín. Vhodné sú najmä na pestovanie jačmeňa a raže, ak ide o elúviá, oblasť flyšových pieskovcov. Na hlbších svahových delúviách a elúviách sa darí lucerne, maku, repke olejnej, cukrovej repe. Kyslé variety hlbších kambizemí vyhovujú zemiakom a konope. Vhodnými plodinami sú aj ľan, šošovica a vika siata. Pšenici a kukurici sa darí len v najteplejších oblastiach ich výskytu, za predpokladu že ide o pôdy dostatočne hlboké (nad 0,6 m) a slabo kamenité.

Dostatočne hlboké humózne rendziny nižších polôh môžu byť aj dobrými pšeničnými pôdami a možno na nich úspešne pestovať plodiny náročnejšie na obsah vápnika, ako sú d'ateloviny, ovocné stromy (čerešňa, vlašský orech) a pod. Hlbšie rendziny sú vhodné aj pre pestovanie lucerny, maku, repky olejnej a kŕmnej mrkvy, v nižších polohách sa darí aj kukurici a fazuli. Slabo a stredne štrkovité pôdy možno využiť ako ovocné sady. Limitačnými faktormi agronomického využívania rendzín sú klimatické pomery dané nadmorskou výškou, plytkosť pôd, skeletovitosť a členitosť reliéfu.

Fluvizeme sú mladé, dvojhorizontové A-C pôdy, vyvinuté výlučne z holocénnych fluviálnych, t.j. aluviálnych a proluviálnych silikátových a karbonátových sedimentov (alúviá tokov, náplavové kužele). Skultúrené fluvizeme majú rôznorodé chemické a fyzikálne vlastnosti. Môžu byť kyslé až alkalické, piesočnaté až ílovité, silikátové, aj karbonátové. Obsah humusu a živín aj napriek svetlosti A-horizontu môže byť najmä na širších alúviách dosť vysoký z dôvodu občasného naplavovania humifikovaných organických látok počas povodní. Navyše sa organické látky nachádzajú aj v podpovrchových horizontoch a vrstvách fluvizemí,

kde postupne vyznievajú s hĺbkou. Fluvizeme majú teda rôznu bonitu. Môžu byť veľmi úrodné, ale tiež aj neplodné. Na hlbokých hlinitých a ťažších fluvizemiach s podzemnou vodou hlbšie ako 1,5 m sa dobre darí obilninám, technickým plodinám a tiež okopaninám. Piesčitejšie druhy fluvizemí sú po dôkladnej kultivácii vhodné pre pestovanie zeleniny a krmovín, hlavne d'ateľovín. Na tieto plodiny možno využiť aj fluvizeme kultizemné glejové. Fluvizeme modálne a kultizemné karbonátové sú pri priaznivých klimatických podmienkach vhodné aj na pestovanie pšenice a jačmeňa, na nekarbonátových varietach fluvizemí možno úspešne pestovať konope a ľan.

Hydrologické pomery

Povrchové vody

Riečna sieť v regióne MAS Strážovské vrchy je tvorená tromi významnými riekami Teplička, Radiša a Bebrava. Každá z nich má svoje špecifiká a každá je charakterizovaná mikroregiónom, ktorým preteká.

Najdlhším tokom na území mikroregiónu Teplička je rieka s rovnomenným názvom Teplička. Pramení pod Kamencom vo výške 688 m n.m. na severozápad od Homôľky (907 m) v katastri obce Dolná Poruba. Je dlhá takmer 25 km, ústi do nej potok Kamenica (pravostranný prítok) a potok Machnáč (ľavostranný prítok). Najdlhšia rieka Slovenska Váh tečie katastrom obce Trenčianska Teplá na dĺžke okolo 800 m. Jej priemerný prietok je okolo 140 m³/s. V katastrálnom území obec Omšenie bol tok rieky Tepličky umelo prehradený s cieľom regulácie odtokových pomerov. Tak bola vybudovaná vodná nádrž Baračka o celkovom objeme 0,306 mil. m³ s rozlohou 9,36 ha, ktorá má viacúčelový charakter využitia. Okrem športovo – rekreačného využitia a rybolovu umožňuje zlepšovanie prietokov pre hospodárske a ekologické využitie. Kvalita vody od roku 1987 až po súčasnosť dosahuje triedu čistoty III.– IV., ktorá neumožňuje povoliť kúpanie. Jej znečistenie spôsobujú predovšetkým splaškové vody z Omšenia a Dolnej poruby, kde nie je vybudovaná kanalizácia.

Hlavnú hydrologickú os mikroregiónu Uhrovská dolina tvorí riečka Radiša. Radiša je vodný tok na území okresu Bánovce nad Bebravou. Je to ľavostranný prítok Bebravy a má dĺžku 26 km. Pramení v Strážovských vrchoch, v podcelku Nitrické vrchy, pod hlavným hrebeňom pohoria, na južnom úpätí Capárky (924,1 m n. m.), v nadmorskej výške okolo 800 m n. m. Od prameňa tečie juhozápadným smerom, zľava priberá prítok spod Suchého vrchu (1 027,8 m n. m.) a následne ďalší spod Sedla pod Čiernym vrchom (785 m n. m.).

Územím mikroregiónu Podhorie tečie rieka Bebrava, ktorá je pravostranným prítokom Nitry. Má dĺžku 47,2 km, plochu povodia 634 km² a priemerný prietok 2,3 m³/s v ústí (Práznovce). Pramení v Strážovských vrchoch pod Čiernou horou (863,8 m) v nadmorskej výške cca 630 m n.m. Najprv tečie na juh, prelamuje sa cez krasové územie Sokolie skaly a preteká obcou Čierna Lehota, pod ktorou sa stáča na juhozápad. Ďalej preteká obcou Šípkov a po pripojení ľavostranného Trebichavského potoka sa oblúkom stáča cez obec Slatina nad Bebravou k severozápadu a neskôr k západu. Preteká cez obce Krásna Ves a Timoradza, v ktorej sprava priberá Timoradzský potok, pod obcou zľava dva menšie prítoky, spájajúce sa v jednom mieste (221,9 m), ďalej tečie okolo obce Podlužany a pri Horných Ozorovciach sa spája s významným prítokom, pravostranným Machnáčom. Bebrava je vrchovinovo-nížinnou riekou.

Podzemné vody

V území MAS Strážovské vrchy sa na zásobovanie obyvateľov pitnou vodou využívajú zdroje podzemnej vody – pramene z Dolnej Poruby a Omšenia – Brodky, U Suchých, Biele Brodky, Omšenie – Laštek I a II, Kráľovec I, II, Orňany. Najväčšiu výdatnosť má Kráľovec.

V Trenčianskych Tepliciach vyviera 5 termálnych prameňov o celkovej výdatnosti 19 l/s. Teplota vody sa pohybuje od 37 do 40,2 °C. Vyvierajúca voda sa zaraďuje k sírovodíkovým sadrovcovým tepliciám. Podľa normy je termálna voda v Trenčianskych Tepliciach klasifikovaná ako: prírodná liečivá voda, slabo mineralizovaná, síranová, vápenato-horečnatá, sírna, teplá, hypotonická. Zdroje termálnej liečivej vody v Trenčianskych Tepliciach sú základom kúpeľnej liečby. Medzi hlavné indikácie patria reumatické ochorenia degeneratívne a zápalové, ochorenia chrčtice, neuralgie, stavy po operáciách a úrazoch pohybového aparátu, sklerozis multiplex u osôb schopných obsluhy. Výskyt a režim podzemných vôd ovplyvňuje geologická stavba územia a jeho geomorfologické pomery. Dolomity stredného triasu, ktoré zaberajú väčšinu územia obcí Kšinná, Omastinná, Žitná – Radiša, Uhrovec, Uhrovské Podhradie, Horné Naštice a Miezgovce, sú prevažne silne tektonicky porušené s puklinovou až puklinovo-pórovou priepustnosťou. Stupeň transmisivity je vysoký (1.10⁻² - 1.10⁻³ m²/s). Podzemné vody sú dopĺňané zo zrážok a prestupom podzemných vôd z vyššie položených území, hladina podzemnej vody je prevažne voľná. Komplex je odvodňovaný prevažne skrytým prestupom podzemných vôd do recipientu a do nižšie položených sedimentov paleogénu a kvartéru. Vzhľadom na priaznivé hydrofyzikálne vlastnosti kolektora, jeho rozsah a celkovú geologickú stavbu, sú v tomto celku vytvorené priaznivé podmienky pre vytváranie zásob podzemných vôd (a ich eventuálne využitie). Možnosť zachytenia podzemných vôd v tomto komplexe je aj v podloží. Vo veľkej časti územia sa vyskytujú kvartérne svahové sedimenty,

zastúpené prevažne hlinitokamenitými suťami. Vzhľadom na charakter podložia je hlinitá zložka reprezentovaná prevažne ílovitou hlinou, čo spôsobuje veľmi slabú priepustnosť tejto vrstvy (v rozsahu rádov koeficienta filtrácie $1 \cdot 10^{-6}$ - 10^{-9} m/s). Svahové sedimenty sú napájané výlučne atmosferickými zrážkami. Hĺbka hladiny podzemnej vody závisí na klimatických pomeroch a morfológii terénu. Svahové sedimenty nepredstavujú významný kolektor podzemnej vody. Výskyt kvartérnych fluviálnych sedimentov je viazaný na údolie potoka Radiša a Hydina. Väčšinou sú tvorené štrkami, piesčitými štrkami a pieskami dnovej akumulácie, prekryté hlinami. Celok je charakterizovaný pomerne dobrou priepustnosťou, s koeficientom filtrácie rádovo $1 \cdot 10^{-3}$ - $1 \cdot 10^{-4}$ m/s. Hladina podzemnej vody je prevažne voľná. Podzemná voda prúdi zhruba paralelne s vodným tokom a je väčšinou v priamej hydraulikej spojitosti s povrchovými vodami v toku, čo trvale zabezpečuje dopĺňanie zásob týchto podzemných vôd, no na druhej strane môže nepriaznivo ovplyvňovať ich kvalitu.

Obce nachádzajúce sa v severnej časti okresu Bánovce nad Bebravou, (Čierna Lehota, Šípkov, Slatina nad Bebravou, Slatinka nad Bebravou, Krásna Ves, Timoradza a Trebichava) predstavujú z hľadiska vodohospodárskeho veľmi významnú oblasť, v ktorej sa nachádzajú vodné zdroje napojené na Ponitriansky skupinový vodovod. Celé toto územie odvodňuje rieka Bebrava, druhá najkratšia rieka Slovenska. Sieť tokov je vyvinutá neúplne. V krasovej oblasti Slatinský kras, v ktorej sú na vápencovo-dolomitové komplexy viazané kvalitné puklinovo-krasové podzemné vody, sa vodná sieť nevyvinula. Existujúce toky po krátkom úseku toku na povrchu zanikajú v podzemí. V suchých rokoch sa tratí na úseku medzi Šípkovom a Slatinou nad Bebravou aj rieka Bebrava. Slatinský kras je významnou oblasťou akumulácie kvalitných podzemných vôd. Z tohoto dôvodu bola v roku 1987 v oblasti akumulácie podzemných vôd vyhlásená „Chránená vodohospodárska oblasť Strážovské vrchy“. Vodná sieť je nesymetrická, napriek tomu, že veľkosť územia na pravej a ľavej strane rieky Bebravy je približne rovnaká. Je to zapríčinené tým, že v Slatinskom krase povrchová voda puklinami a závrťmi vsakuje do podzemia a vyteká v nive Bebravy v podobe vyvieraciek. Bebrava pramení na severných svahoch vrchu Záhradčie. Prameň je vrstvomý, pri dostatku vody sa posúva, pramení vyššie. Bebrava tečie spočiatku na severovýchod, postupne sa stáča na juhovýchod. Má prírodný charakter, no je narušená lesnými cestami a ťažbou. Zásahmi človeka sa výrazne zvýšila vodná erózia a transport pôdy. V obci Čierna Lehota sa stáča na juhozápad a po Slatinu nad Bebravou sleduje Šípkovský zlom. Regulácia v obci Čierna Lehota podstatne narušila biodiverzitu a život v rieke. V Šípkove je zregulovaná, za obcou má prírodný charakter a občas, pri nízkych stavoch vody sa stráca v podloží. V Slatine nad Bebravou, po sútoku s Trebichavským potokom, smer toku mení a Slatinským zlomom tečie na severozápad. V obci bola zregulovaná, tok bol

napriamený a stratila prírodný charakter. Za obcou, až po Krásnu Ves si tok zachoval prírodný charakter, aj napriek intenzívnemu využívaniu okolitej krajiny a je refúgiom mnohých živých organizmov. V Krásnej Vsi mení smer toku. Pozdĺž Timoradzského zlomu tečie smerom na juh. Mimo obce si zachováva prírodný charakter, s mnohými prvkami lužného lesa.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Z fytogeografického hľadiska patrí región MAS Strážovské vrchy do predkarpatskej a západokarpatskej flóry (Preacarpaticum). Stretávajú a prelínajú sa tu teplomilné floristické elementy (panónske, mediteránne, submediteránne) s karpatskými horskými prvkami, často dealpínskeho a demontánneho charakteru, s bohatým zastúpením endemitov. Mnohé druhy v oblasti fytogeografických rozhraní dosahujú okraje svojho areálu v tejto časti Slovenska, napr. severná hranica výskytu druhov hlaváčik jarný, poniklec veľkokvetý alebo južná hranica výskytu druhov mliečivec alpínsky, soldanelka karpatská.

Strážovské vrchy charakterizuje prelínanie teplomilnej vegetácie s druhmi dealpínskymi. Pokrývajú severnú časť oblasti. Severnú hranicu rozšírenia tu majú napr. gypsomilka piesočná, jaseň biely, pyštek krucinkolistý, zvonček sibírsky, cesnak žltý, deväťorka rozprestretá. Južnú hranicu dosahujú druhy ako je napr. soldanelka karpatská, zvonovec laliolistý, zvonček maličký, prvosienka holá, muchovník vajcovitý. Najrozšírenejšou drevinou je buk, v južnej časti vedie severná hranica duba plstnatého. Miestami rastie dub plstnatý spolu s pôvodnou borovicou lesnou. Vyskytuje sa tu aj vzácna škumpa vlasatá. Na viacerých lokalitách sa nachádza tis obyčajný. Bohatosť druhovej skladby dokladajú aj niektoré druhy endemického charakteru.

Podľa členenia územia na živočíšne regióny patrí územie do dvoch provincií: Karpaty a Vnútrokarpatská zníženina. Z provincie Karpaty územie severných častí zasahuje oblasť Západné Karpaty - obvod vonkajší - s okrskom moravsko - beskydským a obvod vnútorný - s okrskom západným. Južné časti kraja zaberá Vnútrokarpatská zníženina, oblasť panónska, ktorá sa člení na dyjsko – moravský obvod s okrskom záhorským a obvod juhoslovenský s výbežkom okrsku dunajského, podokrsku lužného a pahorkatinového. Z toho vyplýva mimoriadna rôznorodosť a prelínanie živočíšnych druhov. Zmenou drevinovej skladby lesa a v podstate premenou celej krajiny spôsobil človek zmenu spoločenstiev všetkých častí prírody. Zo živočíšnej zložky sú najcitlivejšími indikátormi zmeny prírodného prostredia bezstavovce. Táto najmenej preskúmaná, ale najpočetnejšia súčasť fauny nám svojim výskytom a zložením ukazuje zachovalosť alebo pôvodnosť toho ktorého biotopu. Územie je bohaté na mnohé vzácne a chránené bezstavovce, ako sú napríklad fúzač obrovský, nosorožtek obyčajný, cikáda

viničová, sága stepná. Z motýľov je to napr. jasoň chochlačkový, vidlochvost ovocný a feniklový, z pavúkov stepník červený. Z plazov a obojživelníkov môžeme nájsť jaštericu živorodú, jaštericu múrovú, pri vodných tokoch užovku obojkovú a na suchších miestach zase vretenicu obyčajnú. Vlhké miesta obýva mlok karpatský, mlok horský, ropucha obyčajná, rosnička zelená a charakteristicky sfarbená salamandra škvrnitá. Zazrieť môžeme aj drobné ale vzácne hmyzožravce ako bielozúbku krpatú, piskora vrchovského, dulovnicu menšiu, myšovku horskú, plcha lesného a plcha veľkého. V riekach so zachovalými brehovými porastami sa nachádza pstruh potočný, rak riečny a vydra riečna. Vzácny je výskyt hlavátky. V lese sa možno stretnúť s líškou obyčajnou, kunou lesnou a kunou skalnou. Vzácne sa vyskytuje jazvec obyčajný a mačka divá. Pozornosť si zaslúži výskyt rysa, medveďa hnedého a mačky divej ako pôvodných šeliem. Ďalej sa v území vyskytuje jelenia, v nižších polohách srnčia a diviacia zver. Veľmi dobre sa darí danielej a muflónej zveri, ktorá bola na Slovensku introdukovaná v roku 1867. Zo vzácných dravcov sa vyskytuje orol krikľavý, orol kráľovský, hadiar krátkoprstý a včelár obyčajný. Treba spomenúť aj veľmi vzácného jariabka hôrneho.

Ochrana prírody

Základným legislatívnym dokumentom ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky, účinným od 1. januára 2003, je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2003 z 25. júna 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len "zákon").

Tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Jedným zo spôsobov dosiahnutia tohto cieľa je územná ochrana. Ňou sa podľa zákona rozumie ochrana prírody a krajiny na území Slovenskej republiky alebo jeho časti. Pre územnú ochranu sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Na území, kde sa prekrývajú viaceré chránené územia s rôznymi stupňami ochrany, vždy platí najvyšší z nich.

Prvý stupeň ochrany platí všeobecne na území Slovenskej republiky, ktorému sa neposkytuje územná ochrana podľa § 17 až 31, čiže na území mimo osobitne vyhlásených chránených území.

Za chránené územia (CHÚ) možno vyhlásiť lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu.

Chránené územia

Na území MAS Strážovské vrchy sa nachádzajú viaceré chránené územia, ktoré sú vedené v Štátnom zozname osobitne chránených častí prírody SR. Ich prehľad sa nachádza v dobrovoľnej prílohe č. 2.

3.1.2.6 Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv sa od roku 2005 výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém financovania prináša väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne kladie väčšie nároky na finančné riadenie obce. Pôvodný systém rozdeľovania prostriedkov podľa počtu obyvateľov ako jediného kritéria nahradil systém 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov (počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, upravený veľkostným koeficientom, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení, počet obyvateľov v dôchodkovom veku). Ďalšie zmeny sa týkajú miestnych daní a poplatkov. Obce ďalej získali väčšie právomoci pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností. Obce hospodária prevažne s prebytkovými rozpočtami.

V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 13 sa nachádzajú základné informácie o činnosti samospráv v regióne MAS Strážovské vrchy.

Združovanie, spolupráce a partnerské vzťahy

Obce sa okrem členstva v MAS Strážovské vrchy nachádzajú aj v rôznych iných združeniach, prípadne vyvíjajú aktivity v spolupráci s partnerskými obcami na Slovensku alebo v zahraničí. Všetky obce sa nachádzajú v Regionálnom združení miest a obcí Stredného Považia, ktoré je členom Euroregiónu Bíle – Biele Karpaty. V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 14 sú uvedené združenia, v ktorých sa obce MAS Strážovské vrchy nachádzajú,

a taktiež obce, s ktorými spoluprácu. MAS Strážovské vrchy má v budúcnosti záujem o spoluprácu či už na národnej, alebo medzinárodnej úrovni.

3.1.2.7. Ekonomické zdroje

Oblasť podnikania (podnikateľské zázemie, štruktúra podnikov)

Počet právnických osôb bol v roku 2014 v obciach regiónu MAS Strážovské vrchy 496, z toho bolo 339 ziskových a 157 právnických osôb bolo neziskových. V rámci sledovaného obdobia ide o nárast počtu právnických osôb. Tabuľka č. 14 udáva jednotlivé počty právnických osôb v regióne.

Tabuľka č. 14: Právnické osoby v MAS Strážovské vrchy

Ukazovateľ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	346	384	394	410	414	421	462	496
Právnické osoby ziskové	219	252	260	268	272	277	310	339
Právnické osoby neziskové	127	132	134	142	142	144	152	157

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Celkový počet fyzických osôb, podnikateľov, v území MAS Strážovské vrchy bol v roku 2014 1030, pričom ide o pokles oproti roku 2013. V rámci sledovaného obdobia ide o ich celkový pokles. V roku 2014 bolo na území MAS registrovaných 7 osôb ako samostatne hospodáriaci roľníci. Živnostníkov bolo 968, slobodné povolanie vykonávalo 55 obyvateľov. Tabuľka č. 15 zachytáva počet fyzických osôb, podnikateľov, za roky 2007 – 2014.

Tabuľka č. 15: Fyzické osoby v MAS Strážovské vrchy

Ukazovateľ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	1 089	1 174	1 184	1 177	1 146	1 107	1 069	1 030
Živnostníci	1 044	1 127	1 135	1 127	1 099	1 059	1 017	968
Slobodné povolania	34	37	41	43	42	42	46	55
Samostatne hospodáriaci roľníci	11	10	8	7	5	6	6	7

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Tvorba pracovných miest

V snahe o zníženie nezamestnanosti obce regiónu MAS Strážovské vrchy aktívne participujú aj v projektoch vyhlásených ústredím ÚPSVaR pri vytváraní dočasných pracovných miest. Obce spolupracujú rovnako aj pri aktívnej politike trhu práce. Dočasne zamestnávajú nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb, najmä na údržbu verejných priestranstiev.

Zlepšovanie ekonomického rozvoja územia je jednou z kľúčových priorít a cieľov stratégie. Plánované opatrenia sú zamerané primárne na tvorbu pracovných miest s dôrazom na neverejný sektor. Stratégia predpokladá vytvorenie viac ako 8 nových pracovných miest. Stratégia sa zameriava na rozvoj rôznych odvetví ekonomiky a služieb na svojom území, s výrazným zameraním na miestne špecifiká, konkurenčné výhody. Súčasťou stratégie sú aj opatrenia na podporu znevýhodnených/marginalizovaných skupín pri rozvoji ekonomického potenciálu územia.

Zastúpenie ekonomických sektorov

Klasifikácia ekonomických činností a odvetví sa používa na rôzne štatistické účely, na účely štátnej štatistiky, pri zostavovaní národných účtov, vymedzenie daní, cenovej regulácii, kategorizáciu odpisov majetku, odvodoch do štátneho rozpočtu a ďalších. Každá organizácia alebo podnik sa v rámci svojich aktivít v národnom hospodárstve zaraďuje do jednej alebo viacerých kategórií. Kategórie sú v klasifikáciách členené viacstupňovo, zvyčajne na odvetvia, ďalej na triedy, podtriedy, skupiny, podskupiny, oddiely a pododdiely. V tabuľke č. 16 je uvedených prvých 10 odvetví, v ktorých sú zamestnaní obyvatelia regiónu MAS Strážovské vrchy.

Tabuľka č. 16: Odvetvia hospodárstva, v ktorých pracujú obyvatelia MAS Strážovské vrchy za rok 2011, (TOP 10 odvetí)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	216	353	569	479
Zdravotníctvo	161	403	564	509
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	294	261	555	500
Vzdelávanie	151	276	427	387

Pozemná doprava a doprava potrubím	264	77	341	283
Výroba elektrických zariadení	204	126	330	293
Špecializované stavebné práce	237	34	271	220
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	149	115	264	233
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	164	95	259	204
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	158	93	251	214
Spolu	4 327	3 854	7 911	6 752

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín; údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2011

Zamestnanosť a nezamestnanosť

Nízka výkonnosť a produktivita ekonomických subjektov na Slovensku výrazne „prispeje“ k prehĺbovaniu problémov na trhu práce, osobitne k nedostatočnému dopytu po práci (vyjadreného počtom existujúcich pracovných príležitostí). Neustále značné (a v ostatných rokoch rastúce) zaostávanie dopytu po práci za ponukou práce (ktorá je daná počtom ekonomicky aktívneho obyvateľstva) spôsobuje na trhu práce SR pretrvávajúce chronickej nerovnováhy.

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v regióne MAS Strážovské vrchy počas rokov 2007-2014 stúpal, ale aj klesal. Najhoršia situácia bola v roku 2012. V roku 2014 bol počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie 721, pričom oproti roku 2013 ide o pokles počtu uchádzačov o zamestnanie. V tabuľke č. 17 je uvedený počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie.

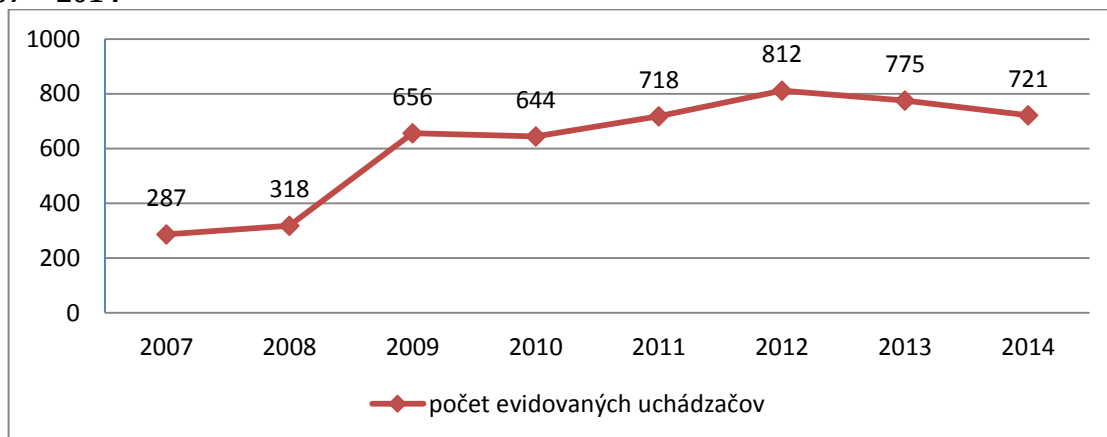
Tabuľka č. 17: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v MAS Strážovské vrchy

	muži	ženy	spolu
2007	145	142	287
2008	172	146	318
2009	385	271	656
2010	343	301	644
2011	380	338	718
2012	451	361	812
2013	447	328	775
2014	426	295	721

Zdroj: ŠÚ SR - pracovisko Trenčín

Tieto hodnoty sú zobrazené aj v grafe č. 8, ktorý znázorňuje vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2007 – 2014.

Graf č. 8: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v MAS Strážovské vrchy v rokoch 2007 – 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Situácia v okrese Trenčín bola podobná. V sledovanom období počet uchádzačov o zamestnanie stúpaj aj klesal. Najhoršia situácia bola v roku 2012. Najmenej uchádzačov o zamestnanie bolo v roku 2007. Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Trenčín zaznamenáva tabuľka č. 18.

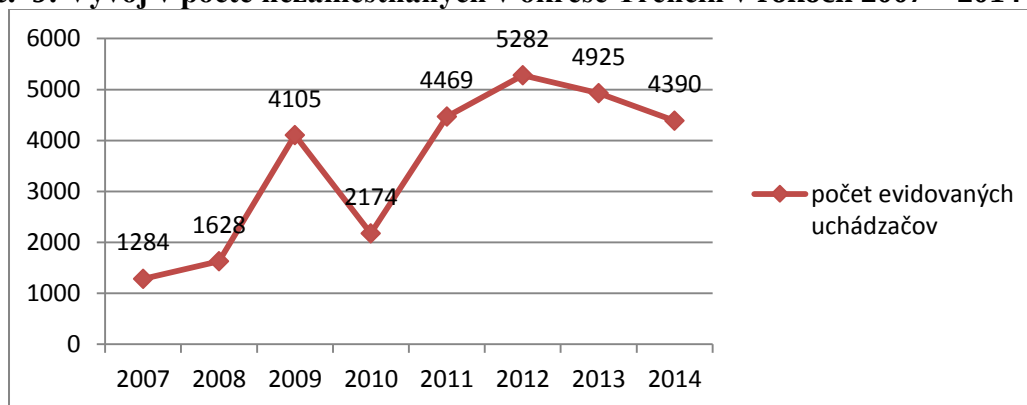
Tabuľka č. 18: Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Trenčín v období 2007-2014

Okres Trenčín	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Nezamestnanosť	602	682	776	852	2 227	1 878	2 174	1 981	2 180	2 289	2 630	2 652	2 419	2 506	232	158
SPOLU	1 284		1 628		4 105		4 155		4 469		5 282		4 925		4 390	

Zdroj: ŠÚ SR pracovisko Trenčín

Situácia s počtom nezamestnaných v okrese Trenčín je zachytená v nasledujúcom grafe. Najviac uchádzačov o zamestnanie bolo v roku 2012. Graf má kolísavý charakter.

Graf č. 9: Vývoj v počte nezamestnaných v okrese Trenčín v rokoch 2007 – 2014

zdroj: vlastné spracovanie

Situácia v okrese Bánovce nad Bebravou bola veľmi podobná. V sledovanom období počet uchádzačov o zamestnanie stúpal aj klesal. Najhoršia situácia bola v roku 2012. Najmenej uchádzačov o zamestnanie bolo v roku 2007. Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Bánovce nad Bebravou zaznamenáva tabuľka č. 19.

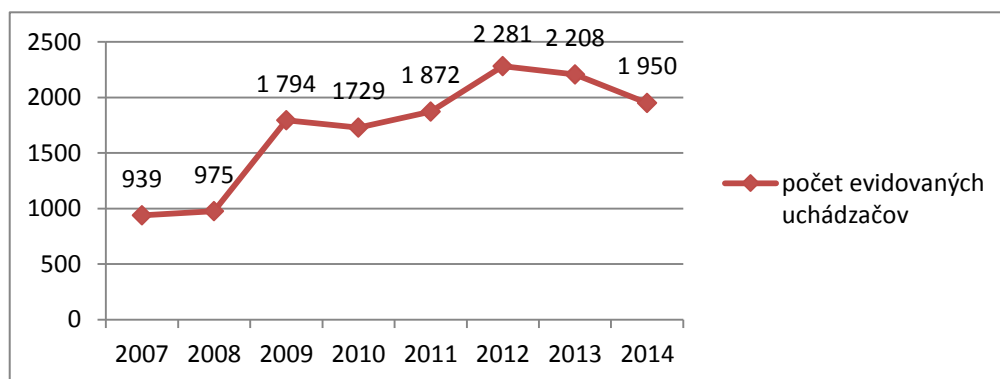
Tabuľka č. 19: Počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Bánovce nad Bebravou v období 2007-2014

Okres Bánovce nad Bebravou	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Nezamestnanosť	514	425	563	412	1 131	663	1 003	726	1 094	778	1 378	903	1 293	915	1 133	817
SPOLU	939		975		1 794		1 729		1 872		2 281		2 208		1 950	

Zdroj: ŠÚ SR pracovisko Trenčín

Graf č. 10 zachytáva vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Bánovce nad Bebravou v rokoch 2007 – 2014. Najviac uchádzačov bolo taktiež v roku 2012. Graf má však skôr stúpajúci charakter.

Graf č. 10: Vývoj v počte nezamestnaných v okrese Bánovce nad Bebravou v rokoch 2007 – 2014

Zdroj: vlastné spracovanie

Poľnohospodárstvo a lesníctvo

Nehnutelnosti sa členia podľa druhov pozemkov (kultúr) na poľnohospodársku pôdu a nepoľnohospodársku pôdu. Pre jednotlivé druhy pozemkov (kultúr) sa používajú tieto označenia:

- a) pri poľnohospodárskej pôde orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty
- b) pri nepoľnohospodárskej pôde lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie, ostatná plocha.

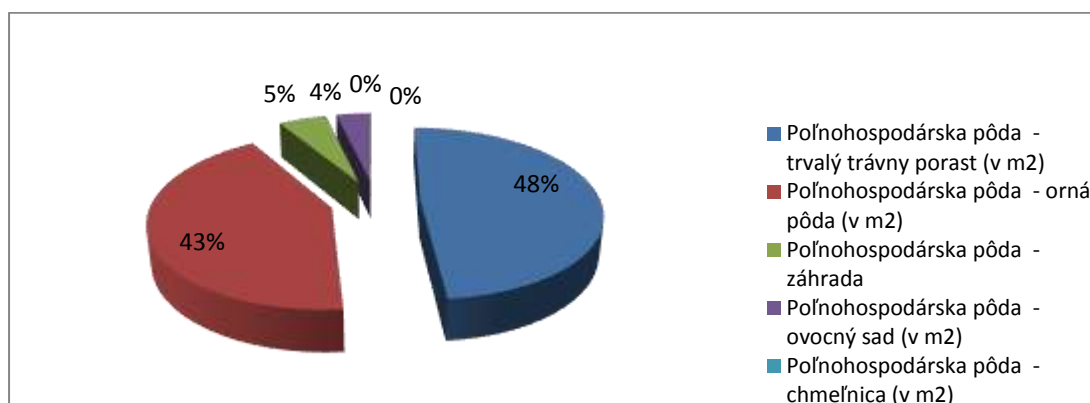
V tabuľke č. 20 je uvedené rozdelenie poľnohospodárskej pôdy a jej percentuálne vyjadrenie v rámci celkovej výmery územia MAS Strážovské vrchy a v rámci poľnohospodárskej pôdy. Najväčšiu časť poľnohospodárskej pôdy územia MAS Strážovské vrchy tvorí trvalý trávny porast. Najmenšiu časť poľnohospodárskej pôdy tvorí chmeľnica a vinica.

Tabuľka č. 20: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v rámci celkovej výmery územia MAS Strážovské vrchy v m²

Celková výmera územia obcí	Poľnohospodárska pôda SPOLU	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý porast	trávny
235 931 973	64 733 371	27 611 837	1 841	394	3 311 189	2 368 303	31 439 807	
100 %	27,43%	11,70%	0,01%	0,01%	1,4%	1,01%	13,33%	

Zdroj: ŠÚ SR- pracovisko Trenčín

Graf č. 11: Rozdelenie územia MAS Strážovské vrchy v rámci poľnohospodárskej pôdy

Zdroj: vlastné spracovanie

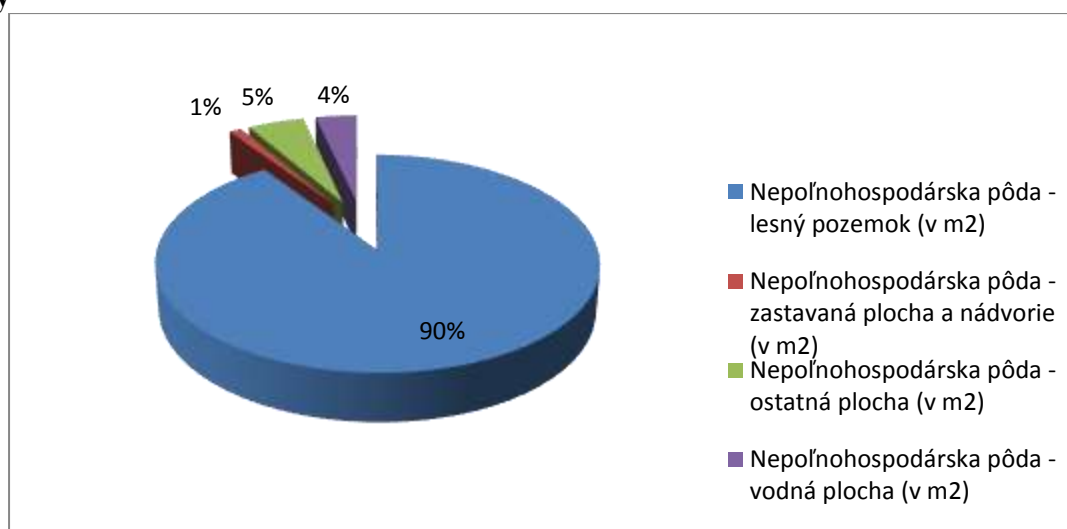
Tabuľka č. 21 zachytáva rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy. V rámci nej najväčšiu časť tvoria lesné pozemky. Naopak najmenšiu časť tvorí vodná plocha.

Tabuľka č. 21: Rozdelenie územia MAS Strážovské vrchy v rámci poľnohospodárskej pôdy

Celková výmera územia obcí	Nepoľnohospodárska pôda SPOLU	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha
235 931 973	171 198 602	154 998 756	1 816 681	8 324 962	6 058 203
100%	72,56%	65,69%	0,77%	3,53%	2,57%

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Graf č. 12: Rozdelenie územia MAS Strážovské vrchy v rámci nepoľnohospodárskej pôdy

Zdroj: vlastné spracovanie

Subjekty pôsobiace v oblasti lesníctva a poľnohospodárstva na základe stretnutí a pracovných jednaní neprejavili záujem o čerpanie z opatrení, ktoré sú pre nich určené. Poľnohospodárska výroba v území MAS je dostatočne rozvinutá. V dobrovoľnej prílohe č. 1 v tabuľke č. 15 sa nachádza prehľad subjektov, ktorých činnosť je zameraná na lesníctvo a poľnohospodárstvo.

Spracovanie a výroba potravín v regióne

Z pracovných stretnutí vyplynula potreba podpory subjektov pôsobiacich v oblasti spracovania potravinárskych produktov. MAS by sa prostredníctvom implementácie stratégie miestneho rozvoja chcela zamerať na podporu predaja miestnych výrobkov a regionálnych produktov. Príležitosťou pre rozvoj predaja by mohlo byť zavedenie systému regionálneho značenia lokálnych produktov.

Tabuľka č. 22: Spracovanie a výroba potravín

Oblasť	Výrobca, prevádzka (názov, obec)
Mäsopriemysel, hydinný priemysel a spracovanie vajec	
Mliekarenský priemysel a výroba mliečnych výrobkov	Salaš a ovce – Kšinná, Mliečne výrobky – Slatina n/B
Mlynský, pekársky, pečivársky a cukrovinkársky priemysel	Pekáreň Homôlka – Dolná Poruba Pekáreň Podhorie – Krásna Ves
Konzervársky priemysel a mraziarsky priemysel vrátane výroby termosterilizovaných pokrmov, hotových jedál, omáčok, dojčenských výživ, pretlakov, kečupov, džemov a lekvárov a priemysel výroby korenín	
Cukrovarnícky priemysel, tukový priemysel vrátane spracovania olejnin a strukovín	
Pivovarnícko - sladovnícky priemysel, liehovarnícky priemysel, vinársky priemysel, priemysel nealko nápojov a škrobársky priemysel	Pestovateľská pálenica – Dolná Poruba, MGTA s.r.o – pálenica Dolná Poruba
Výroba krmných zmesí a ostatné spracovanie alebo uvádzanie na trh neuvedené v predchádzajúcich bodoch, napr. spracovanie medu, spracovanie liečivých rastlín, osív a sadív a pod.	

Zdroj: vlastné spracovanie

Cestovný ruch

Územie MAS Strážovské vrchy je predurčené k ďalšej a nepretržitej podpore rozvoja v rámci cestovného ruchu. Možnosti rozvoja sú rôznorodé, pričom potenciál regiónu charakterizuje najmä rozvinutá kúpeľná infraštruktúra. Ďalšími aspektami pre rozvoj cestovného ruchu sú bohatá história územia a množstvo prírodných zdrojov. V regióne sú síce vybudované reštauračné a ubytovacie zariadenia, ale je potrebné zvyšovanie kapacít, ich dovybavenie či rekonštrukcia.

Veľký potenciál MAS Strážovské vrchy spočíva taktiež v rozvoji vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Vidiecky cestovný ruch je definovaný ako ekonomické využitie vidieckej krajiny, jej prírodných zdrojov, kultúrneho dedičstva, vidieckeho prostredia, miestnych tradícií a miestnych produktov prostredníctvom certifikovaných produktov a služieb, ktoré vychádzajú z identity regiónu. Ponúka možnosť uspokojenia potrieb návštevníkov a dopytu po ubytovacích, stravovacích a doplnkových službách. Podporuje miestny trvalo udržateľný rozvoj, spĺňa nároky modernej spoločnosti na efektívne využitie voľného času prostredníctvom novej sociálnej solidarity mesta a krajiny.

Pod pojmom agroturizmus chápeme užšiu časť vidieckeho turizmu, ktorý sa spája s poľnohospodárskou činnosťou na vidieku. Agroturizmus zahŕňa špecifické činnosti agropodnikateľov a poľnohospodárskych podnikov podľa miestnych ekonomických a prírodných podmienok, zameraných na uspokojovanie rekreačných potrieb turistov. Do agroturizmu môžeme zaradiť prakticky všetky činnosti, ktoré zabezpečuje podnikateľ – poľnohospodár pre uspokojenie potrieb turistov.

Základnou zložkou služieb agroturizmu sú ubytovacie a stravovacie služby. Ubytovacie služby predstavujú ubytovanie turistov v podnikových alebo súkromných zariadeniach s možnosťou dovolenky v prírode a s prepojením napríklad na špeciálnu poľnohospodársku výrobu ako je vinohradníctvo, ovocinárstvo, ovčiarstvo a podobne. Stravovacie služby zabezpečuje poľnohospodár pre ubytovaných návštevníkov alebo ďalších turistov, ktorí prichádzajú do regiónu. Ide najmä o výrobu a priamy konzum potravín pripravených v miestnych podmienkach. Časť potravín vyrábajú priamo vo vlastných, ale aj cudzích stravovacích zariadeniach a časť je vo forme polotovarov alebo hotových výrobkov v obchodnej sieti.

Základným predpokladom rozvoja vidieckeho cestovného ruchu je kvalita poskytovaných služieb. S kvalitou poskytovaných služieb súvisí aj ich komplexnosť.

3.1.3. Popis doteraz realizovaných aktivít v území, ich význam, prípadné nedostatky

Schválenie štatútu MAS mikroregiónu Teplička umožnilo čerpanie finančných prostriedkov zameraných na rozvoj Mikroregiónu Teplička. Implementácia schválenej ISRU so sebou rovnako priniesla potrebu informovať o našej činnosti verejnosť, podnikateľov a hľadať možnosti zapojenia všetkých vekových kategórií do rozvoja územia.

Propagácia a vzdelávanie sa stali kľúčovou úlohou kancelárie MAS, avšak pre okolie boli dôležité najmä výstupy a zrealizované projekty (viditeľné výsledky našej práce), na ktoré sme si museli počkať. Počas programového obdobia 2007 – 2013 prebiehali viaceré propagačné a informačné aktivity, ktorých sme sa sami zúčastňovali (LeaderFest, Region Tour Expo, Agrokomplex) ale aj nami realizované. Väčšinou boli spojené s prezentáciou výstupu nami realizovaného projektu spolupráce (Festival stratených rozprávok, Slávnostné otvorenie „Cyklopointov“, cvičiacich zariadení a podobne).

Na území mikroregiónu prebiehali propagačno-informačné aktivity aj počas mikroregionálnych podujatí (napr. FAŠIANGY), snažili sme sa zbližiť nadšencov turistiky (podujatie „Cesta, ktorá spája – turistický a cyklopochoď), osloviť deti a žiakov (Olympiáda materských škôl, Florbalový turnaj mikroregiónu Teplička, Atletická súťaž, detský karneval a diskotéka), ale aj celé rodiny (podporou aktivít jednotlivých obcí: Súťaž vo varení gulášu, 40. ročník behu Memoriál Ing. Ľubomíra Košeckého, Omšenské halušky).

V snahe spropagovať naše územie sme organizovali niekoľko ročníkov fotografickej súťaže a snažíme sa oslovovať aj miestnych výrobcov a podporiť združenia (v spolupráci s Jánom Dedíkom sme vydali brožúrku liečivých rastlín mikroregiónu Teplička).

Najkomplexnejším informačným prostriedkom je okrem Spravodaja, ktorý sa snažíme doručiť do každej domácnosti, osobný rozhovor na podujatiach v našom informačnom stánku (Podhorské dni ovocia a medu, Oslavy 200. výročia narodenia Ľ. Štúra a pod.) kde sa stretávame s ľuďmi, ktorí majú záujem niečo zmeniť vo svojej obci a neboja sa priložiť ruku k dielu. V minulosti sme odštartovali projekt „TOTO JE NÁŠ REGIÓN“, kde reagujeme na podnety občanov. V rámci tohto projektu sme odstránili za pomoci dobrovoľníkov čiernu skládku na Červených kopaniciach v Trenč. Tepliciach.

Pri realizovaní propagačných a informačných aktivít sme sa stretli s nízkou účasťou obyvateľov regiónu, a to najmä z dôvodu vysokého počtu kultúrnych podujatí realizovaných na našom území. Na základe zistených skutočností sme sa rozhodli zúčastňovať sa podujatí ktoré majú už svoju tradíciu, s našim informačným stánkom.

V rámci podpory vzdelávania sme organizovali viacero školení, seminárov a informačných dní za účelom informovania a vzdelávania zamestnancov MAS, členov MAS, potencionálnych žiadateľov, širokej verejnosti. Témou vzdelávacích aktivít bolo: štrukturálne fondy a možnosti čerpania v období 2007-2013, 2014-2020, rozvoj regiónu a podpora miestnych producentov, podpora marketingu, a mnohé iné.

Podnetom na realizáciu vzdelávacích aktivít bola nedostatočná informovanosť v regióne. Výsledkom bolo skvalitnenie projektov, nové projektové zámery, zvýšený záujem o danú problematiku.

V oblasti vzdelávania sme sa zamerali aj na mládež, a aj v rámci iných projektov sme sa snažili vzbudiť záujem o občiansku angažovanosť prostredníctvom zrealizovanej mládežníckej výmeny s názvom „TÝKA SA ŤA TO!“ , kde jej účastníci jasne definovali čo im v našom regióne chýba, hľadali spôsoby riešenia a porovnávali situáciu v Českej republike. Na základe sprostredkovaného vzdelávania v rámci projektu Komprax, sa nám podarilo zaktivizovať občianske združenia v našom regióne.

Aj napriek tomu, že mikroregióny Uhrovska dolina a Podhorie neboli podporené a nezískali štatút MAS, snažili sa o získanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a rôznych grantov. Projekty, ktoré realizovali, boli zamerané predovšetkým na propagáciu územia, na sieťovanie, na problematiku v oblasti životného prostredia, na zachovanie kultúrneho, historického a prírodného dedičstva. V rámci projektov sa uskutočnili zaujímavé aktivity, čím došlo k zviditeľneniu mikroregiónov a k prehĺbovaniu vzťahov medzi obyvateľmi územia.

Povinné prílohy:

Príloha č.6: Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov

3.2. SWOT analýza

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu regiónu alebo obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Princíp SWOT analýzy

	pozitívne faktory	negatívne faktory
interné faktory (obec)	silné stránky S	slabé stránky W
externé faktory (obec)	O príležitosti	T ohrozenia

Zdroj: vlastné spracovanie

V nasledujúcich tabuľkách sa nachádza SWOT analýza jednotlivých oblastí:

- ✓ pôdohospodárstvo, priemysel a podnikanie,
- ✓ cestovný ruch,
- ✓ životné prostredie,
- ✓ doprava a technická infraštruktúra,
- ✓ komunitné, kultúrne a voľnočasové aktivity,
- ✓ komunita a sociálna sféra (zdravotníctvo, vzdelávanie a školstvo).

Tabuľka č. 23: SWOT analýza - oblasť pôdohospodárstvo, priemysel a podnikanie

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
- rozvinutý kúpeľný priemysel s dlhoročnou tradíciou - prítomnosť firiem s dobrým rozvojovým potenciálom - výhodná geografická poloha regiónu v blízkosti okresného mesta Bánovce nad Bebravou, rýchla dostupnosť do krajského mesta Trenčín - dlhoročná tradícia v pestovaní ovocia - existencia poľovných revírov - existencia ovocných sádov - existencia vhodných plôch pre budovanie priemyselných zón - dostatočne rozvinutá poľnohospodárska výroba	- nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám - nízke rozpočty obcí nedovoľujú v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľstva - chýba informačný systém na komunikáciu samospráva – podnikateľa - občania - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov - vysoká finančná záťažnosť a administratívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania - nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít - nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov na nákup a inštaláciu moderných efektívnych výrobných technológií	- rozvoj informačných technológií – lepší prístup k informáciám - zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k financiám - podpora rozvoja stravovacích a reštauračných zariadení - podpora rozvojových investícií - vytvorenie nových pracovných miest najmä v službách, malom a strednom podnikaní - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika), - zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva - zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov formou školení, tréningov - podpora potravinárskych subjektov	- pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj podnikania - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií - zo štátnych dotácií a z fondov EU - nedostatok investičného kapitálu - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania - odchod kvalifikovanej pracovnej sily do zahraničia - odchod mladých ľudí z regiónu - narastajúci index starnutia

		- podpora predaja miestnych výrobkov lokálnych producentov a spracovateľov (napr. mobilné predajne,...) - možnosti pre rozvoj ovocinárstva a sušenia ovocia - zavedenie regionálnej značky	
--	--	--	--

Tabuľka č. 24: SWOT analýza – oblasť cestovný ruch

Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
- bohaté kultúrne dedičstvo - prírodné krásy a rezervácie - veľké množstvo kultúrohistorických pamiatok - zaujímavá a bohatá história spätá s významnými rodákmi - dlhoročná história v poskytovaní kúpeľných služieb - dostatočne vybudovaná kúpeľná infraštruktúra - rekreačné oblasti - zaujímavé turistické trasy a chodníky	- sezónna návštevnosť niektorých významných destinácií - nedostatočná propagácia a marketing v cestovnom ruchu - nedostatočné využitie tradícií - nedostatočné využitie prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu - slabo využitý kultúrno – historický potenciál územia - nedostatočná doba prevádzky reštauračných zariadení - nefunkčné informačné centrum pre turistov, - nevyhovujúci stav niektorých ubytovacích zariadení, penziónov a reštaurácií - nedostatočne rozvinutá obchodná sieť - nedostatočná cykloturistická infraštruktúra	- podpora rozvoja stravovacích a reštauračných zariadení - rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu - zvýšenie propagácie rozvoja v cestnom ruchu - zapájanie sa projektov v rámci cezhraničnej spolupráce - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových, organizácií - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty - budovanie a značenie cyklotrás - vytváranie atraktívnych a odpočinkových miest na cyklotrasách a turistických trasách	- nedostatok finančných prostriedkov na budovanie technickej infraštruktúry - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu kultúrno-historických a prírodných pamiatok - vandalizmus - podcenenie cestovného ruchu a jeho prínosu pre región - postupný úpadok rekreačných lokalít - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt, tradícií a kúpeľného turizmu - obmedzenie rozvoju aktivít v cestovnom ruchu v súvislosti s prítomnosťou chránených prírodných lokalít

		- značenie bežkárskych trás	
--	--	-----------------------------	--

Tabuľka č. 25: SWOT analýza – oblasť životné prostredie

Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
- ochranné pásma vodárenských zdrojov - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO - zabezpečený odvoz TKO - relatívne stabilný objem vyprodukovaného odpadu - fungujúci separovaný zber v obciach - vysoká hustota vzácnych prírodných úkazov - biocentrá európskeho významu - vysoký počet prameňov a krasových úkazov - veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu - rieka Teplička, Bebrava, potok Radiša	- absencia splaškovej kanalizačnej siete - nekompletná plynofikácia v obciach - vysoký objem exhalátov v ovzduší - narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy, - v širšom okolí prítomné výrobné prevádzky spôsobujúce - nadmernú produkciu poletavých častíc prachu - prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou - produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP - nevybudované protipovodňové opatrenia v niektorých častiach	- rozšírenie a modernizácia existujúcich a vybudovanie nových zberných dvorov - dostavba splaškovej kanalizačnej siete - využívanie alternatívnych zdrojov energie - dôsledné plnenie kvalitne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva - odstránenie zdrojov znečistenia zložiek životného prostredia (povrchové, podzemné vody, ovzdušie,...) - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia z ostatných častí kraja - dopady na zdravotný stav obyvateľov - zníženie biodiverzity - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny)

Tabuľka č. 26: SWOT analýza – oblasť doprava a technická infraštruktúra

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
- dobrá poloha mesta vzhľadom na dostupnosť krajského mesta Trenčín a okresného mesta Bánovce nad Bebravou - vybudovaná železničná sieť - dostatočný počet autobusových spojov - regionálna jednokoľajová železničná trať, premávanie električky počas významných príležitostí -	- nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov v obciach - nedostatok parkovacích miest vo väčších obciach - neúplná plynofikácia - nevybudovaná splašková kanalizácia	- využívanie alternatívnych zdrojov energie - dobudovanie minimálne jednostranných chodníkov na miestnych komunikáciách v obciach - rekonštrukcia verejného osvetlenia a prechod na úsporné LED osvetlenie - zavádzanie elektrických, vodovodných a kanalizačných prípojok do nových častí IBV - kompletná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu - zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu

Tabuľka č. 27: SWOT analýza – oblasť komunitné, kultúrne a voľnočasové aktivity

Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
- významné kultúrohistorické pamiatky - významní rodáci z regiónu (Ľ. Štúr, A. Dubček, Artúr Szalatnai – Slatinský) - bohatá spolková činnosť združení - rozmanité tradície a tradičné podujatia - vhodné podmienky pre rozvoj cykloturistiky, turistiky a športu - kultúrne akcie medzinárodného významu (Artfilm, Veteráni, Československé dni, Cena Karla Čapka, Medzinárodné preteky automobilov do vrchu Maverick Rescue Euro Cup Jankov Vršok, Pamätné dni Alexandra Dubčeka, Celonárodná spomienka na Ľudovíta Štúra, Slovensko-poľské dni, Obecné slávnosti, Mikroregionálne slávnosti, Oslavy SNP) - existencia a činnosť regionálnej televízie	- absencia športovo-rekreačných zón vo väčšine obcí - nedostatok priestorov pre trávenie voľného času detí a mládeže - chýbajúca zeleň na verejných priestranstvách - úpadok organizácií venujúcich sa folklóru a tradíciám	- zriadenie komunitných centier - možnosti získania finančných prostriedkov z EÚ - možnosti použitia 2 % daní daňových subjektov pre rozvoj kultúry a voľnočasových aktivít a na podporu občianskych združení - znižovanie energetickej náročnosti budov určených pre kultúrne, spoločenské a športové podujatia - podpora sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb	- odchod mladých aktívnych ľudí preč z regiónu - zvyšovanie sa indexu starnutia - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva - vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových areálov a verejných priestranstiev

Tabuľka č. 28: SWOT analýza - oblasť Komunita a sociálna sféra (zdravotníctvo, vzdelávanie a školstvo)

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
- blízkosť nemocnice v Trenčíne a v Bánovciach nad Bebravou - kúpeľná liečba v regióne - zariadenie pre seniorov v regióne - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť - výborná úroveň výchovno – vzdelávacích výsledkov na základných školách - fungujúca ZUŠ v meste Trenčianske Teplice, v obci Trenčianska Teplá a v meste Bánovce nad Bebravou	- absencia denného stacionára v obciach - nedostatočná starostlivosť o starších občanov - absencia lekárskej služby prvej pomoci v meste Trenčianske Teplice - nedostatočné kapacity materských škôl v niektorých obciach - nevyhovujúci technický stav v niektorých objektoch určených na vzdelávanie - vysoké náklady na prevádzku škôl - nedostatok nájomných bytov pre rodiny s deťmi	- zriaďovanie sociálnych komunitných centier - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity - možnosti získania finančných prostriedkov z EÚ - možnosti použitia 2 % daní daňových subjektov pre rozvoj zdravotníctva a školstva - znižovanie energetickej náročnosti budov určených v rámci zdravotníctva a školstva - podpora sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb - možnosti rozvíjať školské tradície a spoločné aktivity pre mládež a rodičov - možnosť výmeny skúseností pedagógov v rámci medzinárodnej spolupráce škôl	- odchod mladých aktívnych ľudí preč z regiónu - zvyšovanie sa indexu starnutia - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva - neatraktívnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie - nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily - vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež - zlyhanie pri podpore talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športoch, v hudbe a vo vzdelaní

SUMARIZÁCIA Z ANALÝZY ZDROJOV

Z analýzy územia vyplýva, že za silnú stránku územia môžeme považovať fakt, že MAS Strážovské Vrchy mala v predchádzajúcom programovom období schválenú Integrovanú stratégiu rozvoja územia, ktorú úspešne implementovala. Príležitosť spočíva v nadviazaní na predchádzajúce skúsenosti s realizáciou projektov a je možné plynule prejsť na ďalšie kroky v súvislosti s rozvojom územia. K silným stránkam regiónu tiež patrí výborná geografická poloha územia s množstvom atrakcií (rozvinutý kúpeľný turizmus, prírodné a historické pamiatky, tradičné podujatia), ktoré ponúkajú možnosti na rozvoj cestovného ruchu. Príležitosťou pre rozvoj územia je tvorba náučných chodníkov a cyklotrás, rekonštrukcia a modernizácia ubytovacích zariadení. Ďalšiu silnú stránku územia predstavujú známe osobnosti, ktorých rodnými obcami sú práve obce regiónu MAS Strážovské vrchy. Hrozba spočíva v tom, že mladí aktívni ľudia môžu odchádzať preč z regiónu. Práve tomu by MAS svojimi aktivitami a svojim pôsobením chcela zabrániť. Prostredníctvom realizácie projektových zámerov konečných prijímateľov dôjde k zlepšeniu ponúkaných služieb v jednotlivých obciach, k zatraktívneniu samotných obcí, čím sa zvýši kvalita života v celom regióne.

3.3. Identifikácia potrieb

V nadväznosti na analýzu zdrojov územia a spracovanú SWOT analýzu boli identifikované potreby a možnosti rozvoja. Potreby sú konkrétnymi odpoveďami na to, čo územie MAS potrebuje na efektívny a udržateľný rozvoj. Nejde len o jednoduchý zoznam požiadaviek jednotlivých aktérov územia, ale ide o ucelený súbor tých najdôležitejších potrieb z hľadiska ich prínosu pre miestny a ekonomický rozvoj. Pri ich identifikácii boli brané do úvahy dostupné zdroje a dostupné programy, t.j. nejde len o víziu, čo by chcela MAS dosiahnuť, ale o to, aké výsledky sa môžu implementáciou stratégie dosiahnuť. Zároveň bolo hodnotenie potrieb vykonané v súlade s princípmi partnerstva za účasti všetkých zainteresovaných strán, čoho výsledkom bol výber tých najdôležitejších potrieb.

V nadväznosti na SWOT analýzu, boli potreby rozdelené do 3 hlavných oblastí:

Potreba č. 1: Posilnenie ekonomickej stability/životaschopnosti malých podnikov, čo zabezpečí ekonomický rast a tvorbu pracovných miest podporou zamestnanosti

Potreba č. 1a): Podporiť rast konkurencieschopnosti podnikov v potravinárstve a spracovaní potravinárskych a poľnohospodárskych produktov

Potreba č. 1b): Zvýšiť tvorbu pracovných miest podporou nových a existujúcich mikro a malých podnikov

ODÔVODNENIE POTREBY:

Potreba č. 1 (1a) +1b)) vychádza najmä z nasledovných identifikovaných silných a slabých stránok a príležitostí a ohrození:

- slabá podpora od obcí z dôvodu nízkych rozpočtov
- nedostatočné investície z vlastných zdrojov, neochota podnikat', nedostatočné zdroje na nákup moderných technológií
- nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít
- podpora potravinárskych subjektov
- školenia, tréningy, výmenné pobyty v podnikoch
- potenciál tvorby pracovných miest v službách a malých a stredných podnikoch
- zlepšenie prístupu MSP k financiám

Potreba č. 2: Zlepšiť využitie potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu

Potreba č. 2a): Podporiť rozvoj podnikania v cestovnom ruchu so zameraním na kúpeľný cestovný ruch, vidiecky cestovný ruch, agroturistiku.

Potreba č. 2b): Podporiť budovanie infraštruktúry a zlepšovanie služieb v cestovnom ruchu

ODÔVODNENIE POTREBY:

Potreba č. 2 (2a) +2b)) vychádza najmä z nasledovných identifikovaných silných a slabých stránok a príležitostí a ohrození:

- nedostatočná propagácia a marketing
- nedostatočné využitie prírodných hodnôt, tradícií a kultúrno-historického potenciálu územia
- sezónna návštevnosť zariadení cestovného ruchu
- nefunkčné informačné centrum pre turistov
- nevyhovujúci stav niektorých ubytovacích zariadení, penziónov a reštaurácií
- nedostatok finančných prostriedkov na budovanie infraštruktúry cestovného ruchu a obnovu kultúrno-historických objektov
- úpadok rekreačných lokalít
- rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty

- budovanie doplnkových služieb v rámci ubytovacích kapacít (bowling, wellness centrum, relax centrum, detské prvky pri ubytovacích zariadeniach,....)
- zvýšenie propagácie rozvoja v cestovnom ruchu
- iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových, organizácií

Potreba č. 3: Podporiť miestny rozvoj a zlepšiť kvalitu života obyvateľov s ohľadom na životné prostredie

Potreba č. 3a): Podporiť budovanie a obnovu základnej infraštruktúry

Potreba č. 3b): Zlepšiť kvalitu a dostupnosť miestnych služieb v oblasti voľnočasových aktivít, vzdelávacích a sociálnych služieb a odpadového hospodárstva

Potreba č. 3c): Zlepšiť vidiecko-mestské vzťahy s cieľom využitia potenciálu mesta a významných centier osídlenia na celkový rozvoj územia MAS

ODÔVODNENIE POTREBY:

Potreba č. 3 (3a) + 3b) + 3c)) vychádza najmä z nasledovných identifikovaných silných a slabých stránok a príležitostí a ohrození:

- pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia základnej infraštruktúry – nedobudovaná kanalizácia, vodovod, plyn a ČOV, zlý stav miestnych komunikácií, chýbajúce chodníky a parkoviská
- chýbajúce zberné dvory
- narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy
- nedostatočné využívanie OZE
- zhoršujúci sa stav životného prostredia
- absencia denného stacionára v obciach, nedostatočná starostlivosť o starších občanov
- nedostatočné kapacity materských škôl v niektorých obciach, nevyhovujúci technický stav v niektorých objektoch určených na vzdelávanie
- absencia športovo-rekreačných zón vo väčšine obcí a nedostatok priestorov pre trávenie voľného času detí a mládeže
- chýbajúca zeleň na verejných priestranstvách
- potreba budovania, značenia a rekonštrukcie cyklotrás
- potreba vybudovania komunitných centier a centier pre znevýhodnené skupiny obyvateľov.

4. Strategický rámec

Strategický rámec popisuje celkové zameranie stratégie CLLD. V nadväznosti na analytickú časť, SWOT analýzu a identifikované potreby boli definované vízia, strategický cieľ, špecifické ciele a konkrétne opatrenia. Každý cieľ priamo vyplýva z analýz a prislúcha k nemu jedna alebo viac z identifikovaných potrieb. Zároveň boli definované inovatívne a integrované prvky stratégie. Strategický rámec bol spracovaný vo vzájomnej spolupráci všetkých relevantných aktérov s ohľadom na lokálne potreby. Strategické zameranie stratégie MAS Strážovské vrchy priamo nadväzuje na Integrovanú stratégiu rozvoja územia MAS Mikroregión Teplica, realizovanú v programovom období 2007 – 2013. V rámci pôvodného územia boli realizované aktivity, ktoré mali pozitívny dopad na miestny rozvoj a došlo k postupnému odstraňovaniu identifikovaných slabých stránok. Rozšírením MAS o nové územie a nových členov sa však objavujú nové nedostatky a nové výzvy, ktoré je potrebné riešiť. Rozšírené územie dáva zároveň dobré predpoklady, aby došlo k rozvoju, ktorý bude udržateľný a bude mať pozitívny dopad na širší región. Všetky kroky smerujúce k identifikovaniu jednotlivých cieľov boli uskutočňované prístupom zdola nahor, za účasti a vzájomnej interakcii všetkých relevantných aktérov, odborníkov a samotných občanov.

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

Vyjadrením predstavy a zámeru, kam sa chce MAS posunúť a ako chce zmeniť svoje územie v dlhodobom horizonte je vízia. Záujmom MAS bolo stanoviť víziu, ktorá bude síce všeobecná, avšak zároveň bude aj skutočne dosiahnuteľná. Zameranie, kam by územie MAS malo smerovať, bolo definované už v ISRÚ pre obdobie 2007 – 2013. Táto vízia bola postupne napĺňaná a rozšírené územie chce kontinuálne na ňu nadviazať. Na tomto základe bola nadefinovaná aktualizovaná vízia, ktorej napĺňanie sa predpokladá v horizonte 15 rokov.

Vízia MAS Strážovské vrchy do roku 2030:

Územie MAS je vyhľadávaným miestom pre domácich a zahraničných turistov ponúkajúce komplexný produkt cestovného ruchu. Kombináciou kúpeľného a vidieckeho cestovného ruchu, využívaním a zveľadovaním prírodného a kultúrno-historického potenciálu sú poskytované kvalitné služby pre turistov.

Cestovný ruch spolu s inými formami podnikania zabezpečuje udržateľný rast a vytvára podmienky pre tvorbu pracovných miest.

Územie MAS je zároveň priestorom, ktorý zabezpečuje vyvážené podmienky pre kvalitný a harmonický život všetkých svojich obyvateľov, poskytuje priestor pre trávenie voľného času, zabezpečuje starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľov a je lákadlom pre príliv mladých ľudí do územia.

Konkretizáciou vízie je strategický cieľ, ktorý nestanovuje len predstavu o smerovaní MAS, ale definuje aj rámcové spôsoby na dosiahnutie želaného stavu. Strategický cieľ je stanovený pre obdobie realizácie tejto stratégie, teda do roku 2023.

Strategický cieľ MAS Strážovské vrchy:

Zabezpečenie udržateľného rastu a skvalitnenie životných podmienok podporou cestovného ruchu, podnikania a miestneho rozvoja.

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

V nadväznosti na definovanú víziu a strategický cieľ boli definované priority a špecifické ciele. V poslednom kroku došlo k definovaniu konkrétnych opatrení, ktoré zabezpečia realizáciu stanovených cieľov a prinesú merateľné výsledky. Všetky priority a špecifické ciele sú odvodené SWOT analýzou a prislúchajú im konkrétne potreby. Pri definovaní cieľov bol kladený silný dôraz, aby boli previazané na ciele Stratégie 2020, ako aj ciele programov PRV a IROP.

V súlade s víziou a strategickým cieľom a s dôrazom na definovanie cieľov, ktoré budú mať najvýraznejší vplyv na rozvoj územia MAS bolo stanovených 5 priorít:

1. Podpora cestovného ruchu
2. Podpora podnikania
3. Podpora miestneho rozvoja
4. Podpora efektívneho riadenia MAS
5. Podpora medziregionálnej spolupráce

Priorita 1: Podpora cestovného ruchu

Z hľadiska prínosu k ekonomickému rastu sa predpokladá, že napĺňanie tejto priority bude mať najvýraznejšiu pridanú hodnotu pre územie MAS. Využitím silných stránok a príležitostí územia v oblasti cestovného ruchu, ako sú:

- výhodná poloha a geografia s podhorským charakterom (pohoria, kotliny) a existenciou kúpeľov,
- bohatá história a existencia prírodných a kultúrno-historických objektov (termálne pramene, hrady, jaskyňa, udalosti 2. svetovej vojny)
- pozitívne skúsenosti s doterajším rozvojom založeným na princípe zdola-nahor (úspešné projekty v oblasti cestovného ruchu)
- existujúce cykloturistické trasy a náučné chodníky

je možné postupne odstraňovať nedostatky a slabé stránky, ako sú:

- nedostatočné doplnkové služby k existujúcej infraštruktúre cestovného ruchu
- sezónna návštevnosť
- nedostatočná propagácia
- existujúca infraštruktúra cestovného ruchu v zlom stave
- chýbajúca doplnková infraštruktúra
- potreba budovania, značenia a rekonštrukcie cyklotrás a náučných chodníkov a ich napojenie na existujúce trasy

Nadväznosť na potreby:

Priorita 1 priamo nadväzuje na identifikované potreby č. 1, 1a) a 1b). Naviazaním ďalších aktivít, ktoré budú mať multiplikačný efekt sa sekundárne budú napĺňať aj potreby č. 2 a 3 (tvorba pracovných miest v iných odvetviach, využívanie produktov cestovného ruchu nepriamo obyvateľmi MAS a pod.).

Nadväznosť na ciele Stratégie 2020:

Priorita 1 tiež prispieva k napĺňaniu cieľov stratégie 2020, pokiaľ ide o inteligentný (využívanie napr. informačných technológií v cestovnom ruchu), udržateľný (podpora budovania komplexného produktu zabezpečí ekonomickú udržateľnosť v dlhodobom horizonte, šetrné využívanie prírodných a kultúrno-historických zdrojov zabezpečí environmentálnu udržateľnosť) a inkluzívny rast (doplnkové služby pre zraniteľné skupiny obyvateľstva zabezpečia rast založený na sociálnej inklúzii).

Nadväznosť na ciele PRV a IROP:

Priorita 1 priamo nadväzuje na strategický cieľ PRV – „Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest” a zároveň prispieva k napĺňaniu priority PRV č. 6: Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach.

Pokiaľ ide o IROP, priorita 1 prispieva ku globálnemu cieľu IROP: „prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.

Zároveň prispieva k

- rozvoju vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území a
- rozvoju/posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu znižovania prehĺbovania medzi a vnútroregionálnych rozdielov prostredníctvom zabezpečenia efektívneho a udržateľného využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov.

Prispieva tiež k napĺňaniu vnútornej stratégie IROP, ktorou je rozvoj regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou podnikania a tvorby pracovných miest.

K napĺňaniu priority 1 budú prispievať 2 špecifické ciele:

Špecifický cieľ 1.1: Podpora podnikania v cestovnom ruchu

Špecifický cieľ 1.2: Budovanie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu

Obidva špecifické ciele prispievajú k fokusovým oblastiam PRV 6A (Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov, ako aj vytvárania pracovných miest) a 6B (Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach).

Priorita 1 a špecifické ciele 1.1 a 1.2 budú realizované prostredníctvom nasledovných opatrení:

Opatrenie č. 1: Podpora investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky

Opatrenie č. 2: Investície na budovanie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu (kód opatrenia z PRV 7.5)

Priorita 2: Podpora podnikania

Okrem podpory podnikania v oblasti cestovného ruchu je v zmysle analýzy SWOT a identifikovaných potrieb potrebné podporovať aj ostatné druhy podnikania. Samotná podpora cestovného ruchu má potenciál naviazať na seba ďalšie aktivity čím sa zároveň rozšíri aj spektrum ponúkaných služieb pre obyvateľstvo. Ekonomický rast tak nebude závisieť len na úzko vyprofilovanej podpore cestovného ruchu. Územie MAS má dobrý potenciál pre rozvoj poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ako aj nepoľnohospodárskych činností. Existujú však určité bariéry, ktoré cieľovou podporou v rámci priority 2 budú odstraňované. Priorita 2 nadväzuje na identifikované silné stránky a smeruje k odstraňovaniu nedostatkov:

Potenciálne výhody:

- dobrá poloha z hľadiska dopravnej obslužnosti
- vysoký podiel lesnej a poľnohospodárskej pôdy
- pomerne dobrá vzdelanostná štruktúra
- existujúce podnikateľské činnosti
- potenciál potravinárstva

Nedostatky, ktoré je potrebné odstraňovať:

- slabá podpora podnikania od obcí
- neochota podnikat' z dôvodu nedostatočných vlastných a kapitálových zdrojov
- nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít

Nadväznosť na potreby:

Priorita 2 priamo nadväzuje na identifikované potreby č. 2, 2a) a 2b). Úspešné realizovanie priority 2 môže následne nepriamo prispieť aj k napĺňaniu potreby č. 1.

Nadväznosť na ciele Stratégie 2020:

Priorita tiež prispieva k napĺňaniu cieľov stratégie 2020, pokiaľ ide o inteligentný (využívanie moderných technológií, rast založený na znalostiach), udržateľný (zameranie na viac odvetví zabezpečí stabilitu rastu, využívaním technológií šetrných k životnému prostrediu bude tiež zabezpečený aj ohľad na environmentálnu udržateľnosť) a inkluzívny rast (v rámci podporených podnikateľských činností môžu byť podporené aktivity smerujúce k začleňovaniu všetkých skupín obyvateľstva).

Nadväznosť na ciele PRV a IROP:

Priorita 2 priamo nadväzuje na 2 strategické ciele PRV – Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora a Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunit vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest. Sekundárne potom aj k strategickému cieľu Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám. Zároveň prispieva k napĺňaniu priority PRV č. 2 a 3 (Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania leso a Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve)

Pokiaľ ide o IROP, priorita 2 prispieva ku globálnemu cieľu IROP: „prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí. Zároveň prispieva k

- rozvoju vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území a
- rozvoju/posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu znižovania prehlbovania medzi a vnútroregionálnych rozdielov prostredníctvom zabezpečenia efektívneho a udržateľného využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov.

Prispieva tiež k napĺňaniu vnútornej stratégie IROP, ktorou je rozvoj regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou podnikania a tvorby pracovných miest.

K napĺňaniu priority 2 budú prispievať 2 špecifické ciele:

Špecifický cieľ 2.1: Zvyšovanie konkurencieschopnosti potravinárskych a spracovateľských podnikov

Špecifický cieľ 2.2: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

Špecifický cieľ 2.1 prispieva k fokusovým oblastiam PRV 2A (Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie), 2C a 3A (Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií) a špecifický cieľ 2.2 prispieva k špecifickému cieľu IROP 5.1.1 (Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií).

Priorita 2 a špecifické ciele 2.1 a 2.2 budú realizované prostredníctvom nasledovných opatrení:

Opatrenie č. 3: Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (opatrenie PRV 4.2)

Opatrenie č. 4: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov (IROP 5.1.1)

Opatrenie č. 5: Podpora na marketingové aktivity a sieťovanie (IROP 5.1.1)

Priorita 3: Podpora miestneho rozvoja

Priorita 3 je strategicky naplánovaná ako samostatná priorita, avšak má výrazný presah aj na prioritu 1 a 2. Kvalitná miestna infraštruktúra a dostupné miestne služby sú nevyhnutným predpokladom pre podporu podnikateľských činností. Zároveň je dôležité zlepšovať kvalitu života obyvateľov, aby bolo územie príťažlivé pre život, bývanie a trávenie voľného času. V rámci priority 3 je potrebné nadviazať na identifikované silné stránky a výhody ako sú:

- výhodná poloha vzhľadom na dopravné spojenia
- bohatá história
- prírodné a kultúrno-historické bohatstvo
- existencia spolkovej činnosti
- pozitívne skúsenosti s miestnym rozvojom založeným na princípe zdola-nahor
- potenciál mesta Trenčianske Teplice a iných centier osídlenia ako výrazný prvok rozvoja celého územia MAS

Napriek množstvu úspešných iniciatív v oblasti miestneho rozvoja v rámci územia pôvodnej MAS mikroregiónu Teplička, je najmä z dôvodu jej rozšírenia o nové územie dôležité pokračovať v investíciách do miestneho rozvoja a postupne odstraňovať hlavné nedostatky a prekážky rozvoja, ako sú:

- nedobudovaná základná infraštruktúra (plyn, kanalizácia, vodovod, miestne komunikácie)
- oblasť odpadového hospodárstva (neexistencia zberných dvorov, kompostární)
- nerozvinuté sociálne služby – dochádza k postupnému starnutiu obyvateľstva, v území chýbajú denné stacionáre, komunitné centrá

Nadväznosť na potreby:

Priorita 3 priamo nadväzuje na identifikované potreby č. 3, 3a), 3b) a 3c). Realizácia priority 3 má však výrazne presah aj na napĺňanie všetkých ostatných potrieb vzhľadom na jej charakter.

Nadväznosť na ciele Stratégie 2020:

Priorita 3 tiež prispieva k napĺňaniu cieľov stratégie 2020, najmä pokiaľ ide o udržateľný (infraštruktúra a miestne služby ako jeden zo základných pilierov pre udržateľný rast, činnosti zamerané na ochranu životného prostredia, začleňovanie prvkov zelenej infraštruktúry) a inkluzívny rast (činnosti zamerané na sociálnu inklúziu).

Nadväznosť na ciele PRV a IROP:

Priorita 3 priamo nadväzuje na strategický cieľ PRV – Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest. Zároveň prispieva k napĺňaniu priority PRV č. 6 (Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach)

Pokiaľ ide o IROP, priorita 3 prispieva ku globálnemu cieľu IROP: „prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí. Zároveň prispieva k

- rozvoju vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území a
- rozvoju/posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu znižovania prehlbovania medzi a vnútroregionálnych

rozdielov prostredníctvom zabezpečenia efektívneho a udržateľného využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov.

Prispieva tiež k napĺňaniu vnútornej stratégie IROP, ktorou je rozvoj regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou budovania infraštruktúry, dostupných a efektívnych verejných služieb, miestnych komunít na vidieku a v mestách.

K napĺňaniu priority 3 budú prispievať 3 špecifické ciele:

Špecifický cieľ 3.1: Zlepšenie stavu základnej miestnej infraštruktúry

Špecifický cieľ 3.2: Zlepšenie kvality a dostupnosti miestnych základných služieb

Špecifický cieľ 3.3: Zlepšenie udržateľných vidiecko-mestských vzťahov

Špecifický cieľ 3.1 a 3.2 prispieva k fokusovej oblasti PRV 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach a spolu so špecifickým cieľom 3.3 aj k špecifickému cieľu IROP 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.

Priorita 3 a špecifické ciele 3.1, 3.2 a 3.3 budú realizované prostredníctvom nasledovných opatrení:

Opatrenie č. 6: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (PRV 7.2)

Opatrenie č. 7: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV 7.4)

Opatrenie č. 8: Investície v oblasti sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania (IROP 5.1.2)

Opatrenie č. 9: Investície do rozvoja základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (IROP 5.1.2)

Priorita 4: Podpora efektívneho riadenia MAS

Prostredníctvom priority 4 sa zabezpečí financovanie nákladov súvisiacich s riadením MAS a oživovaním stratégie CLLD. Ide o prierezovú prioritu ktorá prispeje k naplneniu všetkých identifikovaných potrieb. Priorita 4 priamo nadväzuje na strategický cieľ PRV – Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komún vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest a na fokusovú oblasť PRV 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach. V rámci IROP nadväzuje na špecifický cieľ 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií pokiaľ ide o zabezpečovanie činnosti miestnych verejno-súkromných partnerstiev, inštitucionalizovaných v podobe miestnych akčných skupín podporou prevádzkových nákladov.

K napĺňaniu priority 4 bude prispievať 1 špecifický cieľ:

Špecifický cieľ 4.1: Zabezpečenie financovania prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS a nákladov na animáciu

Priorita 4 a špecifický cieľ 4.1 sa bude realizovať prostredníctvom nasledovných opatrení:

Opatrenie č. 10: Financovanie prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS (IROP 5.1.1)

Opatrenie č. 11: Financovanie nákladov súvisiacich s oživovaním stratégie CLLD (opatrenie PRV 19.4)

Priorita 5: Podpora medziregionálnej spolupráce

Prostredníctvom priority 5 sa budú naplňovať všetky identifikované potreby a zároveň priorita prierezovo prispeje k napĺňaniu všetkých priorít. Prostredníctvom priority 5 bude podporené budovanie medziregionálnych vzťahov a výmena skúseností prostredníctvom realizácie spoločných projektov s inými územiaми pracujúcich na princípe zdola nahor na národnej, ako aj nadnárodnej úrovni.

V rámci priority 5 sa bude naplňovať 1 špecifický cieľ:

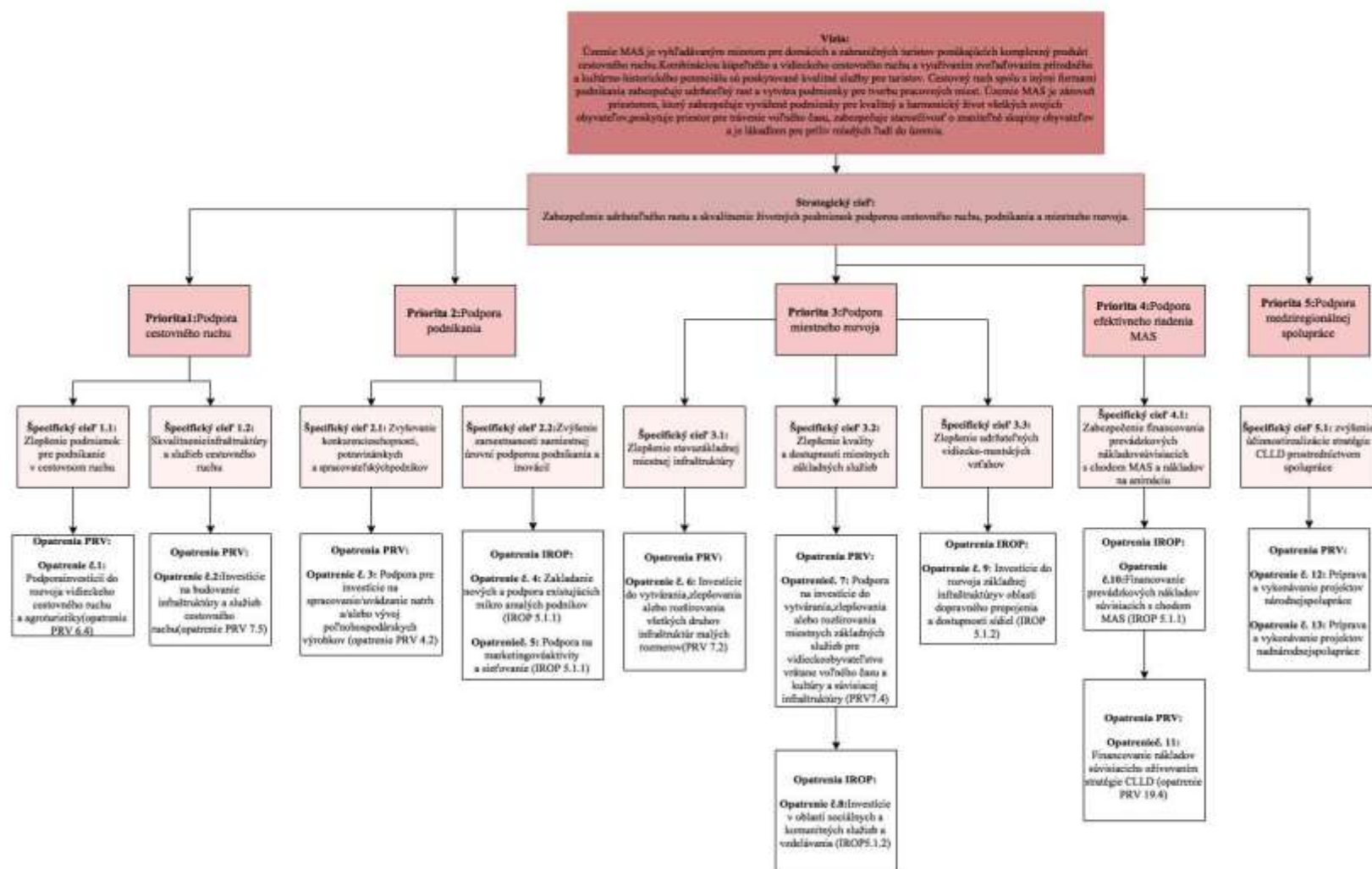
Špecifický cieľ 5.1: zvýšenie účinnosti realizácie stratégie CLLD prostredníctvom spolupráce

Priorita 5 a špecifický cieľ 5.1 sa bude realizovať prostredníctvom nasledovných opatrení:

Opatrenie č. 12: Príprava a vykonávanie projektov národnej spolupráce

Opatrenie č. 13: Príprava a vykonávanie projektov nadnárodnej spolupráce

Graf č. 13 : Grafické znázornenie strategického rámca

Zdroj: vlastné spracovanie

4.3. Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 29: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia		
Územie MAS je vyhľadávaným miestom pre domácich a zahraničných turistov ponúkajúce komplexný produkt cestovného ruchu. Kombináciou kúpeľného a vidieckeho cestovného ruchu, využívaním a zveľaďovaním prírodného a kultúrno-historického potenciálu sú poskytované kvalitné služby pre turistov. Cestovný ruch spolu s inými formami podnikania zabezpečuje udržateľný rast a vytvára podmienky pre tvorbu pracovných miest. Územie MAS je zároveň priestorom, ktorý zabezpečuje vyvážené podmienky pre kvalitný a harmonický život všetkých svojich obyvateľov, poskytuje priestor pre trávenie voľného času, zabezpečuje starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľov a je lákadlom pre príliv mladých ľudí do územia.		
Strategický cieľ		
Zabezpečenie udržateľného rastu a skvalitnenie životných podmienok podporou cestovného ruchu, podnikania a miestneho rozvoja.		
Priorita 1:		
Podpora cestovného ruchu		
Špecifický cieľ 1.1: Zlepšenie podmienok pre podnikanie v cestovnom ruchu		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
Opatrenie č. 1: Podpora investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (opatrenie PRV 6.4)	-	-
Špecifický cieľ 1.2: Skvalitnenie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
	-	-

Opatrenie č. 2: Investície na budovanie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu (opatrenie PRV 7.5)		
Priorita 2: Podpora podnikania		
Špecifický cieľ 2.1: Zvyšovanie konkurencieschopnosti, potravinárskych a spracovateľských podnikov		
Opatrenia PRV: Opatrenie č. 3: Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (opatrenie PRV 4.2) -	Opatrenia IROP: -	Iné opatrenia: -
Špecifický cieľ 2.2: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií		
Opatrenia PRV: -	Opatrenia IROP: Opatrenie č. 4: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov (IROP 5.1.1) Opatrenie č. 5: Podpora na marketingové aktivity a sieťovanie (IROP 5.1.1)	Iné opatrenia: -
Priorita 3: Podpora miestneho rozvoja		

Špecifický cieľ 3.1: Zlepšenie stavu základnej miestnej infraštruktúry		
Opatrenia PRV: Opatrenie č. 6: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (PRV 7.2)	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia: -
Špecifický cieľ 3.2: Zlepšenie kvality a dostupnosti miestnych základných služieb		
Opatrenia PRV: Opatrenie č. 7: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV 7.4)	Opatrenia IROP: Opatrenie č. 8: Investície v oblasti sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania (IROP 5.1.2)	Iné opatrenia: -
Špecifický cieľ 3.3: Zlepšenie udržateľných vidiecko-mestských vzťahov		
Opatrenia PRV: -	Opatrenia IROP: Opatrenie č. 9: Investície do rozvoja základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (IROP 5.1.2)	Iné opatrenia: -
Priorita 4: Podpora efektívneho riadenia MAS		

Špecifický cieľ 4.1: Zabezpečenie financovania prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS a nákladov na animáciu		
Opatrenia PRV: Opatrenie č. 11: Financovanie nákladov súvisiacich s oživovaním stratégie CLLD (opatrenie PRV 19.4)	Opatrenia IROP: Opatrenie č. 10: Financovanie prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS (IROP 5.1.1)	Iné opatrenia: - -
Priorita 5: Podpora medziregionálnej spolupráce		
Špecifický cieľ 5.1: zvýšenie účinnosti realizácie stratégie CLLD prostredníctvom spolupráce		
Opatrenia PRV: Opatrenie č. 12: Príprava a vykonávanie projektov národnej spolupráce Opatrenie č. 13: Príprava a vykonávanie projektov nadnárodnej spolupráce	Opatrenia IROP: -	Iné opatrenia: -

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

Stratégia MAS Strážovské vrchy je integrovanou a viacsektorovou oblastnou stratégiou. Integrácia bola dosiahnutá na niekoľkých úrovniach už pri jej samotnej príprave, zároveň je konštruovaná tak, aby v sebe niesla integrované znaky počas celej realizácie.

Už hneď na začiatku prípravy a tvorby stratégie došlo k integrácii na partnerskej úrovni v podobe vytvorenia partnerstva, ktoré zahŕňa členov rôznych sektorov a odvetví od mesta, obcí, cez podnikateľov až po subjekty tretieho mimovládneho sektora. Celé plánovanie stratégie bolo založené na integrácii spoločných záujmov, pričom bolo zrejmé, že nie je možné stratégiou vyriešiť všetky problémy a všetky potenciálne ciele. Preto bol veľký dôraz kladený na výber

takých cieľov, ktoré majú najväčšiu šancu spôsobiť zmeny s najväčšou pridanou hodnotou. Priority boli vybrané tak, aby boli vzájomne previazané, a aby nadväzovali na silné stránky územia. Dôležitým integračným aspektom je tiež, že najdôležitejšia priorita Podpora cestovného ruchu bude sprevádzaná aj podporou ostatného podnikania, čím bude vytvorený základ pre väčšiu stabilitu a udržateľnosť rastu a tiež podporou verejných investícií do infraštruktúry a služieb.

Pri realizácii stratégie sa bude klásť dôraz na postupnú realizáciu takých aktivít, ktoré budú medzi sebou vzájomne súvisieť – napr. rekonštrukcia ubytovacích zariadení a súbežná podpora doplnkových služieb cestovného ruchu by mala byť sprevádzaná budovaním základnej infraštruktúry, ako aj infraštruktúry cestovného ruchu (miestne komunikácie, cyklotrasy, značenia a pod.).

Zároveň sú naplánované aktivity, ktoré budú integrovať vidiecky a mestský priestor, resp. znevýhodnené vidiecke obce s obcami lepšie rozvinutými – napr. dopravné prepojenie mesto – vidiek.

V neposlednom rade je dôležité uviesť, že stratégia dáva dobré predpoklady na integráciu zraniteľných skupín – možnosti pre mladých nezamestnaných prostredníctvom podpory podnikania, doplnkové služby v cestovnom ruchu pre handicapovaných ľudí, podpora budovania priestorov pre seniorov a mnoho ďalších.

Dôležitým aspektom je okrem vytvoreného priestoru pre integrované prvky aj konkrétne opatrenie v rámci výberu projektov, ktoré zabezpečí zvýhodňovanie projektov nesúcich integrované znaky – napr. budú nadväzovať na iné realizované aktivity, budú mať multiplikačný efekt a pod.

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Samotná tvorba stratégie je pre dotknuté územie inováciou. Síce pre časť MAS ide už o druhú stratégiu miestneho rozvoja, rozšírením územia o nové obce a nových členov sa inovatívny spôsob riadenia územia rozšíril do nového priestoru. Inováciou je v tomto prípade najmä spôsob, ako sa vykonáva miestny rozvoj, ktorý je výrazne odlišný od tradičných spôsobov založených najmä na národných intervenciách, prípadne výberu projektov z národnej úrovne. V prípade MAS je rozvoj založený na vzájomnej interakcii všetkých partnerov a obyvateľov v území, pričom títo partneri sa musia dohodnúť, aké oblasti budú podporovať a na ktoré sa zamerať, keďže finančné zdroje sú obmedzené a nepokryjú všetky problémy a požiadavky.

Okrem tejto základnej inovácie zahŕňa stratégia aj niekoľko konkrétnych možností na rozvíjanie inovácií. Stratégia poskytuje priestor jednak na podporu technologických inovácií – najmä v rámci priority pre podporu podnikania (inovatívne a moderné technológie, zavádzanie IKT), ako aj na podporu inovatívnych služieb – napr. podpora nových metód rozvoja cestovného ruchu (nové služby, nové produkty, IKT), vytvorený priestor pre sociálne inovácie v podobe podpory sociálnych služieb založených na odklonení sa od klasických inštitucionálnych spôsobov poskytovania služieb alebo nové spôsoby prepájania zaostávajúcich častí územia s centrami rozvoja.

Aby inovatívne zamerania stratégie nezostalo iba v teoretickej rovine, v rámci jednotlivých opatrení, kde je to relevantné, sú v rámci princípov pre výber projektov zahrnuté princípy zvyhodňovania projektov nesúcich inovatívne prvky.

Inovácie sú jednou z podmienok zlepšenia konkurencieschopnosti Európy. V rámci pôdohospodárstva a rozvoja vidieka sa týkajú všetkých priorít PRV 2014 – 2020. Priority stratégie otvárajú priestor pre inovácie v rámci integrovaných projektov regionálneho charakteru v oblastiach regionálnych zdravých potravín, efektívneho využívania prírodných zdrojov, malého a stredného podnikania prípadne sociálnych inovácií v rámci aktívneho starnutia. Novým prvkom podnecujúcim inovácie je spolupráca. Spolupráca horizontálna (na úrovni podnikov), vertikálna (prvovýrobca-spracovateľ-obchod) alebo vedomostná (MSP-výskum-poradenstvo) bude vytvárať podmienky na inovatívne myšlienky a ich realizáciu. Cieľom je motivovať viac podnikov k inováciám, resp. vytvárať adekvátne predpoklady na dosiahnutie tohto cieľa.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Štruktúra a organizácia verejno – súkromného partnerstva Miestna akčná skupina Strážovské vrchy je presne špecifikovaná v stanovách MAS SV (Príloha č. 9 k stratégii CLLD), ďalej v organizačnej štruktúre MAS SV (Príloha č. 7 k stratégii CLLD) a vo vnútorných smerniciach MAS SV (Príloha č. 9 k stratégii CLLD).

V zmysle stanov MAS SV § 3 sú orgánmi združenia:

- Valné zhromaždenie
- Správna rada
- Predseda a podpredseda Správnej rady
- Kontrolná komisia
- Výberová komisia
- Monitorovací výbor

Úlohy a zodpovednosť jednotlivých subjektov a organizačných zložiek MAS pri realizácii stratégie CLLD MAS SV

Valné zhromaždenie

Najvyšší orgán združenia je tvorený zo všetkých členov združenia, vykonáva napr. nasledovné činnosti:

- a) schvaľuje stanovy, ich zmeny a doplnky;
- b) schvaľuje plán činnosti a výročnú správu;
- c) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení;
- d) volí a odvoláva členov výkonného orgánu, predsedu združenia a Kontrolnej komisie;
- e) schvaľuje prijatie nových členov, pokiaľ ich neschvaľuje iný orgán združenia;

- f) schvaľuje stratégiu a jej aktualizáciu;
- g) rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením. V prípade, ak dôjde k zániku občianskeho združenia rozpustením alebo zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, občianske združenie je povinné vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV resp. EFRR;
- h) a iné stanovené v stanovách a v Systéme riadenia CLLD v platnom znení

Správna rada

Výkonný orgán je za svoju činnosť zodpovedný najvyššiemu orgánu a vykonáva činnosti v súlade so stanovami a internými riadiacimi smernicami MAS. V rámci svojich kompetencií vykonáva napr. nasledovné činnosti:

- a) riadi činnosť združenia v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu;
- b) volí spomedzi seba a odvoláva predsedu (pokiaľ ho nevolí najvyšší orgán);
- c) zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje základné materiály na tieto rokovania;
- d) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizáciu;
- e) zriadi výberovú komisiu MAS a monitorovací výbor MAS;
- f) menuje manažéra MAS;
- g) vymenúva a odvoláva členov monitorovacieho výboru;
- h) volí a odvoláva členov výberovej komisie MAS a schvaľuje jej štatút;
- i) a iné stanovené v stanovách MAS a v Systéme riadenia CLLD v platnom znení.

Štatutárny orgán

Štatutárnym orgánom MAS SV sú Predseda a Podpredseda Správnej rady, konajú v jeho mene samostatne a rozhodujú o všetkých záležitostiach združenia, pokiaľ nie sú vyhradené iným orgánom. Spôsob voľby/ odvolania a vykonávané činnosti štatutárneho zástupcu MAS sú stanovené v stanovách združenia. V súvislosti so stratégiou CLLD:

- 1) Štatutárnym orgánom združenia je predseda a podpredseda, ktorý vystupuje v mene MAS navonok a podpisuje zmluvy.
- 2) Vykonáva ďalšie činnosti vyplývajúce mu zo Stanov MAS SV a Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Kontrolná komisia

Kontrolná komisia ako kontrolný orgán pri realizácii stratégie CLLD MAS SV. Zodpovedá sa priamo Valnému zhromaždeniu združenia a má tieto úlohy a zodpovednosti:

- a) je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu;
 - b) členstvo v Kontrolnej komisii je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne;
 - c) kontroluje hospodárenie združenia, upozorňuje príslušné orgány MAS na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie;
- 3) kontroluje aj dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov a vykonáva ďalšie činnosti vyplývajúce mu zo Stanov MAS SV a Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Kontrolná komisia má piatich členov, volených valným zhromaždením. Členovia kontrolnej komisie si pomedzi seba volia predsedu, ktorý je prizývaný na zasadnutia Správnej rady s hlasom poradným. Funkčné obdobie člena kontrolnej komisie je štyri roky, s nevyhnutne potrebným presahom do konania príslušného Valného zhromaždenia.

Sekretariát Správnej rady

Sekretariát Správnej rady je kancelária zriadená Správnou radou na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti MAS a realizáciu úloh združenia. Kancelária organizačne zabezpečuje činnosť združenia. Sekretariát správnej rady sa riadi vnútornými smernicami združenia, vykonáva činnosti v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení a podlieha Predsedovi správnej rady.

Sekretariát Správnej rady zriaďuje Výkonný. Na čele Kancelárie je manažér MAS menovaný výkonným orgánom. Manažér MAS je povinný zúčastňovať sa zasadnutí výkonného orgánu s hlasom poradným. Kancelária pracuje na základe pracovného a organizačného poriadku schváleného výkonným orgánom. Administratívu a realizáciu úloh združenia

zabezpečujú zamestnanci MAS, ktorí môžu byť členmi len najvyššieho orgánu. Kvalifikačné predpoklady na manažéra MAS sú uvedené v prílohe č. 8 k stratégii CLLD: Personálna matica MAS CLLD.

Manažér MAS SV: Daniel Pavlačka

Výberová komisia

Výberová komisia MAS v zmysle čl. 34 ods. 3, písm. c) a f) všeobecného nariadenia vykonáva výber ŽoNFP podľa poradia ich prínosu k plneniu cieľov a zámerov stratégie CLLD a stanovuje výšku podpory. S cieľom naplnenia podmienok predchádzajúcej vety výberová komisia vykonáva činnosti, ktoré sú jasne definované v Systéme riadenia CLLD v platnom znení.

Výberová komisia je zložená z 3 členov, ktorých vyberá a odvoláva Správna rada, ktorej sa zo svojej činnosti aj zodpovedajú. Pre účely hodnotenia a výberu projektov konečného prijímateľa, menuje Správna rada pre každú výzvu novú Výberovú komisiu.

Výberová komisia v zmysle realizácie stratégie CLLD MAS SV:

- 1) Výberová komisia pri každom hlasovaní o výbere projektov musí dodržiavať podmienku v zmysle všeobecného nariadenia, čl. 34, ods.3, písm. b) t.j. minimálne 50 % hlasov rozhodnutí o výbere projektov patrí partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy.
- 2) Výberová komisia má troch členov. Počet členov musí byť vždy nepárny. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov výberovej komisie.
- 3) Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS a vykonávané činnosti musia byť stanovené v stratégii CLLD A v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.
- 4) Člen výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS. Pre jednu výzvu bude stanovená jedna výberová komisia.
- 5) Výkonný orgán MAS menuje vždy novú výberovú komisiu pre každú výzvu, pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z

opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvody sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť a pod.

- 6) Členstvo vo Výberovej komisii je nezlučiteľné s členstvom v Správnej rade, Kontrolnej komisii, monitorovacím výbore a ani s pracovným pomerom na Sekretariáte Správnej rady.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je orgánom združenia, ktorý vykonáva pri realizácii stratégie CLLD MAS SV v zmysle stanov a interných smerníc vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod. v zmysle ustanovení 5.3.1 stratégie CLLD. V rámci realizácie stratégie CLLD MAS SV platí nasledovné:

- 1) Monitorovací výbor MAS na svojom prvom zasadnutí stanoví rozsah činnosti. Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru MAS podlieha schváleniu Výkonným orgánom.
- 2) Pravidlá fungovania Monitorovacieho výboru sú stanovené v Stanovách združenia a organizačnom poriadku MAS SV.
- 3) Monitorovací výbor je tvorený tromi členmi a musí zasadať minimálne raz ročne, pričom na zasadnutie musia byť pozvaní zástupcovia RO, PPA a NSRV.

Povinné prílohy:

Príloha č. 7: Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8: Personálna matica MAS

Príloha č. 9: Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

5.1.2. Implementačný proces

5.1.2.1 Žiadosti podporované v PRV

MAS SV zabezpečí výber projektov iba prostredníctvom jedného kola (Výzva na predkladanie ŽoNFP).

a) postup vyhlásenia výzvy (Systém riadenia CLLD 2014-2020, Bod 9.1):

MAS Strážovské vrchy bude vyhlasovať výzvy na predkladanie ŽoNFP na základe akčného plánu uvedeného v stratégii CLLD a v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev. MAS Strážovské vrchy vyhlási výzvu na predkladanie ŽoNFP zverejnením [v ITMS2014+](#) pre projekty financované z EPFRV. Jednotlivé kroky vyhlásenia výzvy budú v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení Príručkou pre žiadateľa/prijímateľa. MAS Strážovské vrchy uverejní výzvu na predkladanie ŽoNFP aj na svojom webovom sídle (www.mas-sv.sk), avšak toto zverejnenie má iba informatívny charakter bez právnych účinkov a za oficiálne zverejnenie s právnymi účinkami (možnosť podať ŽoNFP) sa považuje zverejnenie v ITMS2014+.

Počas implementácie stratégie CLLD bude na každú činnosť, ktorá je uvedená v stratégii v rámci príslušného opatrenia vyhlásená minimálne jedna výzva. MAS Strážovské vrchy v rámci Výziev na predkladanie ŽoNFP pre príslušné opatrenia uverejní nasledovné náležitosti – formálne náležitosti a podmienky poskytnutia príspevku. Vyššie uvedené obligatórne náležitosti výzvy nemôžu byť nahradené odkazom na iný dokument.

Zmena / zrušenie výzvy

Podrobný popis ako postupovať pri zmene výzvy, resp. pri zrušení výzvy je uvedený v Systéme riadenia CLLD 2014-2020. Všetky uvedené náležitosti vo Výzve na implementáciu stratégie CLLD MAS Strážovské vrchy budú v súlade so schválenou stratégiou CLLD, príp. Dodatkami k stratégií.

b) postupy hodnotenia ŽoNFP

MAS Strážovské vrchy má definované hodnotiace kritériá pre výber projektov (bodovacie kritériá) a výberové kritériá pre ŽoNFP v zmysle Systému riadenia CLLD, bod 9.2 a 9.3, ktoré sú prílohou Stratégie CLLD.

Procesné úkony – ŽoNFP

Konanie o ŽoNFP, príjem a registrácia ŽoNFP

Žiadateľ doručuje ŽoNFP elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a v písomnej forme na adresu určenú v predmetnej výzve. Dňom doručenia ŽoNFP sa začína konanie o žiadosti. ŽoNFP musí byť podaná riadne, včas a vo forme určenej v zverejnenej výzve. Podrobný opis Konania o Žiadosti o NFP je uvedený v bode 9.5.1 Systému riadenia CLLD 2014-2020.

Formálne náležitosti označenia obálky/balíka rieši výzva na predkladanie ŽoNFP ako i Systém riadenia CLLD 2014-2020 v časti 9.5.2. MAS Strážovské vrchy následne v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP a ostatných podmienok poskytnutia príspevku, určených vo výzve. Po overení splnenia podmienok MAS Strážovské vrchy zaregistruje ŽoNFP v IS AGIS PRV a vykoná overenie ostatných podmienok poskytnutia príspevku. Overenie podmienok predloženia ŽoNFP MAS Strážovské vrchy zaznamená v kontrolnom liste. Po zaregistrovaní ŽoNFP MAS Strážovské vrchy vystaví žiadateľovi Potvrdenie o registrácii žiadosti, ktoré doručí poštou na adresu sídla žiadateľa. Podrobný opis príjmu a registrácie ŽoNFP na úrovni MAS Strážovské vrchy je uvedený v bode 9.5.2 Systému riadenia CLLD 2014-2020.

Podrobný opis kontroly formálnej správnosti ŽoNFP je uvedený v bode 9.5.3 Systému riadenia CLLD 2014-2020. Ďalším krokom je posúdenie vecnej oprávnenosti ŽoNFP. Podrobný opis kontroly vecnej správnosti ŽoNFP je uvedený v bode 9.5.4 Systému riadenia CLLD 2014-2020. Následne MAS zabezpečí odborné hodnotenie, ktoré bude realizované v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení, kapitola 9.5.5.

MAS Strážovské vrchy rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP. Podrobný opis kontroly oprávnenosti výdavkov je uvedený v bode 9.5.5 Systému riadenia CLLD 2014-2020.

Minimálna a maximálna výška oprávnených výdavkov ŽoNFP pre jednotlivé opatrenia/podopatrenia je definovaná v PRV SR 2014-2020, v stratégii CLLD časť 5.3 Akčný plán a vo vyhlásených výzvach MAS Strážovské vrchy. MAS Strážovské vrchy bude vykonávať kontrolu dodržania minimálnej a maximálnej výšky oprávnených výdavkov ŽoNFP. MAS Strážovské vrchy a PPA vykonávajú kontrolu dodržania pravidiel SR a EÚ pri obstarávaní tovarov, služieb, stavebných prác a súvisiacich postupov v zmysle podmienok Systému riadenia PRV SR 2014-2020 v platnom znení a príručky pre žiadateľa, resp. príručky pre prijímateľa. MAS Strážovské vrchy zabezpečí v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP priradenie odborných hodnotiteľov k ŽoNFP, ktorí vykonajú overenie splnenia podmienok poskytnutia príspevku definovaných vo výzve, príručke pre žiadateľa a stratégii CLLD. Hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie v priestoroch určených MAS Strážovské vrchy, pričom nie sú oprávnení odnášať poskytnuté dokumenty mimo priestorov MAS Strážovské vrchy. Podrobný opis odborného hodnotenia ŽoNFP a uplatnenia hodnotiacich kritérií je uvedený v Systéme riadenia CLLD 2014-2020.

c) postupy výberu ŽoNFP

Správna rada MAS Strážovské vrchy zvolí z vopred navrhnutých kandidátov členov Výberovej komisie MAS Strážovské vrchy, ktorí budú vyberať ŽoNFP.

Popis činnosti Výberovej komisie je uvedený v bode 5.1.1 stratégie. MAS SV predloží všetky prijaté ŽoNFP a záverečnú správu z výzvy na PPA v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení a Príručky pre prijímateľa.

Aplikáciou výberových kritérií pre výber projektov, ktorých súčasťou sú rozlišovacie kritéria výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku. Podrobný opis jednokolového procesu výberu ŽoNFP je uvedený v bode 9.6.2 Systému riadenia CLLD 2014-2020. Hodnotiace, rozlišovacie a výberové kritériá sú súčasťou prílohy k stratégii CLLD MAS Strážovské vrchy. Kritériá sú pripravené v súlade so stratégiou CLLD a Systémom riadenia CLLD.

Podrobný opis príjmu a registrácie ŽoNFP na úrovni PPA je uvedený v bode 9.7 Systému riadenia CLLD. Príjem a registrácia ŽoNFP na úrovni PPA okrem iného zahŕňa aj kontrolu formálnej správnosti ŽoNFP, kontrolu vecnej správnosti ŽoNFP a odborné hodnotenie ŽoNFP, podrobný popis je uvedený v Systéme riadenia CLLD bod 9.7.1, 9.7.2 a 9.7.3.

Vydanie rozhodnutia

PPA na základe skutočností zistených v rámci konania o ŽoNFP vydá Rozhodnutie o schválení/ Rozhodnutie o neschválení/ Rozhodnutie o zastavení konania v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení a Príručky pre prijímateľa.

Popis schválenia ŽoNFP, rozhodnutia o schválení ŽoNFP sú uvedené v bode 9.8 Systému riadenia CLLD 2014-2020 a podmienky ukončenia Zmluvy o poskytnutí NFP v bode 9.9 Systému riadenia CLLD 2014-2020.

5.1.2.2 Žiadosti podporované v IROP

V rámci IROP sa uplatňuje proces schvaľovania a výberu ŽoPr (Výzva na predkladanie ŽoPr), ktorý je ustanovený v kapitole 11. Systému riadenia CLLD. Implementačná štruktúra CLLD v rámci IROP je uvedená v bode 11.1 Systému riadenia CLLD.

a) postup vyhlásenia výzvy MAS

Základným metodickým podkladom na predloženie ŽoPr je Výzva na predkladanie ŽoPr. MAS Strážovské vrchy bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, s cieľom dostatočnej informovanosti potenciálnych ReS o možnostiach získania príspevku na financovanie projektov a dosiahnutia dostatočnej pripravenosti predkladaných projektov. MAS Strážovské vrchy zostaví harmonogram výziev na obdobie minimálne jedného kalendárneho roka (obdobie od marca roku „n“ po február roku „n+1“). Harmonogram výziev zverejní MAS Strážovské vrchy i na svojom webovom sídle (www.mas-sv.sk) a zodpovedá za aktuálnosť tohto harmonogramu. MAS Strážovské vrchy pripraví výzvy a dokumenty, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. MAS Strážovské vrchy sa pri príprave výzvy a relevantných dokumentov bude riadiť vzormi formulárov a metodickými pokynmi RO pre IROP. MAS Strážovské vrchy vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle až po odsúhlasení výzvy zo strany RO pre IROP. RO pre IROP zabezpečí zverejnenie informácie o zverejnení výzvy MAS Strážovské vrchy na svojom webovom sídle s aktívnym odkazom na webovú stránku MAS Strážovské vrchy. Výber ŽoPr predložených na základe otvorenej výzvy bude prebiehať v termínoch (kolách) stanovených vo výzve. Podrobné informácie sú súčasťou Systému riadenia CLLD bod 11.2. Podrobný popis postupu MAS Strážovské vrchy pri zmene výzvy, resp. pri zrušení výzvy na predkladanie ŽoPr je uvedený v bode 11.3 Systému riadenia CLLD.

b) postupy hodnotenia ŽoPr

Hodnotiace kritériá ŽoPr:

MAS Strážovské vrchy má vypracované hodnotiace kritériá, ktoré schváli výberová komisia zriadená gestorom CLLD. Súčasťou hodnotiacich kritérií na výber ŽoPr vypracovaných MAS Strážovské vrchy sú aj hodnotiace kritériá ŽoPr definované RO pre IROP. MAS Strážovské vrchy definuje hodnotiace kritériá ŽoPr, v závislosti od charakteru podporovaných projektov v nadväznosti na hodnotiace princípy uvedené pri jednotlivých opatreniach IROP vo výzve na predkladanie ŽoPr, pričom zadefinovanými hodnotiacimi kritériami musia byť overené minimálne nasledujúce oblasti:

- a. Príspevok navrhovaného projektu k cieľom a výsledkom IROP a príslušnej PO;
- b. Navrhovaný spôsob realizácie projektu;
- c. Administratívna a prevádzková kapacita ReS;
- d. Finančná a ekonomická stránka projektu.

Zmena hodnotiacich kritérií vypracovaných MAS Strážovské vrchy podlieha schváleniu zo strany výberovej komisie zriadenej gestorom CLLD. Podrobnejšie informácie sú uvedené v Systéme riadenia CLLD bod 11.4.

Výberové kritériá ŽoPr:

Výberové kritériá MAS Strážovské vrchy sú súčasťou stratégie CLLD ako samostatný materiál.

Procesné úkony – ŽoPr: Schvaľovací proces ŽoPr

ŽoPr je základným dokumentom, ktorým ReS na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoPr žiada spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu. Neoddeliteľnou súčasťou ŽoPr sú povinné prílohy, ktorých minimálne náležitosti definuje MAS Strážovské vrchy vo výzve. Vzor formuláru ŽoPr a prierezovo využívaných príloh ŽoPr vydáva RO pre IROP pre všetky MAS.

Administratívne overenie ŽoPr

MAS Strážovské vrchy zabezpečí príjem ŽoPr odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoPr. Doručením ŽoPr na adresu MAS Strážovské vrchy začína proces výberu ŽoPr. ReS doručuje ŽoPr písomne v určenej forme na adresu sídla MAS Strážovské vrchy určenú vo výzve ako aj v elektronickej forme podľa inštrukcií definovaných vo výzve. Po doručení ŽoPr MAS Strážovské vrchy posúdi splnenie podmienky doručenia ŽoPr riadne, včas a vo forme určenej vo výzve. V prípade, ak ReS nepredložil ŽoPr riadne, včas alebo v určenej forme, MAS Strážovské vrchy oznámi ReS nesplnenie podmienok stanovených vo výzve. Pri ŽoPr, ktoré splnili podmienky doručenia, MAS Strážovské vrchy ďalej overí v rámci administratívneho overenia splnenie každej jednotlivkej podmienky poskytnutia príspevku na základe údajov uvedených v ŽoPr, dostupných zdrojoch pre priame overenie podmienok poskytnutia príspevku a v relevantných prílohách, ktorými ReS preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku. Usporiadanie výkonu administratívnej kontroly ŽoPr je v kompetencii MAS Strážovské vrchy (prostredníctvom vlastných zamestnancov alebo priamo Výberovou komisiou) pri dodržaní zásady štyroch očí. Ďalšie podrobné informácie sú uvedené v Systéme riadenia CLLD bod 11.6.2.

Odborné hodnotenie ŽoPr

MAS Strážovské vrchy v rámci odborného hodnotenia zabezpečí posúdenie ŽoPr minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoPr na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Podrobný popis spôsobu a

postupu odborného hodnotenia bude uvedený v príručke pre hodnotenie ŽoPr odbornými hodnotiteľmi. Pred výkonom odborného hodnotenia MAS Strážovské vrchy zabezpečí, aby boli odborní hodnotitelia oboznámení s podmienkami a o spôsobe výkonu odborného hodnotenia. Počas odborného hodnotenia dodržiavanie pravidiel pre výkon odborného hodnotenia upravených v príručke pre odborných hodnotiteľov zabezpečuje MAS Strážovské vrchy. MAS Strážovské vrchy svojou účasťou nesmie zasahovať do obsahového vyhodnotenia jednotlivých kritérií odborného hodnotenia. Za takýto postup sa nepovažuje to, ak MAS informuje odborných hodnotiteľov o prílohách alebo častiach ŽoPr, ktoré môžu obsahovať informácie relevantné pre výkon odborného hodnotenia. Podrobnejšie informácie sú uvedené v Systéme riadenia CLLD bod 11.6.3.

Kontrola oprávnenosti výdavkov CLLD/IROP

MAS Strážovské vrchy vymedzí oprávnenosť výdavkov, ako aj vecnú náplň oprávnených výdavkov v súlade s IROP v stratégii CLLD, vo výzve a v príručke pre ReS. MAS Strážovské vrchy zodpovedá za transparentnú, jednoznačnú a efektívnu interpretáciu oprávnenosti výdavkov vo vzťahu k IROP. Minimálna a maximálna výška oprávnených výdavkov ŽoPr pre jednotlivé špecifické ciele IROP je definovaná v stratégii CLLD a bude definovaná vo vyhlásených výzvach MAS. Podrobnejšie informácie sú uvedené v Systéme riadenia CLLD bod 11.6.1.3.

c) postupy výberu ŽoPr

Výber ŽoPr

Výberová komisia v súlade s kapitolou 6.1.4.3 overí výsledky administratívnej kontroly ŽoPr (v prípade ak administratívnu kontrolu ŽoPr vykonávajú zamestnanci MAS Strážovské vrchy mimo výberovej komisie) a odborného hodnotenia (hlasovaním vyjadrí súhlas alebo nesúhlas s odborným hodnotením) a následne aplikáciou výberových kritérií, ktorých súčasťou sú rozlišovacie kritéria stanoví poradie ŽoPr od najvyššie umiestnenej ŽoPr (ktorá najvyššou mierou naplňa ciele stratégie CLLD) spĺňajúcej všetky podmienky poskytnutia príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoPr spĺňajúcu všetky podmienky poskytnutia príspevku.

Výberová komisia zaznamená proces aplikácie výberových kritérií v písomnej podobe. Po ukončení procesu výberu ŽoPr výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoPr, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoPr na schválenie.

Protokol o výbere ŽoPr MAS Strážovské vrchy musí byť podpísaný štatutárnym orgánom MAS a osobami, podieľajúcimi sa na schvaľovaní ŽoPr na MAS Strážovské vrchy. Vzor protokolu s minimálnymi obsahovými náležitosťami vydá RO pre IROP.

Overenie výberu ŽoPr vykonanej MAS

RO pre IROP posúdi splnenie podmienok administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr MAS na základe predloženého Protokolu o výbere ŽoPr a samotných ŽoPr. RO pre IROP vykoná overenie administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr na základe náhodného výberu v rozsahu podľa rizikovej analýzy. Podrobný postup overenia výberu ŽoPr upravuje RO pre IROP v IMP a jeho cieľom je primerane sa uistiť o skutočnosti, že MAS Strážovské vrchy dodržala všetky postupy.

V prípade, že RO pre IROP nezistí žiadne závažné nedostatky v procese schvaľovania ŽoPr, resp. takéto overenie nebolo s ohľadom na rizikovú analýzu vykonané, zašle MAS Strážovské vrchy písomný súhlas so zaslaním oznámenia o schválení ŽoPr príslušným ReS.

Zmluva s užívateľom

Po odoslaní oznámení o schválení ŽoPr MAS Strážovské vrchy (v súlade s podmienkami uvedenými v zmluve o poskytnutí NFP uzatvorenej medzi RO pre IROP a MAS) zabezpečí uzatvorenie zmluvy s užívateľom (ReS), ktorá upraví práva a povinnosti medzi MAS Strážovské vrchy a ReS. Zmluva s užívateľom sa uzatvára podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka v nadväznosti na § 25 ods. 1 zák. č. 292/2014 Z.z.

MAS Strážovské vrchy zabezpečí zverejnenie zmluvy s užívateľom v centrálnom registri zmlúv. Deň nasledujúci po dni jej prvého zverejnenia je dňom účinnosti zmluvy s užívateľom a ReS sa stáva užívateľom. Zároveň sú od tohto dňa obe zmluvné strany viazané ustanoveniami zmluvy s užívateľom.

Úplné a podrobné informácie týkajúce sa výberu ŽoPr, overenia výberu ŽoPr vykonanej MAS a zmluvy s užívateľom, ktorými sa MAS Strážovské vrchy riadi sú uvedené v Systéme riadenia CLLD bod 11.7, 11.8 a 11.9.

5.2. Akčný plán

Akčný plán je bližšou špecifikáciou opatrení určených na dosiahnutie cieľov stratégie. Stanovuje, aké aktivity a opatrenia budú realizované a za akých podmienok, kto bude zodpovedať za ich realizáciu a predbežný finančný odhad nákladov. Akčný plán neuvádza konkrétne projekty.

Akčný plán je zoznamom konkrétnych krokov, realizáciou ktorých sa dosiahnu stanovené ciele stratégie. Zároveň uvádza základné podmienky ich realizácie zodpovedajúce PRV a IROP a ich nadväzujúcej riadiacej dokumentácie. Akčný plán stratégie CLLD je rozdelený na opatrenia financované z rozpočtu EFRR, opatrenia financované z rozpočtu EPFRV a opatrenia financované z iných zdrojov, vrátane zdrojov MAS.

Tabuľka č. 30 A Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 1: Podpora investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (opatrenie PRV 6.4)
Priradenie kódu opatrenia ¹	Kód opatrenia 6 Kód podopatrenia 6.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Sekundárna FO predominantná – 6A, 5C Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6A. Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 1.1: Zlepšenie podmienok pre podnikanie v cestovnom ruchu
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby: Zvýšiť tvorbu pracovných miest Zvýšiť prílev turistov, zvýšiť podiel pobytových turistov pred jednodňovými, diverzifikovať ponúkané služby a zvýšiť dopyt po službách Podporiť diverzifikáciu poľnohospodárskych podnikov smerom k cestovnému ruchu Stabilizovať zdroje poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov a MSP (zavádzať moderné inovačné technológie, zvýšenie produkcie živočíšnej výroby, zvyšovať produkciu s vyššou pridanou hodnotou, diverzifikácia)
Rozsah a oprávnené činnosti	Rozsah činností a oprávnené činnosti: Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.
Oprávnení prijímatelia	A. v prípade investícií spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou (oblasť 1): Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z lesníckej výroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok

¹ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%, ktoré obhospodarujú lesy vo vlastníctve: ○ súkromných vlastníkov a ich združení; ○ obcí a ich združení; ○ Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. • Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%. • Nepoľnohospodárske, nelesnícke a neakvakultúrne² mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach (v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014). • Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky v zmysle Prílohy I nariadenia (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania Žiadosti o NFP (ďalej len „ŽoNFP“), predstavuje minimálne 30%. B. Oprávnenými žiadateľmi (konečnými prijímateľmi) v prípade investícií spojených so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ uvedenej v prílohe 3.6 tejto výzvy, vrátane využívania OZE (oblasť 3): • Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby (mikropodniky, malé, stredné a veľké podniky v zmysle Prílohy I nariadenia (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej prvovýroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%. • Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z lesníckej výroby na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%, ktoré obhospodarujú lesy vo vlastníctve: ○ súkromných vlastníkov a ich združení; ○ obcí a ich združení; ○ Cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním. • Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle Prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry), ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, predstavuje minimálne 30%.
Intenzita pomoci ³	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky: 45 % Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre stredné podniky: 35 % Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre veľké podniky: 25 %
Oprávnené výdavky	<i>Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najsôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</i>

² Nepoľnohospodárskym, nelesníckym a neakvakultúrnym podnikom sa rozumie aj poľnohospodársky, lesnícky a akvakultúrny podnik, ktorého podiel ročných tržieb/príjmov z akvakultúry/lesníctva/poľnohospodárstva na celkových tržbách/príjmoch, za predchádzajúci rok pred rokom podania ŽoNFP, je menší ako 30%.

³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	- výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s oprávnenými činnosťami v rámci tohto podopatrenia -poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky – max. do 15% z výšky projektu; Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov. Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. Činnosť 2: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zariadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku na jeden projekt je 20 000. Maximálna výška príspevku na jeden projekt je 50 000.					
Finančný plán	Región ⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	222 222,22	75 000,00	25 000,00	122 222,22	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	222 222,22	75 000,00	25 000,00	122 222,22	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁵	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií a hlavné zásady výberu operácií sú uvedené v dokumente MAS Strážovské vrchy s názvom: „Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020“.					
Povinné prílohy stanovené MAS ⁶	Povinné prílohy stanovené MAS budú určené vo výzve na predkladanie žiadostí.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	Vlastný	Počet podnikov, ktoré prijali pomoc na investície do nepoľnohospodárskych aktivít	počet	0	2	
	6.4	Celkové verejné výdavky	EUR	0,00	100 000,00	
	6.4	Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom	počet	0	1	

⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁶ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

	Vlastný	Počet zmodernizovaných objektov (6.4)	ks	0	1
	6.4	Počet investícií do rozvoja rekreačných a relaxačných činností (6.4)	ks	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	Február 2018				

Pozn.:

- Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna výška NFP na 1 projekt (okrem aktivít zameraných na chod MAS a animácie) je 100 000 EUR z celkových oprávnených výdavkov na projekt.
- Vyššie uvedená tabuľka č. 4 slúži na opis všetkých opatrení stratégie CLLD, t.z. aj z iných zdrojov, pričom každé opatrenie je definované v samostatnej tabuľke.
- V prípade, ak MAS v stratégii CLLD definuje aj iné EŠIF a s tým súvisiace čerpanie z iných finančných zdrojov, uplatňujú sa podmienky a kritéria oprávnenosti platné pre dané EŠIF. V tomto prípade sú zdroje alokované nad rámec EPFRV a EFRR v rámci stratégie CLLD. Musí byť však zabezpečená vzájomná doplnkovosť a synergia a zamedzené duplicitné financovanie.
- V rámci IROP, aktivity špecifického cieľa 5.1.1 Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev je možné rozdeliť v závislosti od priorít a opatrení definovaných v stratégii CLLD. Napríklad, ak MAS v stratégii CLLD definuje ako prioritu podporu podnikania, jej špecifickými cieľmi môžu byť napr. podpora existujúcich podnikateľov, podpora zakladania podnikov, podpora inovatívnych podnikov apod., ktoré budú následne napĺňané prostredníctvom špecifického cieľa 5.1.1.
- Pri stanovení merateľných ukazovateľov v tabuľke č. 4 v časti „Merateľné ukazovatele projektu“ sa uvádza kód daného opatrenie, resp. podopatrenia PRV (ako v druhom riadku danej tabuľky).
- V tabuľke č. 4 MAS definuje aj podmienky podopatrenia pre chod MAS v rámci PRV SR 2014 – 2020

Tabuľka č. 31 B Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 4: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov (IROP 5.1.1)
Priradenie kódu opatrenia ⁷	-

⁷ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií					
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 2.2: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií					
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby: Zvýšiť tvorbu pracovných miest Využiť potenciál prihraničného regiónu a posilniť nadnárodnú a prihraničnú spoluprácu					
Rozsah a oprávnené činnosti	zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev					
Oprávnení prijímateľa	-samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH -mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH					
Intenzita pomoci ⁸	súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci: 90% súkromný sektor v rámci schém pomoci de minimis: 55%					
Oprávnené výdavky	A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest B.) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku na jeden projekt je 5 000 €. Maximálna výška príspevku na jeden projekt je 50 000 €.					
Finančný plán	Región ⁹	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	529 028,22	325 615,52	0,00	266 412,70	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	383 077,08 529 028,22	325 615,52	0,00	57 461,56 266 412,70	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ¹⁰	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií a hlavné zásady výberu operácií sú uvedené v dokumente MAS Strážovské vrchy s názvom: „Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020“.					
Povinné prílohy stanovené MAS ¹¹	Povinné prílohy stanovené MAS budú určené vo výzve na predkladanie žiadostí.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	CO08	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch (5.1.1)	FTE	0	7	
	CO29	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre firmu nové (5.1.1)	počet	0	1	
	CO28	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre trh nové (5.1.1)	počet	0	1	

⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

¹⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹¹ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

	CO28	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora (5.1.1)	počet	0	5
Indikativný harmonogram výziev	Február 2018				

Tabuľka č. 32 C Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 6: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (PRV 7.2)
Priradenie kódu opatrenia ¹²	Kód opatrenia 7 Kód podopatrenia 7.2
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6B. Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 3.1: Zlepšenie stavu základnej miestnej infraštruktúry
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšiť TI potrebnú pre rozvoj podnikania, CR a kvalitu života obyvateľov a zlepšiť dopravné spojenie a dostupnosť medzi obcami a okolitými centrami rozvoja
Rozsah a oprávnené činnosti	výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.
Oprávnení prijímatelia	obce vo vidieckych oblastiach, spadajúce do územia MAS Strážovské vrchy združenia obcí s právnou subjektivitou, spadajúce do územia MAS Strážovské vrchy
Intenzita pomoci ¹³	Výška podpory z celkových oprávnených nákladov: 100%,
Oprávnené výdavky	<i>Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najsôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</i> -výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; -poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky – max. do 15% z výšky projektu;

¹² Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

¹³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Minimálna výška príspevku na jeden projekt je 5 000. Maximálna výška príspevku na jeden projekt je 20 000.					
Finančný plán	Región ¹⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	70 000,00	52 500,00	17 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	70 000,00	52 500,00	17 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ¹⁵	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií a hlavné zásady výberu operácií sú uvedené v dokumente MAS Strážovské vrchy s názvom: „Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020“.					
Povinné prílohy stanovené MAS ¹⁶	Povinné prílohy stanovené MAS budú určené vo výzve na predkladanie žiadostí.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	Vlastný	Počet projektov investujúcich do malej infraštruktúry vrátane obnoviteľných zdrojov	počet	0	4	
	7.2, 7.4, 7.5	Celkové verejné výdavky	EUR	0,00	350 000,00	
	Vlastný	Počet vystavených a zrekonštruovaných miestnych komunikácií (7.2)	počet	0	1	
	Vlastný	Počet vystavených a zrekonštruovaných chodníkov (7.2)	počet	0	1	
	Vlastný	Počet novoupravených verejných priestranstiev (7.2)	počet	0	1	
Indikatívny harmonogram výziev	December 2017					

Tabuľka č. 33 D Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 7: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV 7.4)
Priradenie kódu opatrenia ¹⁷	Kód opatrenia 7 Kód podopatrenia 7.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková – 6A, 3A, 5C, P4
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6B. Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 3.2: Zlepšenie kvality a dostupnosti miestnych základných služieb Opatrenie prispieva k prierezovým cieľom PRV Životné prostredie, Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu

¹⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

¹⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹⁶ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

¹⁷ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšiť starostlivosť o kultúrno-historické pamiatky Zlepšenie podmienok pre voľnočasové aktivity obyvateľov, vytvárať spoločné priestory pre komunitnú činnosť Zvýšiť záujem obyvateľov o veci verejné a podporovať rozvoj občianskej spoločnosti
Rozsah a oprávnené činnosti	investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
Oprávnení prijímatelia	obce vo vidieckych oblastiach, spadajúce do územia MAS Strážovské vrchy združenia obcí s právnou subjektivitou, spadajúce do územia MAS Strážovské vrchy
Intenzita pomoci ¹⁸	Výška podpory z celkových oprávnených nákladov: 100%,
Oprávnené výdavky	<i>Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskeôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</i> - výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce; - poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky – max. do 15% z výšky projektu;
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálna výška príspevku na jeden projekt je 5 000 €. Maximálna výška príspevku na jeden projekt je 50 000 €</i>
Finančný plán	Región ¹⁹
	Spolu
	EÚ
	ŠR
Finančný plán	MR
	280 000,00
	210 000,00
	70 000,00
Finančný plán	VR
	0,00
	0,00
	0,00
Finančný plán	Spolu
	280 000,00
	210 000,00
	70 000,00
Finančný plán	VZ
	0,00
	0,00
	0,00
Finančný plán	iné
	0,00
	0,00
	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a	<i>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií a hlavné zásady výberu operácií sú uvedené v dokumente MAS Strážovské vrchy s názvom: „Výberové kritériá pre výber projektov,</i>

¹⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ²⁰	hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020 ²¹ .				
Povinné prílohy stanovené MAS ²¹	Povinné prílohy stanovené MAS budú určené vo výzve na predkladanie žiadostí.				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	Vlastný	Počet projektov podporujúcich miestne základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	počet	0	6
	7.2, 7.4, 7.5	Celkové verejné výdavky	EUR	0,00	350 000,00
	Vlastný	Počet vystavaných alebo modernizovaných športovísk a ihrísk (7.4)	počet	0	2
	Vlastný	Počet vystavaných alebo modernizovaných objektov spoločenského významu (7.4)	počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	December 2017				

Tabuľka č. 34 E Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 9: Investície do rozvoja základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (IROP 5.1.2)
Priradenie kódu opatrenia ²²	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 3.3: Zlepšenie udržateľných vidiecko-mestských vzťahov
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšiť TI potrebnú pre rozvoj podnikania, CR a kvalitu života obyvateľov a zlepšiť dopravné spojenie a dostupnosť medzi obcami a okolitými centrami rozvoja Využiť potenciál prihraničného regiónu a posilniť nadnárodnú a prihraničnú spoluprácu Zlepšenie podmienok pre voľnočasové aktivity obyvateľov, vytvárať spoločné priestory pre komunitnú činnosť Zlepšiť starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľstva Zvýšiť záujem obyvateľov o veci verejné a podporovať rozvoj občianskej spoločnosti
Rozsah a oprávnené činnosti	1. dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel 2. sociálne služby a komunitné služby 3. infraštruktúra vzdelávania 4. rekonštrukcia vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu v aglomeráciách do 2 000 EO

²⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²¹ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

²² Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	5. rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO 6. budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS 7. budovanie a rekonštrukcia verejných kanalizácií a budovanie a rekonštrukcia čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO					
Oprávnení prijímatelia	- obce - združenia miest a obcí					
Intenzita pomoci ²³	Obce, združenia miest a obcí 95 %					
Oprávnené výdavky	-výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom -nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie -zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod -zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia -zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb -rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb -infraštruktúra komunitných centier -vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ -skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení -rekonštrukcia vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu v aglomeráciách do 2 000 EO -rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO -budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS -budovanie a rekonštrukcia verejných kanalizácií a budovanie a rekonštrukcia čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	<i>Minimálna výška príspevku na jeden projekt je 5 000 €.</i> <i>Maximálna výška príspevku na jeden projekt je 30 000 €.</i>					
Finančný plán	Región ²⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	63 157,89	60 000,00	0,00	3 157,89	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	63 157,89	60 000,00	0,00	3 157,89	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ²⁵	<i>Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií a hlavné zásady výberu operácií sú uvedené v dokumente MAS Strážovské vrchy s názvom: „Výberové kritériá pre výber projektov, hodnotiace a rozlišovacie kritériá pre výber projektov pre projektové opatrenia PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020“.</i>					
Povinné prílohy stanovené MAS ²⁶	<i>Povinné prílohy stanovené MAS budú určené vo výzve na predkladanie žiadostí.</i>					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	

²³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

²⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁶ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

	O0158	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry (5.1.2)	počet	0	2
	Vlastný	Počet zmodernizovaných a zrekonštruovaných zastávok, staníc, parkovísk (5.1.2)	počet	0	1
	Vlastný	Počet zmodernizovaných učební ZŠ (5.1.2)	počet	0	0
	Vlastný	Počet skvalitnených a rozšírených MŠ (5.1.2)	počet	0	1
	Vlastný	Novovybudované alebo zmodernizované existujúce zariadenia pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb – verejný sektor (5.1.2)	počet	0	0
Indikatívny harmonogram výziev	December 2017				

Tabuľka č. 35 F Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 10: Financovanie prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS (IROP 5.1.1)
Priradenie kódu opatrenia ²⁷	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 4.1: Zabezpečenie financovania prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS a nákladov na animáciu
Zdôvodnenie výberu	Jedná sa o prierezové opatrenie naplňujúce všetky Priority aj Špecifické ciele, nakoľko jeho cieľom je zabezpečovať implementáciu stratégie.
Rozsah a oprávnené činnosti	IROP - Špecifický cieľ č. 5.1.1 sa dosiahne realizáciou nasledovných aktivít: - financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: A.) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie), B.) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD. C.) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky), E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina
Intenzita pomoci ²⁸	v súlade so Stratégiou financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020/IROP
Oprávnené výdavky	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: A.) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie),

²⁷ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

²⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	B.) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD. C.) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky), E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS).					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Prevádzkové náklady na chod MAS bez animácie Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja					
Finančný plán	Región ²⁹	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	148 421,05	141 000,00	0,00	7 421,05	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	148 421,05	141 000,00	0,00	7 421,05	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ³⁰	- Zásady výberu operácií – netýka sa. Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií – netýka sa					
Povinné prílohy stanovené MAS ³¹	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	O0241	Počet podporených MAS (5.1.1)	počet	0	1	
	Vlastný	Počet vytvorených pracovných miest (5.1.1)	počet	0	1	
	Vlastný	Počet vzdelávacích aktivít pre zamestnancov a členov MAS (5.1.1)	počet	0	3	
Indikatívny harmonogram výziev	-					

Tabuľka č. 36 G Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Opatrenie č. 11: Financovanie nákladov súvisiacich s oživovaním stratégie CLLD (opatrenie PRV 19.4)
Priradenie kódu opatrenia ³²	Kód opatrenia 19 Kód podopatrenia 19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;
Ciele opatrenia	Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu stratégie CLLD 4.1: Zabezpečenie financovania prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS a nákladov na animáciu
Zdôvodnenie výberu	PRV - Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených MAS ako aj náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.

²⁹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

³⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³¹ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

³² Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené sú aktivity spojené s riadením uskutočňovania, animáciou a oživovaním stratégií CLLD.					
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.					
Intenzita pomoci ³³	Výška podpory z celkových oprávnených nákladov: 100%,					
Oprávnené výdavky	Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady na oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja					
Finančný plán	Región ³⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	26 000,00	19 500,00	6 500,00	0,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Spolu	26 000,00	19 500,00	6 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ³⁵	- Zásady výberu operácií – netýka sa. Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií – netýka sa					
Povinné prílohy stanovené MAS ³⁶	-					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	19.4	Celkové výdavky na podporu prevádzkových nákladov Chod miestnej akčnej skupiny a animácie stratégie miestneho rozvoja	EUR	26 000,00	26 000,00	
	Vlastný	Počet vzdelávacích aktivít MAS (19.4)	počet	0	3	
Indikatívny harmonogram výziev	-					

Časť B.) Akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu MAS

V tejto časti MAS stanovuje len opatrenia, ktoré budú realizované MAS v prípade, ak splní míľniky pre získanie dodatočnej výkonnostnej alokácie v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD. Akčný plán časti B) bude rozdelený na opatrenia financované z rozpočtu EFRR a

³³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

³⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁶ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

opatrenia financované z rozpočtu EPFRV. Opatrenia pre časť B) budú stanovené pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu. Dodatočnou výkonnostnou alokáciou sa môže navýšiť alokácia pre MAS a to až do výšky 1,9 násobku základnej alokácie v zmysle ustanovení kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD, pričom opatrenia musia vychádzať z analýzy zdrojov územia, zohľadňovať závery SWOT analýzy a potreby územia, berúc do úvahy stanovené ciele stratégie CLLD. Dodatočná výkonnostná alokácia zahŕňa aj výdavky na chod MAS a animácie.

Akčný plán časti B) bude rozdelený na opatrenia financované z rozpočtu EFRR a opatrenia financované z rozpočtu EPFRV. Opatrenia, ktoré MAS naplánujú musia byť v súlade s príslušnými článkami nariadenia (EÚ) č. 1305/2013, s cieľmi politiky rozvoja vidieka a musia zohľadňovať dohodnuté pravidlá komplementarity³⁷ v rámci CLLD medzi PRV a IROP (medzi fondmi EPFRV a EFRR), ako aj dodržiavať podmienku, že rovnaký výdavok nesmie byť financovaný z viacerých zdrojov. Niektoré opatrenia definované v nariadení (EÚ) č. 1305/2013 sú pre MAS neoprávnené z dôvodu ich charakteru – ide o tzv. neprojektové opatrenia, ako aj projektové opatrenia, ktorých realizácia je vhodná na národnej úrovni a nie je žiaduca pre úroveň lokálnu. Pre PRV ako aj pre IROP platí, že maximálna výška NFP na 1 projekt (okrem aktivít zameraných na chod MAS a animácie) je 100 000 EUR z celkových oprávnených výdavkov na projekt.

V tabuľke č. 4.Y, resp. 4.Z MAS definuje aj podopatrenie 19.4. Podpora na prevádzkové náklady a oživenie, resp. ŠC 5.1.1 časť Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD v závislosti od toho, z ktorého fondu (EPFRV a EFRR) budú výdavky oprávnené.

Tabuľka č. 37 Y: Opatrenie PRV - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	Opatrenie č. 3: Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (opatrenie PRV 4.2)
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	Sekundárna FO predominantná – 3A <i>Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A</i>
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zvýšiť tvorbu pracovných miest Stabilizovať zdroje poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov a MSP (zavádzať moderné inovačné technológie, zvýšenie produkcie živočíšnej výroby, zvyšovať produkciu s vyššou pridanou hodnotou, diverzifikácia) Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 3a. Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu: Stabilizácia príjmov a zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a potravinárstva Rozsah činností a oprávnené činnosti: 1. výstavba vrátane prípravy staveniska, rekonštrukcia a modernizácia objektov súvisiacich so spracovaním, skladovaním, uvádzaním na trh a/alebo vývojom poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane kancelárií (sklady obalových materiálov, čistiacich a dezinfekčných prostriedkov a pomôcok); 2. obstaranie, rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, vrátane laboratórneho vybavenia a detektorov kovov v

³⁷ V rámci stratégie CLLD bude dochádzať k synergii a doplnkovosti medzi fondmi EPFRV a EFRR. MAS v rámci svojej stratégie CLLD zahŕňa obidva fondy, pričom v rámci jednotlivých fondov bude na úrovni programov špecifikovaná oblasť zamerania daného fondu. Doplnkovosť a pridaná hodnota operácií implementovaných v rámci stratégie CLLD voči ostatným operáciám realizovaným z iných opatrení PRV a IROP bude zabezpečená na úrovni činností, príjemcov a veľkosťou investícií.

	rámci procesu spracovania, skladovania, uvádzania na trh produktov a /alebo vývoja poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, vrátane produktov s chráneným označením pôvodu, chráneným zemepisným označením a zaručených tradičných špecialít podľa osobitného predpisu (nariadenie EÚ č. 1151/2012, nariadenie (EÚ) č. 1308/2013); 3. stavebné alebo technologické investície na vytvorenie alebo modernizáciu miestnej zbernej siete - príjem, skladovanie, úprava, triedenie a balenie; 4. nákup chladiarenských, mraziarenských alebo termoizolačných nákladných, osobných alebo špeciálnych automobilov, prívesov a návesov, nákladných automobilov a prívesov (návesov) špecializovaných na prepravu zvierat (aj nad 3,5 t), manipulačných vozíkov v súvislosti so spracovaním, resp. uvádzaním na trh 5. zavedenie technológií a postupov s cieľom vytvoriť nové alebo kvalitnejšie výrobky a otvorenie nových trhov, najmä v súvislosti s krátkym dodávateľským reťazcom vrátane podpory uvádzania výrobkov na trh alebo vypracovania programov správnej výrobnéj praxe; 6. stavebné alebo technologické investície podporujúce lepšie využitie alebo elimináciu vedľajších produktov alebo odpadu a čistiarne odpadových vôd; 7. investície v súvislosti s výrobou a miešaním krmív z poľnohospodárskych produktov 8. investície na vybudovanie a zariadenie vlastných podnikových predajní; 9. investície do zlepšenia pracovného prostredia pre zamestnancov (hygienické zariadenia, jedálne, odpočívárne, klimatizácia).			
Finančný plán	Región ³⁸	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	155 555,56	70 000,00	85 555,56
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	155 555,56	70 000,00	85 555,56
Názov opatrenia	Opatrenie č. 6: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (PRV 7.2)			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšiť TI potrebnú pre rozvoj podnikania, CR a kvalitu života obyvateľov a zlepšiť dopravné spojenie a dostupnosť medzi obcami a okolitými centrami rozvoja Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6B. Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu : Rozvoj základnej infraštruktúry a miestnych služieb Rozsah činností a oprávnené činnosti: výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.			
Finančný plán	Región ³⁹	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	50 000,00	50 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	50 000,00	50 000,00	0,00

³⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

³⁹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Názov opatrenia	Opatrenie č. 7: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV 7.4)			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	Sekundárna FO predominantná – 6B <i>Sekundárna FO doplnková – 6A, 3A, 5C, P4</i>			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšiť starostlivosť o kultúrno-historické pamiatky Zlepšenie podmienok pre voľnočasové aktivity obyvateľov, vytvárať spoločné priestory pre komunitnú činnosť Zvýšiť záujem obyvateľov o veci verejné a podporovať rozvoj občianskej spoločnosti Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6B. Opatrenie prispieva k špecifickému cieľu : Rozvoj základnej infraštruktúry a miestnych služieb Opatrenie prispieva k prierezovým cieľom PRV Životné prostredie, Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu Rozsah činností a oprávnené činnosti: investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.			
Finančný plán	Región ⁴⁰	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	170 000,00	170 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	170 000,00	170 000,00	0,00
Názov opatrenia	Opatrenie č. 2: Investície na budovanie infraštruktúry a služieb cestovného ruchu (PRV 7.5)			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	Sekundárna FO predominantná – 6B <i>Sekundárna FO doplnková – 6A</i>			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zvýšiť prílev turistov, zvýšiť podiel pobytových turistov pred jednodňovými, diverzifikovať ponúkané služby a zvýšiť dopyt po službách Zlepšiť TI potrebnú pre rozvoj podnikania, CR a kvalitu života obyvateľov a zlepšiť dopravné spojenie a dostupnosť medzi obcami a okolitými centrami rozvoja Opatrenie prispieva k fokusovej oblasti 6B. Opatrenie prispieva k špecifickým cieľom : Zlepšenie poskytovania služieb vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky Zlepšenie infraštruktúry cestovného ruchu			

⁴⁰ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	Rozsah činností a oprávnené činnosti: investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabulí v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKy a pod.; budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.			
Finančný plán	Región ⁴¹	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	21 000,00	21 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	21 000,00	21 000,00	0,00
Názov opatrenia	Opatrenie č. 11: Financovanie nákladov súvisiacich s oživovaním stratégie CLLD (opatrenie PRV 19.4)			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach;			
Rozsah a oprávnené činnosti	PRV - Podpora v rámci operácie bude poskytovaná na prevádzkovú a administratívnu činnosť schválených MAS ako aj náklady v súvislosti s oživovaním stratégie miestneho rozvoja, t.j. propagácia stratégie a informovanosť o dotknutom území.			
Finančný plán	Región ⁴²	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	23 000,00	23 000,00	0,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	23 000,00	23 000,00	0,00

Tabuľka č. 38 Z: Opatrenia IROP - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	Opatrenie č. 4: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov (IROP 5.1.1)			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zvýšiť tvorbu pracovných miest Využiť potenciál prihraničného regiónu a posilniť nadnárodnú a prihraničnú spoluprácu Opatrenie prispieva k špecifickým cieľom : Zvýšenie zamestnanosti podporou podnikania a inovácií Oprávnené činnosti: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev Oprávnené výdavky: A.) obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest B.) nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb			
Finančný plán	Región ⁴³	Spolu	EÚ a ŠR	VZ

⁴¹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁴² Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁴³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	MR	327 272,73	180 000,00	147 272,73
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	327 272,73	180 000,00	147 272,73
Názov opatrenia	Opatrenie č. 5: Podpora na marketingové aktivity a sieťovanie (IROP 5.1.1)			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zvýšiť tvorbu pracovných miest Využiť potenciál prihraničného regiónu a posilniť nadnárodnú a prihraničnú spoluprácu Opatrenie prispieva k špecifickým cieľom : Zvýšenie zamestnanosti podporou podnikania a inovácií Oprávnené činnosti: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev Oprávnené výdavky: C.) podpora marketingových aktivít D.) podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností			
Finančný plán	Región ⁴⁴	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	19 058,82	16 200,00	2 858,82
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	19 058,82	16 200,00	2 858,82
Názov opatrenia	Opatrenie č. 9: Investície do rozvoja základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (IROP 5.1.2)			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšiť TI potrebnú pre rozvoj podnikania, CR a kvalitu života obyvateľov a zlepšiť dopravné spojenie a dostupnosť medzi obcami a okolitými centrami rozvoja Využiť potenciál prihraničného regiónu a posilniť nadnárodnú a prihraničnú spoluprácu Zlepšenie podmienok pre voľnočasové aktivity obyvateľov, vytvárať spoločné priestory pre komunitnú činnosť Zlepšiť starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľstva Zvýšiť záujem obyvateľov o veci verejné a podporovať rozvoj občianskej spoločnosti Opatrenie prispieva k špecifickým cieľom : Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi rozvojovými centrami a ich zázemím Oprávnené činnosti: 1. dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel 2. sociálne služby a komunitné služby 3. infraštruktúra vzdelávania 4. rekonštrukcia vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu v aglomeráciách do 2 000 EO			

⁴⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	5. rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO 6. budovanie verejných vodovodov, okrem prípadov ich súbežnej výstavby s výstavbou verejnej kanalizácie v aglomeráciách do 2 000 EO podľa aktualizovaného Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS 7. budovanie a rekonštrukcia verejných kanalizácií a budovanie a rekonštrukcia čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách do 2 000 EO			
Finančný plán	Región ⁴⁵	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	130 526,32	124 000,00	6 562,32
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	130 526,32	124 000,00	6 562,32
Názov opatrenia	Opatrenie č. 8: Investície v oblasti sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania (IROP 5.1.2)			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach			
Rozsah a oprávnené činnosti	Opatrenie reaguje na nasledovné potreby : Zlepšenie podmienok pre voľnočasové aktivity obyvateľov, vytvárať spoločné priestory pre komunitnú činnosť Zlepšiť starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľstva Zvýšiť záujem obyvateľov o veci verejné a podporovať rozvoj občianskej spoločnosti Opatrenie prispieva k špecifickým cieľom : Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi rozvojovými centrami a ich zázemím Oprávnené činnosti: sociálne služby a komunitné služby			
Finančný plán	Región ⁴⁶	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	110 372,60	104 853,97	5 518,63
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	110 372,60	104 853,97	5 518,63
Názov opatrenia	Opatrenie č. 10: Financovanie prevádzkových nákladov súvisiacich s chodom MAS (IROP 5.1.1)			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	Jedná sa o prierezové opatrenie naplňajúce všetky Priority aj Špecifické ciele, nakoľko jeho cieľom je zabezpečiť implementáciu stratégie. IROP - Špecifický cieľ č. 5.1.1 sa dosiahne realizáciou nasledovných aktivít: - financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD: A.) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie), B.) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD. C.) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS, D.) finančné náklady (napr. bankové poplatky),			

⁴⁵ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁴⁶ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	E.) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS),			
Finančný plán	Región ⁴⁷	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	134 000,00	127 300,00	6 700,00
	VR	0,00	0,00	0,00
	Spolu	134 000,00	127 300,00	6 700,00

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Monitorovanie a hodnotenie je potrebné na posúdenie či sú napĺňané ciele stratégie. Kombinácia jasných a merateľných zámerov pre výstupy alebo výsledky a konkrétnych činností na hodnotenie umožnilo MAS Strážovské vrchy vypracovať omnoho konkrétnejšiu a realistickejšiu stratégiu, pričom sa predpokladá, že bude spoľahlivejšia a pružnejšia.

HODNOTIACI RÁMEC

Hodnotiaci rámec slúži ako nástroj hodnotenia stratégie CLLD. Obsahuje plán, druhy, postupy hodnotenia stratégie CLLD a spôsob zapracovania výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD. V rámci hodnotiaceho rámca bude MAS dodržiavať aj sedem kľúčových znakov LEADER a to nasledovným spôsobom:

Znak č. 1. Oblasť stratégie miestneho rozvoja

MAS Strážovské vrchy predstavuje spoločensky súdržné územie, ktoré charakterizujú spoločné tradície a potreby. MAS nebude rozširovať členskú základňu o obce, ktoré by nespĺňali túto podmienku.

Znak č. 2. Prístup zdola nahor

MAS Strážovské vrchy pri vypracovaní stratégie CLLD vyzvala miestnych aktérov, aby sa zapájali do jej tvorby a zúčastňovali sa tak na rozvoji územia. Tento prístup prebehol formou mobilizácie miestneho obyvateľstva na identifikáciu silných a slabých stránok územia, príležitostí a hrozieb a na definíciu problémových oblastí a projektových zámerov. Princíp zdola nahor sa bude uplatňovať aj pri výbere vhodných projektov na realizáciu stratégie. MAS sa nebude odkláňať od tohto princípu.

Znak č. 3. Verejno-súkromné partnerstvá: Miestne akčné skupiny MAS

⁴⁷ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Združenie je verejno-súkromným partnerstvom. Jej členmi sú zástupcovia zo záujmovej skupiny verejného, podnikateľského a občianskeho sektora. Zastúpenie je vyvážené, pričom žiadna záujmová skupina nemá viac ako 49 % hlasovacích práv. Združenie používa vo svojom názve pojem miestna akčná skupina.

Znak č. 4. Uľahčovanie inovácie

Stratégia CLLD obsahuje prvky inovácie, pričom ona taktiež predstavuje inováciu pre územie. MAS zvýhodní inovatívne prvky v žiadostiach o nenávratný finančný príspevok.

Znak č. 5. Integrované a viacsektorové akcie

Aktivity a projekty, ktoré sa budú realizovať prostredníctvom implementácie stratégie, budú vzájomne prepojené a koordinované ako súdržný celok. Stratégia spája aktérov z územia, ktorí majú rôzne zamerania a ktorí pôsobia v rôznych oblastiach.

Znak č. 6. Vytváranie sietí

V minulosti sa MAS zúčastňovala pravidelne na výmene skúseností medzi subjektami pôsobiacimi v oblasti LEADER. V budúcnosti plánuje rozširovať svoje kontakty za účelom prenosu osvedčených postupov, šírenia inovácií a budovania na poučeníach z rozvoja vidieka.

Znak č. 7. Spolupráca

MAS sa bude zapájať do projektov spolupráce na národnej a taktiež na nadnárodnej úrovni. Plánuje využívať väzby, ktoré má región s partnermi v rámci Slovenska a tiež v zahraničí, ale bude iniciovať aj vyhľadávanie nových partnerov.

Plán hodnotenia

Cieľom monitorovania stratégie CLLD je sledovanie plnenia jej cieľov pričom výsledky patria k dôležitým informáciám vo vzťahu k fyzickému pokroku realizácie stratégie CLLD. Monitorovacie ukazovatele slúžia pre monitorovanie priebehu a výsledku stratégie CLLD a projektov v rámci jej implementácie. Povinné monitorovacie ukazovatele budú uvedené v zmluve o poskytnutí NFP.

Druhy hodnotenia

MAS je v rámci hodnotenia povinná vykonať:

a) strednodobé hodnotenie (mid-term) v polovici implementácie stratégie CLLD (v roku 2020, najneskôr do 30.6.2020) s cieľom posúdiť výstupy a výsledky intervencie. Posudzuje sa celá stratégia CLLD, pričom výsledok posúdenia a hodnotenia má vplyv na jej aktualizáciu. Strednodobé hodnotenie predkladá MAS spolu so „Správou o implementácii stratégie CLLD“.

b) záverečné hodnotenie (ex-post) na základe vyhodnotenia monitorovacích ukazovateľov s ohľadom na ich prínos pre naplnenie cieľov stratégie CLLD a prínos pre územie MAS. Hodnotenie je zamerané na celkovú účinnosť a efektívnosť vynaloženia finančných prostriedkov EPFRV a EFRR.

Postupy hodnotenia

MAS bude vykonávať monitorovanie projektov, hodnotenie implementácie stratégie a sebahodnotenie stratégie CLLD a činnosti MAS.

Strednodobé (mid-term) a záverečné (ex-post) hodnotenie bude vykonávať nezávislý hodnotiteľ, pričom budú zohľadnené špecifiká v jednotlivých oblastiach sebahodnotenia a taktiež sa vyhodnotí prínos pre územie MAS v oblasti siedmich kľúčových znakov LEADER.

Monitorovanie projektu pozostáva z monitorovania:

- počas realizácie projektu,
- pri ukončení projektu,
- po ukončení projektu,
- počas udržateľnosti projektu.

Projekty, ktoré sa budú realizovať v rámci jednotlivých opatrení stratégie CLLD, sa budú monitorovať pravidelne. MAS SV bude prijímať monitorovacie správy projektov od jednotlivých konečných prijímateľov - predkladateľov projektov v rámci definovaných opatrení PRV SR 2014-2020 a IROP. Zber údajov sa pri niektorých opatreniach bude uskutočňovať formou dotazníkového priebežného zisťovania, ktoré bude v kompetencii MAS SV a bude sa vykonávať 1x ročne, resp. prostredníctvom monitorovacích správ konečného prijímateľa – predkladateľa projektu. Kumulatívne dosiahnuté hodnoty MAS SV budú uvedené v Správe o implementácii stratégie CLLD.

Spôsob monitoringu realizácie projektov:

- a) Hodnoty povinných monitorovacích ukazovateľov bude MAS SV čerpať z monitorovacích správ projektov od jednotlivých konečných prijímateľov
- b) Koneční prijímatelia budú prekladať originál monitorovacej správy projektu spolu s poslednou žiadosťou o platbu (ŽoP) na platobné jednotky pre PRV a IROP, a to doporučene poštou alebo osobne do podateľní. Súčasne konečný prijímateľ predloží kópiu monitorovacej

správy projektu a kópiu záverečnej ŽoP na MAS spolu s vlastnými monitorovacími ukazovateľmi, a to doporučené poštou alebo osobne do Kancelárie MAS SV.

c) Monitorovacia správa projektu bude vypracovaná podľa záväznej osnovy pre opatrenie PRV a IROP, v rámci ktorého konečný prijímateľ realizuje projekt.

d) Monitorovacia správa bude obsahovať hodnoty sledovaných ukazovateľov, priebeh realizácie projektu, problémy pri realizácii projektu, odporúčania pre RO a ďalšie náležitosti, ktoré sú obsahom správy.

e) Hodnoty vlastných monitorovacích ukazovateľov bude MAS čerpať aj z priebežného monitoringu priebehu projektov, ktorý bude vykonávať Monitorovací výbor MAS SV v rámci monitoringu projektov na mieste min. 1-krát ročne počas realizácie projektov.

f) Predmetom monitoringu projektov na mieste bude sledovanie vecného pokroku realizácie projektov.

Spôsob zapracovania výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD

Výsledky hodnotenia budú do stratégie zapracované v procese aktualizácie stratégie.

Spôsob podávania pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP

Medzi jednu zo základných úloh MAS patrí aj monitorovanie vykonávania stratégie CLLD a podporovaných operácií a vykonávanie špecifických hodnotiacich aktivít súvisiacich s touto stratégiou. Taktiež v rámci implementácie stratégie bude prebiehať spolupráca MAS s RO pre PRV SR 2014 - 2020, RO pre IROP, Národnou sieťou pre rozvoj vidieka, PPA ako aj s ďalšími inštitúciami v súvislosti s riadením, kontrolou a monitorovaním realizácie nástroja CLLD. MAS poskytne neoceniteľné miestne znalosti a kontakty ako aj praktický pohľad na monitorovacie a hodnotiace postupy. Taktiež budú poskytnuté informácie o podpore MAS prostredníctvom CLLD.

Zabezpečenie kontroly a podávanie správ o plnení cieľov stratégie miestnej akčnej skupiny prebieha na viacerých úrovniach. Miestna akčná skupina Strážovské Vrchy má zriadené kontrolné orgány, ktorými sú Monitorovací výbor a Kontrolná komisia.

Monitorovací výbor sa zodpovedá Valnému zhromaždeniu, ktorému pripravuje hodnotenie implementácie stratégie CLLD. Predseda Monitorovacieho výboru je prizývaný na zasadnutia Správnej rady s hlasom poradným. Monitorovací výbor kontroluje realizáciu projektov, pričom vypracováva správy o implementácii stratégie CLLD a správy o monitoringu za ročné obdobie, ktoré sa budú predkladať na riadiaci orgán PRV a IROP. Členovia Monitorovacieho výboru vykonávajú monitoring priebehu vecného a finančného plnenia

projektov za ročné obdobie. Monitorovací výbor nevykonáva činnosti, ktoré patria do pôsobnosti Kontrolnej komisie.

Kontrolná komisia sa taktiež zodpovedá Valnému zhromaždeniu. Predseda Kontrolnej komisie je prizývaný na zasadnutia Správnej rady s hlasom poradným. Kontrolná komisia vykonáva príbežnú kontrolu vedenia účtovných kníh a iných účtovných dokladov, pričom zistené nedostatky oznamuje Predsedovi združenia.

Míľniky implementácie stratégie, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov

Podkladom pre strednodobé hodnotenie, ďalej pre hodnotenie programovacieho obdobia a hodnotenia implementácie stratégie sú práve monitorovacie správy, ktoré slúžia ako podklad pre vykonanie hodnotenia stratégie Monitorovacím výborom. Ten na základe požiadavky Rady vypracuje súhrnnú hodnotiacu správu a predloží ju Rade na prerokovanie a schválenie, respektíve neschválenie. V prípade strednodobého hodnotenia správa slúži monitorovaciemu výboru na sledovanie plnenia cieľov stratégie a návrhy na zmeny v prípade zistenia odklonu od cieľov stratégie CLLD.

Hodnotiaca záverečná správa (po ukončení implementácie stratégie) v sebe zahŕňa zhodnotenie efektivity vynaložených finančných prostriedkov, účinnosti vybraných opatrení a činností; a viac či menej vplyv pozitívnych/negatívnych dopadov na trvalú udržateľnosť územia.

Taktiež po ukončení realizácie stratégie a jej vyhodnotení môže súhrnná hodnotiaca správa slúžiť ako „odborný podklad“ pri zostavovaní novej integrovanej stratégie územia, s cieľom čo najlepšie reflektovať na situáciu v území pri zohľadnení uskutočnených zmien a dopadov.

Spôsob každoročného vykazovania hodnôt merateľných ukazovateľov Merateľné ukazovatele sú základným nástrojom pre monitorovanie implementácie stratégie CLLD a hodnotenie dosiahnutia cieľov jednotlivých opatrení. Hodnoty ukazovateľov za príslušné opatrenie vznikli na základe operácií s hodnotami ukazovateľov výsledku a dopadu jednotlivých financovaných projektov. Každý ukazovateľ pozostáva z názvu ukazovateľa, mernej jednotky, typu ukazovateľa. Povinné monitorovacie ukazovatele a ich hodnoty bude MAS čerpať z monitorovacích správ projektov od jednotlivých končených prijímateľov. Koneční prijímatelia budú prekladať originál monitorovacej správy projektu spolu s poslednou žiadosťou o platbu na príslušný orgán, a to doporučenou poštou alebo osobne do určených podateľní. Súčasne

konečný prijímateľ predloží kópiu monitorovacej správy projektu na MAS spolu s dodatočnými monitorovacími ukazovateľmi, a to doporučené poštou alebo osobne do Kancelárie MAS. Monitorovacia správa projektu bude vypracovaná podľa záväznej osnovy pre opatrenie, v rámci ktorého konečný prijímateľ realizuje projekt. Monitorovacia správa bude obsahovať hodnoty sledovaných ukazovateľov, priebeh realizácie projektu, problémy pri realizácii projektu, odporúčania a ďalšie náležitosti, ktoré sú obsahom správy. Hodnoty dodatočných monitorovacích ukazovateľov bude MAS čerpať aj z priebežného monitoringu priebehu projektov, ktorý bude vykonávať Monitorovací výbor MAS v rámci monitoringu projektov na mieste min. 1-krát ročne počas realizácie projektov. Predmetom monitoringu projektov na mieste bude sledovanie vecného pokroku realizácie projektov. Monitoring realizácie projektov bude okrem MAS vykonávať aj PPA, a to prostredníctvom monitorovacích správ a kontroly na mieste u konečného prijímateľa, ktorej sa bude zúčastňovať aj poverený zástupca MAS.

Dosiahnuté hodnoty jednotlivých monitorovacích ukazovateľov bude MAS uvádzať v Správe o implementácii stratégie CLLD, ktorú bude každoročne predkladať v písomnej forme a elektronicky. Pre potreby spracovania Správy o implementácii stratégie CLLD môže MAS 1-krát ročne požadovať od konečných prijímateľov hodnoty dodatočných monitorovacích ukazovateľov dosiahnuté za predchádzajúci kalendárny rok formou dotazníkového zisťovania, a to písomnou alebo elektronickou formou. Správa o implementácii stratégie CLLD bude vypracovaná podľa záväznej osnovy a bude obsahovať údaje za predchádzajúci kalendárny rok vrátane vyhodnotenia monitorovacích ukazovateľov uvedených v stratégii MAS.

Základnými zdrojmi údajov do Správy o implementácii stratégie CLLD budú:

- a) údaje z ITMS2014+ (relevantné len pre projekty IROP);
- b) monitorovacie správy realizovaných projektov v rámci implementácie stratégie CLLD;
- c) administratívne údaje ako sú napr. súbory informácií, štatistiky a pod.

SEBAHODNOTENIE MAS

Sebahodnotenie MAS bude prebiehať v nasledovných oblastiach:

1. implementácie stratégie CLLD vrátane 7 kľúčových znakov LEADER

V rámci sebahodnotenia si MAS definovala aj nasledovné kvalitatívne ukazovatele:

- Kvalita partnerstva
- Dodržanie princípu zdola-nahor
- Sieťovanie v území

- Spolupráca v území
- Uplatnenie inovácií
- Uplatnenie integrovaného prístupu

Na základe vyššie uvedených kvalitatívnych ukazovateľov bude MAS hodnotiť, do akej miery sa uplatnilo na miestnej úrovni 7 kľúčových znakov LEADER vďaka implementačnému mechanizmu.

2. implementačného procesu

Sebahodnotenie bude vychádzať z dodržiavania podmienok proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadostí zahrňujúci vyhlásenie výzvy, príjem projektov, hodnotenie a výber na úrovni MAS, PPA resp. RO pre IROP, schválenie žiadosti.

3. riadiaceho procesu

Okrem implementácie stratégie MAS Strážovské pravidelne vyhodnocuje svoje inštitucionálne zabezpečenie implementácie stratégie, a to konkrétne:

- funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS
- funkčnosť manažmentu MAS
- flexibilitu, účinnosť a oprávnenosť rozhodovacích postupov o stratégii a projektoch
- schopnosť MAS zabezpečiť implementáciu stratégie a projektov
- schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov

4. propagácie a vzdelávanie členov MAS

V rámci sebahodnotenia MAS bude kontrolovať propagačnú a vzdelávaciu činnosť v zmysle vlastných ukazovateľov.

MAS bude zapojená do monitorovacích a hodnotiacich aktivít viacerými spôsobmi. Je zaviazaná poskytnúť riadiacim orgánom, NSRV a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu. Okrem toho bude MAS vykonávať aj vlastné hodnotenie tzv. samohodnotenie a monitorovanie miestnych rozvojových stratégií. Základom seba-hodnotenia implementácie stratégie CLLD je neustále (minimálne raz za pol roka) číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených indikátorov monitorovania (výstup) a minimálne raz za rok indikátorov hodnotenia (výsledok a dopad) za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte. Ukazovatele dopadu sa vyhodnocujú na konci programového obdobia (rok 2020) a implementácie stratégie (rok 2023). Pri sebahodnotení orgánov a činnosti MAS budeme hodnotiť nasledovné oblasti:

- výsledky činnosti orgánov a MAS vo vzťahu k realizácii stratégie
- výsledky činnosti MAS vo vzťahu k verejnosti
- výsledky činnosti orgánov vo vzťahu k členom MAS

V procese sebahodnotenia budeme využívať nasledovné nástroje zberu informácií:

- plány činnosti a Správy o implementácii stratégie CLLD (porovnávanie, hodnotenie implementácie stratégie, napĺňanie monitorovacích ukazovateľov a pod.)

- dotazníkový prieskum orientovaný na verejnosť a predkladateľov projektov (hodnotenie úrovne informovanosti zo strany MAS, hodnotenie spokojnosti s konzultáciami a poradenstvom, získavanie podnetov na zlepšenie, prípadne rozšírenie činnosti MAS a pod.)

- dotazníkový prieskum orientovaný na členov MAS (hodnotenie úrovne informovanosti, hodnotenie procesu riadenia a prevádzky MAS, hodnotenie ďalšej činnosti MAS nad rámec implementácie stratégie CLLD, získavanie podnetov na zlepšenie a pod.)

Sebahodnotenie pomocou uvedených nástrojov bude prebiehať v nasledovných krokoch: určenie zodpovedných/pracovnej skupiny – zber údajov – vyhodnotenie – spätná väzba a postup realizácie zmien. Pravidelná realizácia procesu sebahodnotenia bude využívaná ako prostriedok zlepšovania činnosti orgánov MAS. Výsledky sebahodnotenia budú zverejňované pre členov MAS i verejnosť a budú podkladom pre identifikovanie a realizáciu krokov na zlepšenie, prípadne odstránenie zistených nedostatkov.

5.3.2. Monitorovacie ukazovatele

V období rokov 2014 – 2020 preukazovanie napĺňania cieľov MAS SV je vo forme jasne merateľných ukazovateľov pre výstupy a pre výsledky⁴⁸. MAS SV bude zber a hodnotenie monitorovacích ukazovateľov uskutočňovať v ročnej periodicite.

MAS SV má zostavený plán monitoringu, kde si stanovila monitorovacie ukazovatele:

- Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR
- Povinné ukazovatele na úrovni programu – IROP

⁴⁸ V súvislosti s výsledkami sa ukazovatele môžu vyjadriť kvantitatívne alebo kvalitatívne s použitím nasledovného vzorca SMART:

Ciele SMART

1. špecifické (Specific) – jasne sa musí uviesť, čo stratégia rieši a akými prostriedkami;
2. merateľné (Measurable) – obsahujú základ na meranie a merateľný zámer vyjadrený kvantitatívne alebo kvalitatívne;
3. dosiahnuteľné (Achievable) – technicky dosiahnuteľné v rámci navrhutej stratégie;
4. realistické (Realistic) – s ohľadom na poskytnuté zdroje, prípustný čas, veľkosť cieľových skupín atď.;
5. časovo ohraničené (Time bound) – obsahujú časový harmonogram a dátum, do kedy sa cieľ má dosiahnuť.

- Celkové verejné výdavky – PRV SR
- Povinné ukazovatele v súvislosti s IROP a PRV SR– - úroveň špecifických cieľov IROP a fokusových oblastí PRV
- Dodatočné vlastné ukazovatele na úrovni priorít, špecifických cieľov a fokusových oblastí a opatrení/podopatrení

Tabuľka č. 39: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	10 000
Počet obyvateľov podporenej MAS	16 300
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B) ⁴⁹	1

Tabuľka č. 40: Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	410 000,00
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	26 000,00

Tabuľka č. 41: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	7
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	7
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	3
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	2
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	2

⁴⁹ Uvádzajú sa pracovné miesta v zmysle kapitoly 7.1 tohto metodického pokynu na vypracovanie stratégie. Navyše pracovné miesta musia byť samostatne vedené a preukázateľne označené ako pracovné miesto PRV.

Tabuľka č. 42: Povinné ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení:

Kód / ID	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Fokusová oblasť 2A			
4.1	Počet podporených podnikov s investíciami v poľnohospodárskych podnikoch	počet	N/A
4.1	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	N/A
Fokusová oblasť 3A			
4.2	Počet podporených projektov (poľnohospodárske podniky, spracovanie a odbyt poľnohospodárskych produktov)	počet	N/A
4.2	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	N/A
Fokusová oblasť 5C			
4.1	Počet podporených projektov – investície poľnohospodárskych podnikov do OZE (4.1)	počet	0
4.1	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0,00
7.2	Počet projektov investujúcich do malej infraštruktúry vrátane obnoviteľných zdrojov	počet	N/A
7.2	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	N/A
6.4	Počet podnikov, ktoré prijali pomoc na investície do nepoľnohospodárskych aktivít	počet	0
6.4	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0,00
Fokusová oblasť 6A			
6.4	Počet podnikov, ktoré prijali pomoc na investície do nepoľnohospodárskych aktivít	počet	2
6.4	Celkové verejné výdavky	EUR	100 000,00
6.4	Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom	počet	1
Fokusová oblasť 6B			
7.2	Počet projektov investujúcich do malej infraštruktúry vrátane obnoviteľných zdrojov	počet	4
7.4	Počet projektov podporujúcich miestne základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	počet	6
7.5	Počet projektov investujúcich do rekreačnej infraštruktúry a rozvoja cestovného ruchu	počet	N/A
7.2, 7.4, 7.5	Celkové verejné výdavky	EUR	350 000,00
	Počet schválených MAS	počet	1
	Celkové výdavky na podporu operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja (časť PRV)	EUR	450 000,00
19.4	Celkové výdavky na podporu prevádzkových nákladov Chod miestnej akčnej skupiny a animácie stratégie miestneho rozvoja	EUR	26 000,00
	Populácia majúca prospech z nových alebo zlepšených služieb / infraštruktúry	počet	10 000
Fokusová oblasť 6C			
7.3	Počet projektov investujúcich do širokopásmového infraštruktúry a prístupu, vrátane e-government služieb	počet	N/A
7.3	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	N/A
Špecifický cieľ 5.1.1 – aktivita: financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD			
O0241	Počet podporených MAS (5.1.1)	počet	1
Špecifický cieľ 5.1.1 – aktivita: zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev			
CO08	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch (5.1.1)	FTE	7
CO29	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre firmu nové (5.1.1)	počet	1
CO28	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre trh nové (5.1.1)	počet	1
CO28	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora (5.1.1)	počet	5
Špecifický cieľ 5.1.2 všetky aktivity			
O0158	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry (5.1.2)	počet	2

Tabuľka č. 43: Dodatočné ukazovatele na úrovni priorít:

Kód / ID	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Priorita 1: Podpora cestovného ruchu			
Vlastný	Celkový počet investícií do vidieckeho cestovného ruchu, agroturistiky, doplnkovej infraštruktúry a poskytovania služieb (P1)	počet	2
Priorita 2: Podpora podnikania			
Vlastný	Celkový počet vytvorených pracovných miest v rámci stratégie CLLD (P2)	počet	8
Priorita 3: Podpora miestneho rozvoja			
Vlastný	Celkový počet podporených projektov v oblasti verejného priestoru (P3)	počet	12
Priorita 4: Podpora efektívneho riadenia MAS			
Vlastný	Počet prijatých ŽoNFP/ŽoPr na úrovni MAS (P4)	počet	26
Vlastný	Počet podporených projektov (P4)	počet	21
Priorita 5: Podpora medziregionálnej spolupráce			
Vlastný	Počet vytvorených partnerstiev na národnej a nadnárodnej úrovni (P5)	počet	3

Tabuľka č. 44: Dodatočné ukazovatele špecifických cieľov/fokusových oblastí a opatrení/podopatrení:

Kód / ID	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Fokusová oblasť 6A			
Vlastný	Počet zmodernizovaných objektov (6.4)	počet	1
Vlastný	Počet investícií do rozvoja rekreačných a relaxačných činností (6.4)	počet	1
Fokusová oblasť 6B			
Vlastný	Počet vystavených a zrekonštruovaných miestnych komunikácií (7.2)	počet	1
Vlastný	Počet vystavených a zrekonštruovaných chodníkov (7.2)	počet	1
Vlastný	Počet novoupravených verejných priestranstiev (7.2)	počet	1
Vlastný	Počet zrekonštruovaných športovísk a ihrísk (7.4)	počet	2
Vlastný	Počet zrekonštruovaných objektov spoločenského významu (7.4)	počet	2
Špecifický cieľ 5.1.1 – aktivita: financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD			
Vlastný	Počet vytvorených pracovných miest (5.1.1)	počet	1
Špecifický cieľ 5.1.2 všetky aktivity			
Vlastný	Počet zmodernizovaných a zrekonštruovaných zastávok, staníc, parkovísk (5.1.2)	počet	1
Vlastný	Počet zmodernizovaných učební ZŠ (5.1.2)	počet	0
Vlastný	Počet skvalitnených a rozšírených MŠ (5.1.2)	počet	1
Vlastný	Novovybudované alebo zmodernizované existujúce zariadenia pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb – verejný sektor (5.1.2)	počet	0

Tabuľka č. 45: Dodatočné vlastné merateľné ukazovatele:

Kód / ID	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Vlastný	Počet vzdelávacích aktivít MAS (19.4)	počet	3
Vlastný	Počet vzdelávacích aktivít pre zamestnancov a členov MAS (5.1.1)	počet	3

6. Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

MAS SV uvádza celkový rozpočet na stratégiu CLLD (len základná alokácia) v zmysle podmienok uvedených v kapitole 6.4 Systému riadenia CLLD a vo výzve. Prípadné vlastné a iné zdroje sa odčlenia a uvedú sa samostatne. V nižšie uvedených tabuľkách MAS SV uvádzajú len zdroje základnej alokácie v zmysle bodu 5.2, časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS v zmysle metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD.

Zdroje z PRV a IROP – vzorec pre MAS, z toho

- financovanie operácií v rámci stratégie CLLD
- financovanie chodu MAS a animácií
- Vlastné a iné zdroje
- Celkové zdroje

Tabuľka č. 46: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU (EUR)
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	1 002 615,52
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	835 615,52
Chod MAS a animácie	167 000,00

Tabuľka č. 47: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Región ⁷	SPOLU (EUR)
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	EPFRV + EFRR	MR	1 002 615,52
		VR	0,00
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	EPFRV + EFRR	MR	835 615,52
		VR	0,00

Chod MAS	EFRR	MR	141 000,00
		VR	0,00
Animácie	EPFRV	MR	26 000,00
		VR	0,00

Pozn.: Financovanie chodu MAS vrátane animácií musí byť v súlade s kapitolou 6.2 Systému riadenia CLLD.

Tabuľka č. 48: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	Región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci stratégie CLLD	MR	337 500,00	112 500,00	122 222,22	572 222,22	385 615,52	0,00	269 570,59	655 186,11	723 115,52	112 500,00	391 792,82	1 227 408,34
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
chod MAS	MR	0,00	0,00	0,00	0,00	141 000,00	0,00	7 421,05	148 421,05	141 000,00	0,00	7 421,05	148 421,05
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
animácie	MR	19 500,00	6 500,00	0,00	26 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19 500,00	6 500,00	0,00	26 000,00
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SPOLU	MR	357 000,00	119 000,00	122 222,22	598 222,22	526 615,52	0,00	276 991,65	803 607,17	883 615,52	119 000,00	399 213,87	1 401 829,39
	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	357 000,00	119 000,00	122 222,22	598 222,22	526 615,52	0,00	276 991,65	803 607,17	883 615,52	119 000,00	399 213,87	1 401 829,39

Pozn.: V tabuľkách č. 8, č. 9 alebo č. 10. sa započítavajú aj zdroje v rámci opatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie.

6.2. Finančný plán pre opatrenia

V tabuľke je uvedený prehľad podľa opatrení stratégie CLLD, v členení podľa fondu (EPFRR/PRV, EFRR/IROP), kategórii regiónu a podľa zdrojov financovania v nadväznosti na vyvážený pomer medzi fondmi vyplývajúci zo základnej alokácie v zmysle bodu 5.2, časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS tejto Stratégie CLLD.

	Vyvážený pomer PRV:IROP
pre stratégie mimo BSK (menej rozvinutý región):	54 : 46
pre stratégie v rámci BSK (viac rozvinutý región):	75 : 25

Tabuľka č. 49: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región ⁷	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Opatrenie č. 1: Podpora investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (opatrenie PRV 6.4)	EPFRV	MR	222 222,22	75 000,00	25 000,00	122 222,22	0,00
		VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Opatrenie č. 6: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (PRV 7.2)	EPFRV	MR	70 000,00	52 500,00	17 500,00	0,00	0,00
		VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Opatrenie č. 7: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV 7.4)	EPFRV	MR	280 000,00	210 000,00	70 000,00	0,00	0,00
		VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Opatrenie č. 4: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov (IROP 5.1.1)	EFRR	MR	383 077,08	325 615,52	0,00	57 461,56	0,00
		VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Opatrenie č. 8: Investície v oblasti sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania (IROP 5.1.2)	EFRR	MR	63 157,89	60 000	0,00	3 157,89	0,00
		VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pozn: V tabuľke č. 11 sa uvádzajú len opatrenia v rámci PRV a IROP.

Tabuľka č. 50: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (viac rozvinutý región)	53,85 % : 46,15 %
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región)	-

Pozn.: V tabuľke č. 12 sa uvádzajú len zdroje za opatrenia PRV a IROP a bez zdrojov podopatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie.

Tabuľka č. 51: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ neverejný sektor (označiť „X“)
Opatrenie č. 1: Podpora investícií do rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky (opatrenie PRV 6.4)	100 000,00		X
Opatrenie č. 6: Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov (PRV 7.2)	70 000,00	X	
Opatrenie č. 7: Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (PRV 7.4)	280 000,00	X	
Opatrenie č. 4: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov (IROP 5.1.1)	325 615,52		X
Opatrenie č. 8: Investície v oblasti sociálnych a komunitných služieb a vzdelávania (IROP 5.1.2)	60 000,00	X	
Celkový rozpočet podľa sektorov	-----	410 000,00	425 615,52
Percentuálny pomer zamerania stratégie	-----	49,07%	50,93%

Pozn. Pomer medzi verejným a súkromným sektorom sa vypočíta na základe jednotlivých opatrení stratégie CLLD - rozpočet projektovaných aktivít z PRV a IROP (MAS ako žiadateľ podopatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie sa nezapočítava k žiadnemu sektoru).

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

V nasledujúcej kapitole sú zhodnotené prínosy stratégie CLLD k jednotlivým oblastiam uvedených v programoch PRV a IROP, jej synergický efekt a doplnkovosť. Synergický efekt vzniká vzájomným pôsobením jednotlivých častí a opatrení stratégie, pričom je možné ho vyvolať koordináciou, synchronizáciou a optimalizáciou štruktúr a procesov systému ako celku. Úspešná realizácia stratégie CLLD zdvihne úroveň kvality života obyvateľov územia, pomôže tiež riešiť aktuálne problémy obyvateľov, združení, podnikateľov a obcí. Jej cieľom je hľadať tie najvhodnejšie riešenia presne vymedzených prioritných oblastí s dôrazom na synergický a pozitívny multiplikačný efekt realizovaných projektov.

7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Stratégia miestneho rozvoja MAS Strážovské vrchy prispieva k podpore zamestnanosti, nakoľko je koncipovaná tak, aby sa jej implementáciou vytvorili nové pracovné miesta. Trvalá udržateľnosť ekonomického rastu je zabezpečená realizáciou jednotlivých opatrení vytvárajúcimi nové pracovné príležitosti a doplnkové ekonomické príjmy pre miestnych obyvateľov. Priority stratégie sú zamerané na podporu cestovného ruchu, podnikania a miestneho rozvoja.

Výhodou MAS sú skúsenosti s implementáciou stratégie v predchádzajúcom programovom období a skúsenosti s realizáciou projektov financovaných EÚ. K miestnym špecifikám územia patrí najmä rozvinutý kúpeľný turizmus, bohaté kultúrne dedičstvo v podobe významných rodákov, významná história, mnohé prírodné pamiatky a jedinečné podujatia nadregionálneho charakteru. Územie MAS má výhodnú geografickú polohu a výbornú dopravnú dostupnosť. Blízkosť diaľnice D1 dáva vhodné predpoklady a podmienky pre intenzívnejší rozvoj cestovného ruchu a taktiež aj pre rozvoj malého a stredného podnikania zameraného predovšetkým na cestovný ruch ale aj rozvoj priemyselnej výroby založenej na využití miestnych zdrojov, surovín a kvalifikovaného ľudského potenciálu. Územie má potenciál na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Okolie bohaté na prírodné krásy a zaujímavosti ponúka možnosti športového a rekreačného vyžitia.

V nadväznosti na SWOT analýzu, zadefinované potreby, identifikovanú víziu a strategický cieľ boli nastavené a definované priority a v rámci nich špecifické ciele. Prostredníctvom nich sa bude postupne naplňať strategický cieľ a vízia, pričom za hlavný

prínos implementácie stratégie a jednotlivých opatrení je považovaný práve ekonomický rozvoj územia. MAS Strážovské vrchy si stanovila pre zlepšovanie ekonomického rozvoja územia nasledovné priority: podpora cestovného ruchu, podpora podnikania a podpora miestneho rozvoja.

Stratégia má v Akčnom pláne nastavené opatrenia, ktoré značným spôsobom prispievajú k podpore rozvoja cestovného ruchu na území MAS. Ide konkrétne o opatrenia z PRV 6.4 a 7.5. Implementáciou uvedených opatrení sa zlepšia podmienky pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky, vytvoria sa nové ubytovacie kapacity, zlepšia reštauračné a relaxačné služby. Taktiež sa predpokladá zvýšený počet návštevníkov regiónu, ktorý prinesie finančné prostriedky na ďalší rozvoj územia. K rozvoju cestovného ruchu a tým i k zlepšeniu ekonomického rozvoja územia prispeje aj implementácia opatrenia PRV 7.2 a opatrenia IROP 5.1.2, nakoľko zlepšená infraštruktúra v obciach dáva predpoklad na vyššiu návštevnosť regiónu.

Podpora podnikania a tvorba pracovných miest je v stratégii zadefinovaná v opatreniach PRV 4.2 a opatreniach IROP 5.1.1. Implementáciou uvedených dôjde k podpore spracovania poľnohospodárskych produktov, čím sa zlepši ekonomické postavenie poľnohospodárskych podnikov, ktoré cez finalizáciu svojej produkcie dosiahnu vyššiu pridanú hodnotu svojich produktov s pozitívnym dopadom na rozvoj regiónu. Na rozvoj spracovateľských kapacít majú dostatočný priestor aj podnikatelia mimo poľnohospodárskych podnikov, nakoľko môžu vytvoriť podmienky pre odbyt poľnohospodárskej produkcie v regióne, čím sa tiež podporí lokálna ekonomika a zlepši sa ekonomický rozvoj územia MAS. Podnikateľské prostredie v regióne sa aktívne naštartuje podporou mikro a malých podnikateľov a podporou ich marketingových aktivít.

Na ekonomický rozvoj územia MAS má vplyv aj podpora komunitných aktivít, ktorá sa bude realizovať prostredníctvom opatrenia IROP 5.1.2 a opatrenia PRV 7.4. Rozvojom aktivít na komunitnej úrovni, ktoré budú vykonávať obce a občianske združenia na území obcí sa zlepšia podmienky pre stretávanie sa ľudí a vyvíjanie ich aktívnej činnosti. Taktiež majú v stratégii CLLD priestor aj menšie aktivity športovcov, hasičov, skautov, folkloristov a iných občianskych združení, ktorí môžu výrazne prispieť k zviditeľneniu a propagácii územia, čím dôjde k zvýšeniu atraktivity regiónu a prilákaní návštevníkov. Územie nielen vzhľadom na rozvinutý kúpeľný turizmus, ale aj blízkosť českých hraníc navštevujú aj hostia zo zahraničia, pričom tento počet sa implementáciou stratégie CLLD môže zvýšiť, čím taktiež dôjde k podpore ekonomického rozvoja.

7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Stratégia CLLD MAS Strážovské vrchy bude svojimi prioritami a špecifickými cieľmi preukázateľne prispievať k jednotlivým cieľom PRV. Priority stratégie CLLD priamo nadväzujú na strategické ciele PRV, ktorými sú „Posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora“ a „Vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest“. Následne prispieva sekundárne aj k strategickému cieľu „Udržateľný manažment prírodných zdrojov a prispôsobovanie sa klimatickým zmenám“.

Prínosom opatrení je taktiež napĺňanie priority PRV č. 6, ktorou je „Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach“. Stratégia prispieva aj k napĺňaniu priority PRV č. 2 a 3. Ide o priority „Posilnenie životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov a konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárstva vo všetkých regiónoch a presadzovanie inovačných poľnohospodárskych technológií a udržateľného obhospodarovania lesov“ a „Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve“. Taktiež stratégia sekundárne prispieva aj k prioritě č. 5 „Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva“.

Všetky špecifické ciele s opatreniami pre časť PRV prispievajú primárne k fokusovej oblasti 6B „Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach“.

Intervencia navrhnutá cez niektoré vybrané opatrenia bude mať v krátkodobom i dlhodobom horizonte pozitívne dopady aj zraniteľné skupiny obyvateľstva (marginalizované rómske komunity, dlhodobo nezamestnaní, telesne/zdravotne postihnutí a pod.) a ich začleňovanie do spoločnosti. V rámci bodovacích kritérií hodnotenia projektov sú zraniteľné skupiny zvýhodnené. Stratégia miestneho rozvoja vytvára podmienky pre stabilizáciu domácich obyvateľov a zvýšenia kvality ich života. Cieľom podpory zraniteľných skupín obyvateľstva je posilnenie spolupráce, efektívnejšia koordinácia činností a finančných zdrojov smerujúcich k zlepšeniu životných podmienok príslušníkov týchto skupín.

Popri problematike marginalizovaných skupín obyvateľstva sa osobitne rieši špecifická problematika marginalizovaných rómskych komunít. Stratégia podporou komunitného života na území MAS vytvára priestor aj pre rómsku komunitu, aby mohla byť začlenená do aktivít v

región MAS, ktoré budú vykonávať obce a občianske združenia. Na podporu komunitných aktivít slúži opatrenie IROP 5.1.2.

Z vyššie spomenutého opatrenia budú podporované aj sociálne služby pre telesne a zdravotne postihnuté osoby. Pre podporu dlhodobo nezamestnaných budú vytvorené pracovné príležitosti v potravinárskych a spracovateľských podnikoch, v ubytovacích a reštauračných zariadeniach.

Index starnutia v MAS Strážovské vrchy sa nachádza nad hodnotou 100, pričom každoročne sa tento ukazovateľ zvyšuje. Je to spôsobené neúmerným rastom počtu obyvateľov v poproduktívnom veku k počtu obyvateľov v predproduktívnom veku. S narastajúcim počtom seniorov stúpa počet osôb, ktoré potrebujú sociálnu starostlivosť. Taktiež rastie aj potreba socializácie tejto ohrozenej skupiny obyvateľov. Úroveň spoločnosti sa veľmi dobre odrazí na jej schopnosti postarať sa o starších a sociálne odkázaných občanov. Implementáciou stratégie CLLD je potrebné nadviazať na skúsenosti a prax už existujúcich poskytovateľov sociálnych služieb a vytvoriť vhodné podmienky a zázemie pre ďalší rozvoj sociálnych služieb na území MAS. Aktivita budú realizované prostredníctvom opatrenia IROP 5.1.2.

Stratégia CLLD v rámci opatrenia IROP 5.1.2 pre verejný sektor vytvára priestor na investovanie do budovania a rekonštrukcie kanalizácie, prípadne ČOV, ktorá na území MAS v niektorých obciach chýba. V rámci dobudovania kanalizácie ide o priamy prínos stratégie k ochrane životného prostredia. Nepriamo k ochrane životného prostredia prispeje aj opatrenie PRV 4.2, nakoľko sa v spracovateľských podnikoch zakúpia nové stroje a vybavenie, ktoré spĺňa prísne normy s ohľadom na ochranu životného prostredia. V príležitostiach SWOT analýzy je uvedené, že by na území MAS mohlo dôjsť k zníženiu energetickej náročnosti budov vo verejnom sektore. Na zlepšenie tohto stavu prispieva opatrenie PRV 7.4, ktoré vytvára priestor zlepšiť energetickú bilanciu verejných budov.

Slabé stránky SWOT analýzy tiež vypovedajú o nedostatočnej informovanosti obyvateľov o stave životného prostredia a o spôsobe jeho ochrany. Komunitné aktivity a stretávanie sa občanov v komunitných centrách dáva priestor na šírenie osvedy a informovanosti v rámci environmentalistiky a životného prostredia. Podobné činnosti bude taktiež realizovať MAS aj prostredníctvom chodu kancelárie.

Zelený rast predstavuje podľa OECD cestu podpory ekonomického rastu a rozvoja a zároveň ochranu prírodných zdrojov, aby mohli byť naďalej využívané prostriedky a environmentálne služby, od ktorých závisí prosperita. Preto stratégia CLLD podporuje investície a inovácie, ktoré budú základom pre udržateľný rast a umožnia vznik nových ekonomických príležitostí.

Na dosiahnutie zeleného rastu v poľnohospodárstve sa bude MAS Strážovské vrchy snažiť využívať nasledované opatrenia, ktorými by chcela dosiahnuť zabezpečenie dobre fungujúceho trhu poskytujúceho správne signály pre výrobcov aj spotrebiteľov, a ktoré by mali odrážať stav v znižovaní zásob prírodných zdrojov, ako aj negatívne vplyvy poľnohospodárskych činností na životné prostredie. To v praxi znamená, že sa odstránia ekonomicky a environmentálne negatívne pôsobiace stimuly, podporia sa environmentálne vhodné opatrenia a budú poskytované správne informácie pre spotrebiteľov. Tieto kroky sa v stratégii CLLD predpokladajú realizáciou opatrenia PRV 4.2 a opatrenia IROP 5.1.1, aktivity C a D.

MAS Strážovské vrchy sa počas implementácie stratégie CLLD bude snažiť v rámci environmentálneho piliera o dodržanie dlhodobých priorít trvalo udržateľného rozvoja, ktorými sú vysoká kvalita životného prostredia, ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov – efektívna ochrana životného prostredia, šetrné využívanie prírodných zdrojov, odstránenie environmentálnych záťaží a poškodenia prostredia, limitovanie ekonomického rozvoja v súlade s prírodnými podmienkami a potenciálmi, dosiahnutie a udržanie kvalitného životného prostredia s dôrazom na ohrozené oblasti.

7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

V rámci IROP priority stratégie miestneho rozvoja prispievajú ku globálnemu cieľu IROP, ktorý predstavuje „Prispievanie k zlepšeniu kvality života a zabezpečenie udržateľného poskytovania verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí“. Zároveň tieto priority prispievajú k nasledovným činnostiam:

- rozvoj vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území
- rozvoj/posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu znižovania prehlbovania medziregionálnych a vnútroregionálnych rozdielov prostredníctvom zabezpečenia efektívneho a udržateľného využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov.

Stratégia CLLD prispieva taktiež k napĺňaniu vnútornej stratégie IROP, ktorou je rozvoj regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou podnikania a tvorby pracovných miest.

7.4. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Dokument predstavuje prostriedok na napĺňanie vízie pre ďalšie smerovanie rozvoja obce. Všetky členské obce majú platný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Pri tvorbe stratégie CLLD sa vychádzalo aj z týchto strategických dokumentov, nakoľko určujú smerovanie obce na viacročné obdobie. Tým, že obce majú schválený svoj vlastný program rozvoja, majú splnený jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie – princíp programovania. Dôležitou súčasťou v procese tvorby stratégie boli aj územnoplánovacie dokumenty obcí.

Stratégia CLLD pomáha napĺňať strategické dokumenty v jednotlivých prioritných oblastiach, ktoré sú záväzné a s odporúčajúcim charakterom na európskej, národnej či krajskej úrovni. Na miestnej úrovni sa stratégia CLLD snaží o naplnenie podobných cieľov ako kľúčový Strategický dokument EU pre inteligentný a udržateľný rast Európa 2020. Možnosti predkladanej Stratégie CLLD vymedzujú programové rámce, ktoré umožnia implementáciu jednotlivých opatrení – Integrovaný regionálny operačný program a Program rozvoja vidieka.

Z priorít Európy 2020 úspešná implementácia stratégie CLLD napomôže inteligentnému rastu podporou inovatívnych projektov ako aj možnosťami podpory predškolského a školského vzdelávania so zameraním na zvýšenie kvality vzdelávacej sústavy, pričom z nej budú vychádzať absolventi, ktorí budú na trhu práce konkurencieschopní. Udržateľný rast zaistí vzájomná synergie miestnych aktérov, podpora krátkych dodávateľských reťazcov, zlepšovanie efektivity technickej infraštruktúry obcí, podpora miestnych spracovateľov, zvyšovanie biodiverzity okolo i vnútri sídiel, podpora hromadnej a nemotorovej miestnej dopravy ale aj ekologická osвета a výchova. Rozvoj územia sa nezaobíde bez podpory zraniteľných skupín, ohrozených sociálnou exklúziou (seniori, mladé rodiny s deťmi, telesne/zdravotne postihnutí), bez územnej súdržnosti a bez množstva aktívne fungujúcich spolkov.

Pri koncipovaní stratégie CLLD sa prihliadalo aj na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja na roky 2013- 2023. V zmysle tohto dokumentu je jeho hlavným poslaním poskytnúť samosprávnemu kraju dostatočné množstvo spracovaných

údajov a informácií pre zabezpečenie udržateľného rozvoja. Z dlhodobého hľadiska bola stanovená vízia TSK pre hospodársky a sociálny rozvoj, ktorou je vytvorenie podmienok pre hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov kraja.

V procese zostavovania stratégie sa vychádzalo aj z „Analýzy rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov s priemetom na tematickú koncentráciu EŠIF v Partnerskej dohode SR na roky 2014 – 2020“. Predmetom dokumentu je analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov, ako predpokladu pre smerovanie podpory z Európskych štrukturálnych a investičných fondov do riešenia špecifických problémov regiónov a funkčných mestských oblastí s efektívnym využitím vnútorného potenciálu územia, vrátane pohraničných území SR.

Jednou z priorít stratégie CLLD je aj podpora medziregionálnej spolupráce, ktorá bola doteraz realizovaná prostredníctvom projektov spolupráce v rámci implementácie Integrovannej stratégie rozvoja územia a prostredníctvom projektov cezhraničnej spolupráce jednotlivých obcí. Výhodou MAS Strážovské vrchy sú skúsenosti s projektovým manažmentom a s realizáciou projektov nadregionálneho charakteru, čo predstavuje pre dané územie veľký prínos. Tieto bohaté skúsenosti chce MAS využiť pri rozvoji medziregionálnej spolupráce v súčasnom programovom období. Strategický dokument, z ktorého bude vychádzať, je „Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2014-2020“. Základná logika Programu cezhraničnej spolupráce SK - CZ 2014-2020 vychádza z poznania, že programy cezhraničnej spolupráce majú potenciál ovplyvniť sociálny, ekonomický a územný rozvoj prihraničných oblastí. Prínos cezhraničnej spolupráce však nespočíva v štatisticky významnom ovplyvňovaní sociálno-ekonomického vývoja na makro úrovni, ale predovšetkým v pozitívnej zmene na úrovni obyvateľov a skupín obyvateľov. Investície do cezhraničnej spolupráce sa primárne prejavujú na kvalite života obyvateľov a fungovaní verejných a súkromných inštitúcií pôsobiacich v danom území. Na základe tohto predpokladu, sa cezhraničná spolupráca v slovensko-českom pohraničí v nasledujúcom období bude sústreďovať na zhodnocovanie vnútorného potenciálu v prospech ďalšieho vyváženého rozvoja územia. Stratégia postavená na mobilizácii endogénnych faktorov rozvoja kladie do popredia efektívne využívanie daností a silných stránok pri zohľadnení charakteristík cezhraničného regiónu ako sú geografická poloha, dostupnosť a vybavenosť územia, prírodno-kultúrne danosti, sídelná štruktúra, sociálno-ekonomický vývoj a administratívne usporiadanie. Navyše, odstraňovanie prekážok spolupráce medzi komunitami, organizáciami a obyvateľmi na oboch stranách hranice dokáže zvýšiť kvalitu a rozsah prínosov podporovaných cezhraničných aktivít pre cieľové skupiny.

MAS Strážovské vrchy bola v rámci minulého programového obdobia aktívne zapojená do programu „Mládež v akcii“. V súčasnom období plánuje taktiež realizovať programy „Pre mládež 2014 – 2020“. Hlavným cieľom bude zvýšiť kompetencie mladých ľudí pri príprave na ich spoločenský a pracovný život. Programy „Pre mládež“ nadväzujú tiež na Stratégiu Slovenskej republiky pre mládež 2014 – 2020, ktorá zdôrazňuje podporu väčšej investície do oblastí života mladých ľudí, ktoré sa ich týkajú. Programy sú priamym nástrojom na podporu naplňania cieľov Stratégie pre mládež.

7.4.2. Synergie a komplementarity

Stratégia CLLD je v súlade s Programami rozvoja obcí, ktoré sú členmi MAS. Stratégia dopĺňa programové materiály obcí a rozširuje ich na regionálnu úroveň. V prípade strategického dokumentu na úrovni kraja sme nadväzovali na PHSR TSK 2013 - 2023. Stratégia CLLD nie je v priamom rozpore s inými stratégiami v území.

Plánované aktivity obcí, ktoré sú zadefinované v ich strategických dokumentoch, sú zapracované do jednotlivých opatrení v rámci stratégie CLLD. Tieto dokumenty vytvárajú vzájomnú synergiu a po implementovaní stratégie CLLD a implementácii investičných aktivít uvedených v strategických dokumentoch obcí sa podarí dosiahnuť Víziu MAS: „Územie MAS je vyhľadávaným miestom pre domácich a zahraničných turistov ponúkajúcim komplexný produkt cestovného ruchu. Kombináciou kúpeľného a vidieckeho cestovného ruchu a využívaním a zveľaďovaním prírodného a kultúrno-historického potenciálu sú poskytované kvalitné služby pre turistov. Cestovný ruch spolu s inými formami podnikania zabezpečuje udržateľný rast a vytvára podmienky pre tvorbu pracovných miest. Územie MAS je zároveň priestorom, ktorý zabezpečuje vyvážené podmienky pre kvalitný a harmonický život všetkých svojich obyvateľov, poskytuje priestor pre trávenie voľného času, zabezpečuje starostlivosť o zraniteľné skupiny obyvateľov a je lákadlom pre príliv mladých ľudí do územia.“

Prepojenie opatrení PRV: 6.4, 19 a 7 je veľmi úzke, pričom vytvára predpoklady pre dosahovanie značných synergických efektov. Osobitnú úlohu tu zohráva najmä opatrenie PRV: 19 – LEADER. Miestny podnikateľ, ktorému obec vytvorí lepšie podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít (napr. zlepšením dostupnosti územia, novými službami a pod.) a zároveň sú oba subjekty členmi verejno-súkromného partnerstva uplatňujúceho princípy LEADERa, na seba viažu ďalšie subjekty a rozvojové aktivity, čím sa naplno prejavuje synergia opatrení.

Vzájomnú previazanosť môžeme nájsť medzi jednotlivými prioritami a opatreniami stratégie CLLD, komplexný prístup k rozvoju územia MAS bude možné uplatniť prostredníctvom vzájomnej spolupráce a pomocou aktívnych subjektov územnej pôsobnosti. Všetky plánované opatrenia majú logický presah do viacerých oblastí podpory a napomôžu k dielčiemu riešeniu jasne identifikovaných problémov. Vždy bude potrebné vychádzať z toho, že jednotlivé projektové zámery tvoria vzájomne synergické časti ucelenej stratégie. Úspešná realizácia projektov v rámci napĺňania stratégie napomáha najmä splneniu cieľa, ktorým je zlepšenie kvality života obyvateľov územia MAS Strážovské vrchy.

7.5. Popis multiplikačných efektov

Multiplikačným efektom predkladanej stratégie budú vedomosti, skúsenosti a zručnosti získané v priebehu riešenia jednotlivých projektov v regióne MAS. Výsledky a výstupy implementácie stratégie CLLD a jednotlivých projektov budú šírené miestnou akčnou skupinou, jej členmi, konečnými prijímateľmi, realizátormi stratégie a partnermi MAS v rámci regionálnej a tiež nadregionálnej spolupráce. Informácie o zrealizovaných projektoch budú pravidelne zverejňované na webovom sídle MAS, v propagačných materiáloch (brožúry, letáky, časopis a pod.), pričom úspešné projekty zahŕňajúce pridanú hodnotu budú zaradené medzi príklady dobrej praxe. Základné informácie o implementácii stratégie a činnostiach MAS budú poskytovať nielen jej zamestnanci na propagačných podujatiach, seminároch, workshopoch, informačných dňoch ale taktiež aj členovia MAS na vlastných podujatiach (obecné kultúrno-spoločenské podujatia, športové aktivity občianskych združení, dni otvorených dverí podnikateľských subjektov a pod.). Výsledky implementácie stratégie CLLD budú popísané aj v Správe o implementácii stratégie CLLD. Do procesu šírenia výsledkov a výstupov implementácie stratégie CLLD a zrealizovaných projektov budú zapojené všetky záujmové skupiny združenia. Udržateľnosť výsledkov projektov podporí spolupráca zástupcov jednotlivých záujmových skupín na komunitnej úrovni. Ich vzájomná spolupráca bude zárukou, že všetci zainteresovaní aktéri budú schopní trvalo udržiavať výstupy implementovanej stratégie CLLD.

Multiplikačný efekt stratégie bude spočívať v rozvoji socio-ekonomických činností. Implementácia stratégie CLLD prispeje k tvorbe pracovných miest, čím sa podporí ekonomický rast celého regiónu. Zapojením celej komunity do procesu implementácie stratégie sa aktívne naštartuje vzájomná spolupráca záujmových skupín. Zástupcovia záujmových skupín budú aktívne zainteresovaní do implementácie stratégie s cieľom šírenia jej výsledkov a výstupov.

Jedným z cieľov stratégie bude udržanie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu pri dodržaní prístupu zdola nahor, čo znamená, že o rozvoji územia budú rozhodovať miestni aktéri z daného územia.

SPÔSOB HODNOTENIA MULTIPLIKAČNÝCH EFEKTOV

Multiplikačné efekty budú hodnotené na viacerých úrovniach. V prvom rade ich bude hodnotiť kancelária MAS prostredníctvom kontroly napĺňania povinných ukazovateľov na úrovni PRV a na úrovni IROP. Taktiež budú multiplikačné efekty hodnotené monitorovacím výborom počas prípravy správ o implementácii stratégie CLLD. Šírenie výsledkov a výstupov bude kontrolované prostredníctvom krátkych ankiet na internetovej stránke MAS. V prípade, že sa verejnosť bude zapájať do odpovedí, získa kancelária spätnú väzbu a bude môcť doplniť prípadne vylepšiť šírenie výstupov implementácie stratégie CLLD. Najdôležitejším multiplikačným efektom stratégie CLLD je vytvorenie pracovných miest. Končené hodnoty budú uvedené v monitorovacích správach konečných prijímateľov, pričom doklady súvisiace s obsadením pracovných miest budú súčasťou žiadostí o platbu. Správnosť a relevantnosť údajov bude kontrolovať monitorovací výbor pri kontrole projektov v teréne, ktorý v prípade nejasností alebo nezrovnalostí vyzve konečného prijímateľa na opravu nedostatkov. V závere procesu hodnotenia žiadosti o platbu budú kontrolu na mieste vykonávať príslušní zamestnanci PPA resp. RO pre IROP. Z vyššie uvedeného vyplýva, že multiplikačné efekty stratégie bude dostatočne kontrolované.

